

Begroting AGV 2018

Datum
30 november 2017

Versie
definitief

Inhoud

0	Voorwoord	5
1	Inleiding	7
2	Samenvatting	8
2.1	Speerpunten op hoofdlijnen	8
2.2	Budgetvolumes 2018-2022	8
2.3	Tarieven waterschapsbelastingen voor 2018 en daarna	9
2.4	Mutaties (2018-2022) van de tarieven in percentages	10
3	Programmaplan	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Ontwikkelingen	11
3.3	Inhoud per programma	15
3.3.1	PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID	17
3.3.2	PROGRAMMA 2 : SCHOON WATER	22
3.3.3	PROGRAMMA 3 : VOLDOENDE WATER	32
3.3.4	PROGRAMMA 4 : OP EN OM HET WATER	37
3.3.5	PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK	41
3.3.6	PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN	43
3.3.7	PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID	46
3.3.8	PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN	48
4	Begroting 2018	50
4.1	Gecomprimeerde begroting naar programma's en beknopte meerjarenraming	50
4.1.1	Samenvatting netto kosten	50
4.1.2	Beknopte Meerjarenraming	51
4.2	Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten	52
4.3	Begroting naar kostendragers	58
4.4	Kerngegevens 2018	60
5	Paragrafen	61
5.1	Ontwikkelingen sinds begrotingsjaar 2017 en MJB 2018-2022	61
5.2	Uitgangspunten en normen	62
5.3	Incidentele baten en lasten	62
5.4	Kostentoerekeningen	62
5.5	Waterschapsbelastingen	64
5.5.1	Hoofdlijnen diverse belastingen	64
5.5.2	Beschrijving kwijtscheldingsbeleid	64
5.5.3	Tariefbepaling	65
5.6	Weerstandvermogen	71
5.6.1	Weerstandscapaciteit	71
5.6.2	Risico's	72
5.7	Financiering	75
5.7.1	Algemeen	75
5.7.2	EMU-saldo - Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF)	76
5.7.3	Financieringsbehoefte	77
5.7.4	Risicobeheer	79
5.7.5	Financiering	80

5.7.6	Rentevisie	81
5.7.7	Voorgestelde transacties en mandaat	81
5.8	Vreemd vermogen	81
5.9	Verbonden partijen	82
5.10	Bedrijfsvoering	83
6	BIJLAGEN	84
6.1	Staat van personeelskosten	85
6.2	Staten van vaste activa	86
6.3	Staat van vaste schulden	89
6.4	Staat van reserves en voorzieningen	90
6.5	Berekening rente-omslagpercentage	91
6.6	Meerjareninvesteringsprogramma	92
6.7	Overzicht netto kosten per beleidsproduct	93
6.8	Mutaties exploitatie; bestaand beleid	94
6.9	Mutaties exploitatie; nieuw beleid en besparingen	95
6.10	Meerjarenprognose naar beleidsproduct en programma	96
6.11	Afkortingenlijst	97

0 Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2018. De uitvoering van het **bestuursakkoord 'Waterbewust'** is halverwege. Op de resultaten mogen we trots zijn. Er is veel gedaan, maar het werk is nog niet klaar. Vele uitdagingen liggen nog voor ons. In deze begroting vindt u de keuzes die Waterschap Amstel, Gooi en Vecht maakt voor het komende jaar.

Een klimaatbestendige omgeving, verdergaande digitalisering, een duurzame toekomst en het aanpakken van (micro)verontreiniging staan centraal in onze opdracht voor komend jaar. De duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen in het onlangs gepresenteerde **regeerakkoord** steunen ons in deze opdracht. Ook zoekt het nieuwe kabinet nadrukkelijk de samenwerking met lokale overheden. Dat is goed nieuws, want intensieve samenwerking met alle betrokkenen is cruciaal voor een duurzame, klimaatbestendige en veilige toekomst.

Door in de eerste fase van de Keur nu al te kiezen voor het uitgangspunt 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij' bij het beoordelen van aanvragen, lopen we vooruit op de nog in te voeren Omgevingswet. Veel meer samen met mensen kijken naar oplossingen in plaats van het van bovenaf opleggen van regels. In 2018 zetten we hierin de volgende stap met de **herziening van de Keur** op het gebied van **waterkwaliteit en waterkwantiteit**.

De maatschappij verandert snel. Daarmee ook de verwachtingen die mensen hebben van een moderne publieke dienstverlener. Met **verdergaande digitalisering** spelen we hier op in. Bijvoorbeeld door mogelijk te maken dat mensen op eenvoudige en toegankelijke wijze online aanvragen kunnen doen, wijzigingen door kunnen geven of vragen kunnen stellen.

Ook de **samenwerking met gemeenten** is van groot belang. Eind 2017 en in 2018 gaat het waterschap samen met de 15 regiogemeenten van het Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA) een 'stresstest' doen met als doel om te komen tot een klimaatbestendige regio. In deze begroting zetten we ook extra in op de professionalisering van strategische samenwerking, met behulp van het programma Public Affairs. In de huidige maatschappij, zeker in het werkgebied van AGV, is dit cruciaal en aan de orde van de dag.

Als waterschap gaan we krachtig verder met het klimaatbestending maken van de omgeving. We worden daarin gesteund door het nieuwe kabinet dat het Deltaprogramma voortzet en daarbij nadrukkelijk inzet op het klimaatbestendig en het waterrobuust inrichten van Nederland. Op het gebied van de reductie van CO₂ staat in het regeerakkoord de doelstelling om de uitstoot met 49% te verlagen in 2030. Het waterschap gaat in de periode 2018-2020 in totaal 24.200 zonnepanelen plaatsen op de rioolzuiveringen. Dit levert een belangrijke bijdrage (ruim 2.600 ton CO₂-emissie/jaar) aan de doelstelling om in 2020 een **energie-neutrale bedrijfsvoering** te hebben.

Het aanpakken van **microverontreiniging** is ook een prioriteit van ons waterschap. Er wordt gewerkt aan een strategie microverontreiniging. Tegelijkertijd borduurt het nieuwe kabinet voort op eerder beleid met het beleidsprogramma over de hoeveelheid microplastics, medicijnresten en ander hormoon-verstorende stoffen in het drink- en oppervlaktewater.

Vanuit waterveiligheid stellen we het **projectplan Ronde Hoep 2018** vast. Een gebied waar we verschillende belangen behartigen en deze zoveel mogelijk met elkaar proberen te verenigen. Juist door direct en intensief contact met inwoners.

Op gebied van innovatie zet AGV ook in 2018 weer belangrijke stappen. Onder andere met de pilot **'Temmen van brakke kwel'** in de Horstermeerpolder, waarbij vanuit de watercyclus-gedachte gekeken wordt naar een duurzame oplossing om de waterkwaliteit te verbeteren en de zoetwatervoorraad van het IJsselmeergebied te sparen. Uiteraard in goed overleg met de bewoners van de polder.

De verdere uitvoering van het bestuursakkoord 'Waterbewust' kan samen met de actuele nieuwe bestuurlijke ambities worden gerealiseerd met een gematigde gemiddelde tariefsontwikkeling.

Naast het streven naar een houdbaar financieel beleid, gaat het waterschap ook komend jaar weer hard aan de slag. Voor een veilige, klimaatbestendige en mooie toekomst van ons unieke waterschap.

Namens het Dagelijks Bestuur,

Peter Smit
Portefeuillehouder financiën

1 Inleiding

De begroting voor 2018 heeft als basis de eerste jaarkolom van de op 6 juli 2017 door het Algemeen bestuur vastgestelde Meerjarenbegroting 2018-2022 (afgekort MJB). Aanvullend hierop zijn actualiteiten verwerkt.

De begroting bevat de voor 2018 benodigde budgetten voor de uit te voeren taken en het invullen van beleid uit het bestuursakkoord. De kosten voor nieuw beleid die voortvloeien uit het uitvoeren van het bestuursakkoord bedragen in 2018 ongeveer € 1,5 miljoen. Ook is in deze begroting € 1,2 miljoen opgenomen voor het realiseren van bestuurlijke ambities, waaronder klimaatadaptatie, public affairs en samenwerking. Daarnaast wordt in deze begroting rekening gehouden met de verwachte loon-en prijsstijging in 2018.

Daar tegenover staat de verdere realisatie van de efficiency doelstelling uit het bestuursakkoord welke in 2018 € 0,7 miljoen oplevert, bovenop de ombuiging van ruim € 7 miljoen uit 2016 en 2017. De totaal te realiseren besparing uit het bestuursakkoord loopt op tot bijna € 9 miljoen in 2019.

Het tarief van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing stijgt in 2018 met 1% naar € 53,18 (2017: € 52,65) per vervuilingseenheid.

Bij de watersysteemheffing is er een stijging van 2,8% (2017: 2,8%). Een belangrijke oorzaak hiervan is de kosten van het HWBP (landelijke hoogwaterbeschermingsprogramma). Zonder deze kosten zou de stijging uitkomen op ongeveer 1,4%.

Het gewogen gemiddelde van de stijgingspercentages van de zuiverings- en de watersysteemheffing komt voor 2018 uit op een stijging van 2% ten opzichte van de tarieven 2017

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beknopte samenvatting van de begroting. In hoofdstuk 3 wordt in 8 programma's vermeld wat AGV in 2018 wil bereiken, hoe ze dat gaat doen en wat dat gaat kosten. Hoofdstuk 3 is daarmee een compleet programmaplan met daarin alle uitgaven en opbrengsten. Hoofdstuk 4 bevat de gecompriëerde begroting per programma –gesplitst naar bestaand en nieuw beleid– inclusief een beknopte meerjarenraming.

Vervolgens wordt inzicht gegeven in de begroting naar de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer. Dit is samen met de meerjarenraming de basis voor de tarieven. Ook staan in dit hoofdstuk de kerngegevens 2018. In hoofdstuk 5 zijn onderwerpen opgenomen zoals in- en externe ontwikkelingen, financiering en het weerstandsvermogen (inclusief risicoparagraaf).

2 Samenvatting

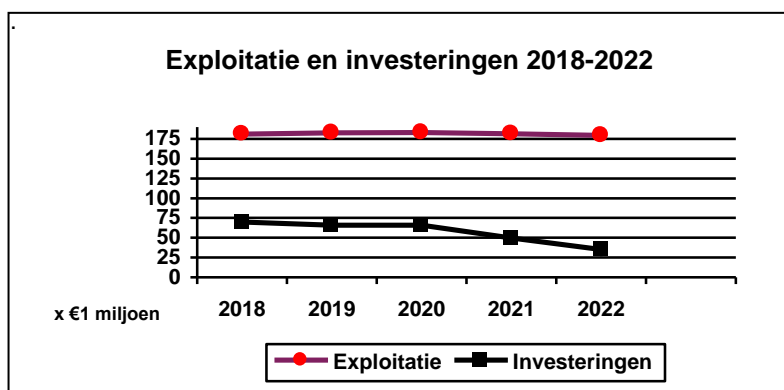
2.1 Speerpunten op hoofdlijnen

AGV blijft ambitieus in de uit te voeren taken. AGV is zich zeer bewust van de enorme kansen die water biedt voor onze regio, maar ook van de opgaven en de uitdagingen die er liggen. Het vergroten van het waterbewustzijn zien we als een essentiële voorwaarde voor het creëren van een duurzame toekomst en klimaat robuuste regio.

De uitvoering van de taken doet een groot beroep op de beschikbare middelen en de capaciteit van de organisatie. Uitvoering moet plaatsvinden van de Kaderrichtlijn Water (KRW), investeringen in zuiveringstechnische werken en waterkeringen. Daarnaast vragen veranderingen van wet- en regelgeving, zoals de Omgevingswet, de Waterwet, Wet gemeentelijke watertaken, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Wet op de ruimtelijke ordening en de Flora- en Faunawet de nodige aandacht om dit goed door te voeren.

2.2 Budgetvolumes 2018-2022

Voor 2018 zijn investeringen gepland tot een bedrag van ruim € 69 miljoen, in de periode 2018-2022 bedraagt het investeringsprogramma gemiddeld € 57 miljoen per jaar. De totale exploitatiekosten bedragen in 2018 € 181 miljoen en lopen terug naar € 179 miljoen in 2022. Deze licht dalende trend in de exploitatiekosten is in lijn met de trend in de MJB 2018-2022.

De door de belastingopbrengsten te dekken kosten (inclusief kwijtschelding en oninbaar) bedragen in 2018 ruim € 196 miljoen

De onderstaande tabel geeft de mutaties aan ten opzichte van 2017 en laat zien wat de grootste mutaties zijn:

Mutaties in 2018 tov 2017	Bedrag x €1.000
1. Vrijval incidentele posten:	0
2. <u>Eerder toegekend (onvermijdelijk)</u>	
-Kapitaallasten bestaande activa	1.041
-HWBP in exploitatie opnemen	1.228
-Uitvoeren waterinrichtingsplannen	0
-Diverse (per saldo)	3.377
-Nominale loon- en prijsstijging	2.386
3. <u>Nieuw beleid:</u>	
-Nieuw beleid Bestuursakkoord	-344
-Efficiency	-1.000
-Temporisering investeringen	100
TOTAAL	6.788

2.3 Tarieven waterschapsbelastingen voor 2018 en daarna

De waterschappen dekken de kosten uit de opbrengsten van de financieringsbronnen zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing. Hierop wordt in hoofdstuk 4 uitgebreider ingegaan.

Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing

Het tarief voor de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing stijgt in 2018 met 1% van € 52,65 (2017) naar € 53,18 per vervuilingseenheid.

Watersysteemheffing

De tarieven binnen de watersysteemheffing stijgen in 2018 met gemiddeld 2,8% ten opzichte van 2017.

Met toepassing van de kostentoedelingsverordening, zijn per categorie binnen de watersysteemheffing de tarieven voor 2018 bepaald:

Tarief 2018			
Tarief per eenheid /Categorie:	tarief 2017	prognose 2018	Mutatie tov 2017
Ingezetenen	€ 108,34	€ 110,02	1,6%
Gebouwd	0,015967%	0,014636%	-8,3%
Natuur	€ 2,04	€ 1,96	-3,9%
Overig: ongebouwd wegen	€ 87,39 € 174,78	€ 91,25 € 182,50	4,4% 4,4%

De grootste procentuele aanpassing zit in 2018 bij de categorieën gebouwd. Deze wordt veroorzaakt door de sterk stijgende WOZ-waarden.

De tariefstijging van de categorie ongebouwd valt gunstiger uit dan bij de MJB 2018-2022 werd verwacht door aanpassing van het draagvlak. Voor verdere info wordt verwezen naar paragraaf 5.5.3.

Het gewogen gemiddelde van de stijgingspercentages voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing komt voor 2018 uit op een stijging van 2% ten opzichte van de tarieven 2017.

Op basis van de meerjarenraming van de exploitatiekosten tot en met 2022 zijn de tarieven voor de verschillende heffingen na 2018 bepaald:

Zuiverings- en verontreinigingsheffing:

De zuiverings- en verontreinigingsheffing kan na 2018 jaarlijks dalen met 0,4%, van € 53,18 naar € 52,33 in 2022. Dit is exclusief inflatie in de jaren 2019-2022.

Watersysteemheffing:

De tariefstijging voor de jaren na 2018 komt gemiddeld uit op 1,4% (exclusief inflatie), onderstaande tabel geeft aan wat de tarieven van de diverse categorieën zijn.

Tarief per eenheid /Categorie:	2018	Prognose			
		2019	2020	2021	2022
Ingezetenen	€ 110,02	€ 111,17	€ 112,41	€ 113,55	€ 114,74
Gebouwd	0,014636%	0,014782%	0,014920%	0,015082%	0,015242%
Natuurterreinen	€ 1,96	€ 1,99	€ 2,00	€ 2,04	€ 2,09
Overig: ongebouwd wegen	€ 91,25 € 182,50	€ 93,02 € 186,04	€ 94,84 € 189,68	€ 96,61 € 193,22	€ 98,41 € 196,82

2.4 Mutaties (2018-2022) van de tarieven in percentages

Onderstaande tabel laat de procentuele aanpassing van de tarieven zien tot en met 2022.

Mutatie van de tarieven in percentages					
Categorien	2018	2019	2020	2021	2022
Zuiveringsheffing	1,0%	-0,4%	-0,4%	-0,4%	-0,4%
WSH: ingezetenen	1,6%	1,0%	1,1%	1,0%	1,0%
WSH: gebouwd	-8,3%	1,0%	0,9%	1,1%	1,1%
WSH: natuurterreinen	-3,9%	1,5%	0,5%	2,0%	2,5%
WSH: overig (ongeb./wegen)	4,4%	1,9%	2,0%	1,9%	1,9%

3 Programmplan

3.1 Algemeen

De begroting is overeenkomstig de regelgeving opgesteld naar programma's, waarvan de opzet in principe vrij is. De indeling naar programma's sluit aan bij de thema-indeling van de landelijke benchmark 'Waterschapsspiegel'.

AGV heeft de volgende programma's benoemd:

- Veiligheid
- Schoon water
- Voldoende water
- Op en om het water
- Draagvlak
- Algemeen
- Duurzaamheid
- Belastingopbrengsten

De eerste 3 programma's bevatten de kerntaken van het waterschap en sluiten aan bij de landelijke benchmark. Daarnaast is in het programma 'Op en om het water' het vaarwegbeheer, recreatief medegebruik, natuurwaarden en cultuurhistorie, landschap en architectuur opgenomen. Het programma 'Draagvlak' bevat de activiteiten en de daarmee gemoeide kosten van de afdeling Belastingen.

De activiteiten van bestuur en communicatie zijn afzonderlijk in het programma Algemeen beschreven. Onder 'Duurzaamheid' wordt specifiek ingegaan op het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het programma 'Belastingopbrengsten' bevat een toelichting op de tarieven en bijbehorende opbrengsten. Met dit programma geven de programma's een compleet beeld van niet alleen de kosten maar ook van de opbrengsten.

3.2 Ontwikkelingen

Er is een aantal koersbepalende ontwikkelingen te onderscheiden, die van invloed is op de (toekomstige) begrotingsvolumes van de waterschappen.

Bestuursakkoord AGV 2015-2019 - Midterm review

Op 8 juni 2017 is in de Commissievergadering gesproken over de midterm review. Een tussentijdse balans van behaalde resultaten, nog te realiseren ambities en nieuwe uitdagingen. Tijdens die vergadering is aan het DB gevraagd op vijf thema's de nog te realiseren ambities nader uit te laten werken en de noodzakelijk middelen mee te nemen in de uitwerking van de begroting 2018.

Gelijktijdig met de AGV-begroting 2018 zullen op de verschillende thema's plannen aan het bestuur worden voorgelegd waarin de ambities worden uitgewerkt en de urgentie wordt verwoord. Voor de begroting 2018 wordt op deze plek volstaan met een korte beschrijving per thema van het benodigd budget voor 2018 en verder.

Het betreft de volgende thema's:

Public Affairs: budget is opgenomen voor het aanstellen van twee adviseurs met de benodigde kennis van Public Affairs en het ontwikkelen van Public Affairs instrumenten en het beheer van een relatiebeheersysteem. Het gaat om een structureel budget van € 300.000 per jaar.

Klimaatadaptatie: budget is opgenomen voor het aanstellen van een strategisch beleidsadviseur, een adviseur klimaatstressanalyse watersysteem/waterketen, een modelleur en een geo-specialist en voor extra taakkosten voor het faciliteren van dialogen en het uitvoeren van stresstesten. Het gaat om een structureel budget van € 600.000 per jaar.

Waterbewust/waterbeleving: voor een intensivering van de activiteiten binnen het programma Waterbewust in aanloop naar de waterschapsverkiezingen van 2019 en het uitbreiden van de jeugd en jongerenactiviteiten is een extra budget van € 100.000 per jaar opgenomen.

Samenwerking in de regionale (afvalwater) keten: voor de verkenning van verregaande samenwerking met gemeenten liggende in het AGV-beheergebied wordt een uitbreiding van de capaciteit met twee medewerkers gevraagd. Hiervoor is een aanvullend budget van € 200.000 opgenomen.

Samenwerking internationaal: intensieve internationale samenwerking met vooraanstaande waterbedrijven die innovaties willen delen vraagt om een structurele intensivering van € 40.000 per jaar.

In dezelfde midterm review zijn enkele nieuwe uitdagingen geformuleerd. Zo is aangegeven dat de Unie van Waterschappen samen met IPO en VNG een investeringsagenda "Naar een duurzaam Nederland" heeft opgesteld. De onderliggende afspraak is dat de decentrale overheden en dus ook AGV zelf middelen zullen investeren in kennisontwikkeling en verduurzaming.

Ook is aangegeven dat bij de begroting 2018 een nadere duiding zal worden gegeven aan de extra inzet (bestuurlijk en ambtelijk) die nodig is om de regionale samenwerking binnen de metropool Regio Amsterdam vorm te geven.

Omgevingswet

Met de invoering van de Omgevingswet komt er een wet voor het inrichten en beheren van de fysieke leefomgeving met een samenhangend stelsel van planning, besluitvorming en procedures.

De wet streeft naar:

- vergroting van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak voor burgers
- een samenhangende benadering van de ruimtelijke problematiek
- verruiming van de (lokale) bestuurlijke afwegingsruimte
- versnelling van de besluitvorming

Het feitelijk van kracht worden van de nieuwe wet staat nu nog gepland voor 2019. Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer van de onder de nieuwe Omgevingswet vallende AmvB's heeft demissionair minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus echter laten weten dat zij de planning van de invoering van de Omgevingswet tegen het licht wil houden. In de praktijk wordt er rekening mee gehouden dat 2020 een nieuwe datum zou kunnen zijn. Het verschuiven van de invoeringsdatum zal geen direct effect hebben op de financiële planning in de begroting. De einddatum van de gehele transitie blijft namelijk 2024 en de te leveren inspanning is hierop afgestemd.

De invoering van de omgevingswet raakt veel onderdelen van de organisatie. Dat betreft zowel de instrumenten (visie, beleid en regels) als een andere manier van werken, bestaande uit intensief samen werken met andere overheden en werken in een gedigitaliseerde omgeving.

-Visie

Waterschappen hebben wettelijk geen rol gekregen in de watertoets, daarom zal ons waterschap zijn kijk op de rol van water in de leefomgeving actief moeten inbrengen tijdens de visievorming van de provincies en de gemeenten. In de afgelopen maanden is hieraan actief gewerkt. Op initiatief van AGV hebben de drie waterschappen in Noord-Holland een gezamenlijke visie opgesteld, die wordt ingebracht in de Omgevingsvisie van die provincie. Een vergelijkbaar initiatief is ook ingezet samen met de waterschappen binnen de provincie Utrecht met de provincie Utrecht, waarbij de operationele uitwerking in 2018 zijn beslag zal krijgen.

-Wet en regelgeving

De Omgevingswet vraagt dat de decentrale regelgeving van de verschillende overheden goed op elkaar aansluit. Op dit moment loopt er een programma om de Keur te moderniseren op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren. Dit programma krijgt een extra impuls door al vast te werken aan een Keur die omgevingswet-proof zal worden: de waterschapsverordening. Een belangrijke opgave daarbij is om deze verordening digitaal beschikbaar te maken voor initiatiefnemers en belanghebbenden. Initiatiefnemers kunnen zelf op interactieve wijze vaststellen wat wel of niet mogelijk is voordat zij in overleg gaan met de overheid. In 2018 wordt een belangrijke vervolgschlag gemaakt in het proces om tot een waterschapsverordening te komen waarbij de begrippen waterkwaliteit en waterkwantiteit "omgevingswet-proof" worden gemaakt.

-Een andere manier van werken

De Omgevingswet vraagt van de overheden ook een andere manier van werken. Van sectoraal naar integraal werken. De initiatiefnemer richt zich tot een loket en achter dat loket zullen de betrokken overheden in onderling overleg over alle aspecten (water, lucht, bodem, geluid etc.) een besluit moeten voorbereiden.

Daarbij wordt van de overheden gevraagd oplossingsgericht mee te denken, over de grenzen van de eigen organisaties heen gezamenlijk in gesprek gaan met de initiatiefnemer.

Deze andere manier van werken vraagt andere competenties en vaardigheden van de medewerkers. De medewerkers zullen daarvoor extra worden opgeleid.

Om het voorgaande tot een succes te kunnen maken zijn goede (volledige, juiste en tijdige) gegevens nodig. Het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) moet er voor zorgen dat alle informatie over de fysieke leefomgeving in 2024 met een klik op de kaart te vinden is.

Binnen Waternet wordt hard gewerkt om de digitale ontwikkeling in te brengen in de digitale strategie van de organisatie. Er zijn twee belangrijke momenten waarop deze digitale ontwikkeling gereed moet zijn.

Bij de inwerkingtreding van de wet in 2019 moeten de wettelijke minimum vereisten zijn ingevoerd. In dat jaar moeten aanvragen of meldingen elektronisch kunnen worden ingediend, moeten de visies, programma's, verordeningen etc., elektronisch beschikbaar zijn, moet de informatie vanuit de basisregistraties automatisch worden ingevuld en moet er een landelijk werkend omgevingsloket zijn.

In 2024 moeten alle informatiehuizen gereed en ingericht zijn. Dat wil zeggen dat de volgende informatie integraal, digitaal en juridisch rechtsgeldig beschikbaar moet zijn:

- alle informatie met betrekking tot de fysieke omgevingskwaliteit van alle omgevingsdomeinen
- alle relevante informatie met betrekking tot regelgeving en beleid

In de periode tot 2017 was de focus gericht op de ontwikkeling van de regels en kaders en op de bestuurlijke afstemming tussen de koepels en het ministerie. Vanaf 2018 zal de daadwerkelijke implementatie van de wettelijke verplichtingen centraal staan. De impact van de stelselwijziging richt zich nu op de inspanning van elke individuele overheidsorganisatie. Dit betekent voor AGV het aanpassen van de wettelijke instrumenten en plannen, het anticiperen op meer bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de keten en op het beschikbaar stellen van digitale data over de leefomgeving aan initiatiefnemers, betrokkenen en aan overheden.

Bij de introductie van de Omgevingswet is gesteld dat er uiteindelijk ook sprake zal zijn van baten. Het betreft hier voornamelijk maatschappelijke baten waarbij het accent ligt op baten voor burgers en bedrijfsleven. Voor overheden gaan in ieder geval de kosten voor de baat.

Er zal beduidend geïnvesteerd worden in de digitalisering van informatie en van de communicatie tussen burger en overheid. Op termijn, dat wil zeggen na de afronding van digitaliseringsscenario 3 in 2024 worden ook voor de overheden zekere baten verwacht. Het betreft baten als gevolg van minder interactie tussen burger en overheden (informatie is digitaal beschikbaar), kortere procedures en minder regels.

De financiële consequenties van de Omgevingswet voor AGV zijn opgenomen in programma Voldoende water. De reden daarvoor is dat kosten die voorvloeien uit de implementatie van de Omgevingswet vooral betrekking hebben op aanpassingen in administratieve procedures en werkwijzen. Om deze reden wordt ook vaak gesproken van een stelselwijziging: aanpassingen gericht op de verhoudingen tussen overheden, burgers en bedrijfsleven. De hieruit vloeiende werkzaamheden zijn te herleiden tot activiteiten zoals bedoeld onder de watersysteemheffing. Deze heffing is ter dekking van kosten gemaakt voor het waterbeheer, waaronder de bescherming van dijken, het regelen van waterhoogtes en het voorkomen van wateroverlast, overstromingen en watertekort. Bij deze activiteiten staat de interactieve afstemming met de burger en overheden centraal; het thema waar de omgevingswet zo nadrukkelijk het accent op legt.

Waterschapsverkiezingen

In maart 2019 zullen gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen de Waterschapsverkiezingen worden gehouden. Deels samen met de andere waterschappen, deels op basis van eigen plannen zullen samen met de in AGV-gebied inliggende gemeenten de burgers worden uitgenodigd hun stem uit te brengen. Een plan hiervoor wordt in 2018 opgesteld. De Unie van Waterschappen zal eind 2017 al een projectplan met onder andere een voorstel voor een landelijke gezamenlijke publiekscampagne aan de leden voorleggen. Het is aan het Algemeen bestuur om in 2018 te beslissen of AGV aansluit bij deze landelijke campagne of ook een eigen publiekscampagne zal willen voeren. Het aanstellen van een projectleider, de organisatie van de samenwerking met de gemeenten en de voorbereiding op het voeren van een opkomstbevorderende campagne leidt ertoe dat in 2018 al budget nodig is. Hiervoor is in het meerjareninvesteringsplan bij de begroting een post opgenomen.

Deltaprogramma

In 2015 is begonnen met de uitvoering van de deltabeslissingen. In het beheergebied van AGV vinden in dat kader geen grootschalige infrastructurele maatregelen plaats. Een aantal maatregelen buiten het AGV-gebied hebben echter wel mogelijk invloed op de veiligheid, zoetwatervoorziening en het waterbeheer in het gebied. Daarom participeert AGV in het Deltaprogramma Veiligheid, Zoetwater, IJsselmeergebied en Ruimtelijke Adaptatie.

Ruimtelijke Adaptatie

Op Prinsjesdag 2017 heeft het Rijk de contouren van het nieuwe Deltaplan gepubliceerd. Daarin is mede naar aanleiding van de grootschalige wateroverlast in Zuid-Nederland, extra aandacht voor ruimtelijke adaptatie. Kernelementen in de aanpak zijn het uitvoeren van klimaatstresstesten (waar liggen de opgaven) en het organiseren van de risicodialoog daaromheen: welke risico's vinden we acceptabel en wat gaan we doen?

In de Meerjarenbegroting 2018-2022 heeft AGV structureel extra geld opgenomen voor een programma klimaatadaptatie. Hiertoe zal in 2018 een programma-aanpak opgesteld worden, om in samenwerking met onder meer de MRA (regionale bouwopgave) en BOWA (samenwerking waterketen AGV en gemeenten) klimaatadaptatie bestuurlijk op de kaart te zetten. Doel is de komende jaren tot afspraken te komen die hun doorwerking vinden in de verschillende investeringsagenda's.

Speerpunten in 2018 zijn om met gemeenten (via BOWA, MRA) tot afspraken te komen over gezamenlijke klimaatstresstesten en de risicodialoog in het kader van het Deltaplan. Tegelijk wil AGV ook concrete lokale initiatieven van gemeenten en andere stakeholders ondersteunen, die de klimaatbestendigheid vergroten.

Daarnaast zal AGV, mede op basis van de ervaringen in de pilot Waterbestendig Westpoort, bij gemeenten, provincie en veiligheidsregio's aandacht vragen voor het klimaatbestendig maken van vitale en kwetsbare functies.

Centrale ondersteuning

Naast eisen die de omgevingswet stelt aan de "digitale kwaliteit" van overheidsorganisaties wordt door de digi-commissaris gewerkt aan standaarden, producten en voorzieningen die alle overheden, publieke organisaties en soms ook door private partijen gezamenlijk zullen moeten gebruiken.

Thema's zoals open data, digitalisering-archivering, (Wet)open overheid vragen in de komende jaren eveneens de aandacht. Binnen Waternet geldt informatievoorziening als de vierde productiefactor, die in toenemende mate bepalend is voor de door het waterschap en de gemeente gewenste resultaten. Dit heeft tot gevolg dat extra aandacht geschonken zal worden aan de volgende ontwikkelingen:

- Cybersecurity/informatiebeveiliging
- Digitalisering
- Procesautomatisering

Actuele bestuurlijke ontwikkelingen

Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB)

Eind 2017 komt het CAB met voorstellen voor aanpassing van het belastingstelsel. Hoe de voorstellen eruit zullen zien is nog niet bekend. Het AB heeft ervoor gekozen om in september 2017 een brief te schrijven aan de CAB met daarin twee voorstellen: 1. Een extra staffel toe voegen aan de categorie ingezetenen en 2. Een jaarlijkse aanpassing in de waardeverhoudingen. Dit met het oog op de door het AB uitgesproken wens om te komen tot een gelijkmatige procentuele wijziging (verhoging) van de jaarlijkse tarieven voor alle categorieën. Uiteindelijk zal het advies van het CAB moeten leiden tot een wetswijziging en het nieuwe kabinet zal moeten overwegen of ze dit wetsvoorstel wil indienen. Dit totale proces duurt nog minimaal twee jaar.

Voor het waterschap betekent dit dat er per 1 januari 2019 een nieuwe kostentoedelingsverordening van kracht moet zijn die nog gebaseerd is op het huidige stelsel. De voorbereiding van de verordening wordt in de tweede helft van 2017 gestart.

Saneren de Vecht

Het project is succesvol afgerond. Aan de eisen van het Rijk is voldaan. De onderwerpen voor nazorg zijn binnen Waternet van project naar de beheerorganisatie overgedragen waarvoor geld vanuit het Bestemmingsfonds Saneren Vecht is bestemd. Het restant van het bestemmingsfonds Saneren Vecht zal worden herbestemd voor de tariefegalisatiereserve.

Op dit moment kan € 1.345.000 worden herbestemd. Voor jaareinde wordt nog afwikkeling van een aantal restpunten verwacht waardoor mogelijk nog meer geld kan worden herbestemd.

3.3 Inhoud per programma

In de navolgende paragrafen zijn per programma de doelstellingen beschreven, de beoogde effecten en de wijze waarop die effecten bereikt worden. Er is een onderscheid gemaakt naar bestaand beleid/waterbeheerplan en invulling bestuursakkoord. Aanvullend hierop zijn indicatoren vermeld, die aansluiten bij de opzet uit het WBP.

De financiële consequenties van de per programma beschreven doelen, ambities en invulling van het bestuursakkoord zijn te onderscheiden in investeringen en exploitatiekosten. Van beide wordt in elk programma een overzicht gegeven.

Bij elk programma is het bestaand beleid gesplitst in taakkosten én de kapitaallasten van investeringen die tot en met 2017 in exploitatie zijn/worden genomen. Bij nieuw beleid zijn de kapitaallasten vermeld van de vanaf 2018 geplande investeringen. Apart zijn de effecten van het bestuursakkoord weergegeven, gesplitst in nieuw beleid en besparingen.

De besparingen uit het bestuursakkoord die direct zijn toe te wijzen aan een programma worden daar toegelicht. De besparingen die over alle programma's heen worden gerealiseerd worden toegelicht bij programma Algemeen.

De investeringen worden niet via de begroting beschikbaar gesteld. Te zijner tijd wordt per investering een afzonderlijke kredietaanvraag, voorgelegd aan het Algemeen bestuur (Categorie A investeringen), hetzij aan het Dagelijks Bestuur (Categorie B Investeringen). In de investeringen tabel per programma staat aangegeven onder welke categorie de investeringen vallen.

De exploitatiekosten zijn inclusief de kapitaallasten (=rente plus afschrijving) van investeringen. De begroting 2018 bevat het budgetvolume uit de eerste jaarkolom van de MJB 2018-2022 én is inclusief de actualiteiten en aanvullingen, die zijn toegelicht in paragraaf 5.1. Dit betreft de gebruikelijke loon- en prijsstijgingen 2017/2018, de invulling van het bestuursakkoord en de bestuurlijke ambities.

Naast de cijfers van de vast te stellen begroting voor 2018 zijn ter vergelijking de cijfers uit de begroting 2017 geplaatst en de cijfers van 2016 uit de jaarrekening, alsmede de meerjarencijfers tot en met 2022.

PROGRAMMA 1 : VEILIGHEID

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het programma Veiligheid heeft betrekking op de bescherming tegen overstroming vanuit het buitenwater of de boezemstelsels, vooral door veilige primaire en regionale waterkeringen.

Het waterschap heeft als kerntaak om het gebied voldoende waterstaatkundige veiligheid te bieden. Absolute veiligheid kan het waterschap niet garanderen. Het waterschap staat ervoor dat het stelsel van dijken voldoet aan de veiligheidseisen. Indien deze eisen niet door het bevoegd gezag zijn geformuleerd, neemt het waterschap zelf verantwoordelijkheid.

Hoe goed het watersysteem ook wordt beheerd, er kan altijd wat mis gaan. Een goede crisisbeheersingsorganisatie zorgt ervoor dat de gevolgen binnen de perken blijven als er wat mis gaat. Verder stimuleert het waterschap bij nieuwe ontwikkelingen een water robuuste inrichting en doet samen met andere partijen onderzoek naar nut en noodzaak van extra bescherming van vitale en kwetsbare functies in het gebied.

AGV handelt adequaat en daadkrachtig wanneer de veiligheid in het gedrang dreigt te komen en houdt daarbij rekening met economische, landschappelijke en natuurwaarden.

AGV draagt bij aan de actualisering van het Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR)-instrumentarium (kaarten en beheerplannen op grond van de vereisten in de Richtlijn Overstromingsrisico's).

De POV (Project overstijgende verkenning) Centraal Holland is afgerond. Hierbij is een keuze gemaakt om de Lekdijk te versterken. Dit heeft invloed op het areaal van AGV. Door de verzwaren van de Lekdijk zijn diverse keringen binnen ons beheergebied afgewaardeerd (van primair naar regionaal).

In het beheergebied van AGV is in totaal circa 1.096 km waterkeringen aanwezig. Deze zijn te onderscheiden in de volgende categorieën:

- Primaire keringen: 38 km
- Regionale keringen: 591 km
- Tertiaire- en overige keringen: 467 km
- Waterkerende objecten in keringen: 1.100 stuks

1.2 DOELSTELLINGEN

AGV geeft de hoogste prioriteit aan het garanderen van voldoende waterstaatkundige veiligheid voor mensen, dieren en goederen. Het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het Dijkverbeteringsprogramma 2015 – 2024 zullen voor de komende jaren de inspanningen voor dit thema bepalen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

De bestaande waterkeringen in overeenstemming met de vastgestelde normen houden, met inachtneming van de belangen op het gebied van landschap, recreatie, natuur en cultuurhistorie. De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in waterstaatkundige werken. Door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden zorgt AGV voor veilige waterkeringen, zodat de burger wordt beschermd tegen 'natte voeten' (veiligheid).

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

De aanpak bestaat uit vier sporen:

1. Uitvoering van wettelijk verplichte werkzaamheden behorend bij de primaire taak van AGV: op orde brengen en houden van keringen en de daarvoor benodigde werkzaamheden, zoals toetsings-, ophogings- en reconstructiewerkzaamheden, muskusrattenbeheersing, crisisbeheersing en het actueel houden van de legger.
2. Participeren in beleidscircuits en uitvoeringsprogramma's van Rijk en provincie, waaronder het Deltaprogramma en de normeringen voor primaire- en regionale keringen.
3. Regulering door het watertoetsproces te volgen: in een vroeg stadium met andere overheden en projectontwikkelaars in overleg te treden over hun ruimtelijke plan en rioleringsplan, hen te adviseren over het thema veiligheid en hun plan daarop te toetsen. Tevens wordt de taak ingevuld door meldingen en vergunningaanvragen af te handelen voor activiteiten/werkzaamheden op en rond het water en voor het onttrekken en infiltreren van grondwater.
4. Kennisontwikkeling en innovatie: werken aan expertiseontwikkeling op het gebied van veiligheid en sterkte van veen-, klei- en zanddijken en innovatieve technieken op het gebied van inwinning van gegevens voor beheers- en onderhoudsprogramma's. Borging van deze kennis binnen de organisatie op het gebied van dijktoetsing, -aanleg, -verbetering en – beheer is een speerpunt.

Uitwerking bestuursakkoord

Het programmapunt om de regels verder te vereenvoudigen of te schrappen wordt ingevuld door herziening Keur. De Keur wordt daarbij ook digitaal ontsloten.

-Fase 1 (Keringen en steigers en ligplaatsen) is in 2017 voltooid.

-In 2018 zal fase 2 van de herziening (onderwerpen waterkwaliteit en waterkwantiteit) worden afgerond.

-Fase 3 (lozingen en overige aanpassingen aan de Omgevingswet) wordt in 2018 aangepakt, waarna de Waterschapsverordening in 2019 zal kunnen worden vastgesteld. Hierbij zal ook worden bekeken of en in hoeverre verdere wijziging nodig is op grond van landelijke ontwikkelingen of inzichten met betrekking tot de implementatie van de Omgevingswet.

Voor het realiseren is in 2017 en 2018 € 175.000 per jaar in de begroting opgenomen (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2018.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2018	Prestatie 2018	Situatie 31 dec 2018	Norm 2018
Toetsing Primaire keringen	Primaire keringen zijn getoetst (in 2017 start een nieuwe toetsronde met nieuwe normen)	38 km	0 %	Gegevens inventariseren	0 % *1)	20 %
Toetsing regionale keringen	Regionale keringen zijn getoetst (norm 2016)	591 km	Voortgang toets-sporen	10%	10%	10%
Regionale keringen op orde (DVP 2015 – 2024)	Regionale keringen met oordeel onvoldoende en nader onderzoek (uit toetsing 2012) zijn op orde	258 km	20 % 51 km	24km	29 % 75 km	29% 75 km
Overige keringen	Status (nut en noodzaak) van 'Overige Waterkeringen' zijn vastgesteld	467 km	0% 0 km	Status bepaling	0%	0% km
Bestrijdingsplannen	Bestrijdingsplannen up-to date en geoefend (1 x per 4 jaar vernieuwen)	8 stuks	100% 8 plannen	2 plannen vernieuwen	100% 8 plannen	100% 8 plannen

*1). Bij de formulering van de eindscore van 100% in 2022 is uitgegaan van een gelijkmatige verdeling over de jaren (20%). De eerste jaren zullen de gegevens worden geïnventariseerd en wordt met name meegekeken met de ervaringen van andere waterschappen. De verwachting is dat het uiteindelijke doel wordt behaald.

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Veiligheid						
Bedragen x € 1.000	categorie	2018	2019	2020	2021	2022
- Dijkverbeteringsprogramma	C	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
- Compartimenteringswerken	C	800	0	0	0	0
- De Ronde Hoep	A	120	2.500	3.000	500	500
- Bijdrage in HWBP (investeringsdeel)	C	7.600	4.960	4.530	2.660	1.350
Totaal		21.020	19.960	20.030	15.660	14.350

Toelichting:

Dijkverbeteringsprogramma 2015 - 2024

Eind 2018 is circa 75 km van de 258 km gerealiseerd (29%). Hierbij wordt de gebiedsgerichte aanpak gehanteerd waarbij samen met de omgeving en overige overheden overleg plaatsvindt om de dijkverbeteringen zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Door risico's (samenwerking gemeenten, participatie in de omgeving en flora en fauna constatering) in met name de planvorming- en voorbereidingsfase is een bandbreedte van circa 5 km in de totale jaarlijkse projecten realistisch.

Compartimenteringswerken

Ipensloter- en Diemerdammersluis

De renovatie van de *Ipensloter- en Diemerdammersluis* is opgenomen in het HWBP-2. Op basis van de bestuurlijk overeengekomen kostenverdeling tussen AGV en HWBP bedraagt het aandeel van AGV € 1,8 miljoen op een geraamde totale investering van € 8,8 miljoen voor het renovatieproject. In 2018 zijn bestedingen ter hoogte van € 0,14 miljoen voorzien als financiële afronding van dit project.

Balgstuw in het Gein

De vervanging van de balgstuw in het Gein was onderdeel van het provinciale project "aanpassing N236". Dit project is gewijzigd, waardoor de vervanging van de balgstuw door een schotbalkconstructie weer in eigen beheer van het waterschap wordt uitgevoerd. De uitvoering van dit project is geraamd op € 0,6 miljoen.

Vervangen Compartimenteringswerken Ringvaart

In 2018 vindt de financiële afronding van het project Vervanging compartimenteringswerken Ringvaart Watergraafsmeer plaats. Hiervoor is € 0,06 miljoen nodig.

Amstelnoodstuw

De voorbereiding van het realiseren van een compartimenteringwerk in de *Amstel* nabij Ouderkerk aan de Amstel wordt aangehouden in afwachting van de resultaten van het onderzoek "Verkenning compartimentering van boezemwateren". De benodigde investering van circa € 10 miljoen is daarom niet opgenomen in de Meerjarenbegroting 2018-2022.

De Ronde Hoep

De polder de Ronde Hoep is door de provincie als noodoverloopgebied aangewezen. Zoals afgesproken met provincie en gemeente in de bestuursovereenkomst voert AGV de benodigde inrichtingsmaatregelen uit. De daarvoor relevante onderzoeken zijn in afgelopen jaren uitgevoerd.

Na inspraak en eventueel juridische procedures kan de uitvoering van de maatregelen medio 2019 starten (afhankelijk van de procedures van het projectplan en de samenloop met de procedure van het bestemmingsplan). De totale begroting voor het realiseren van de inrichtingsmaatregelen, het uitrollen van de vergoedingsregeling en het vergoeden van de voorziene planschade komt uit op circa € 10 miljoen (€ 4 miljoen voor de vergoedingsregeling van de beschermingsmaatregelen en € 6 miljoen voor de planschade en werken). De vergoedingsregeling is voor maatregelen die gevolgschade bij inundatie beperken.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In totaal heeft AGV 38 km primaire kering in haar beheergebied. De financiering van het HWBP is via een wijziging van de Waterwet en de Waterschapswet overgeheveld van het Rijk naar de waterschappen. Aangegeven is dat de toekomstige bijdragen de komende jaren omlaag gaan. De bijdrage van AGV gaat van € 15,9 miljoen naar € 13,5 miljoen in 2022. Daarnaast is de bijdrage van alle waterschappen in 2019 eenmalig substantieel lager dan waar tot nu toe vanuit was gegaan.

AGV activeert de bijdrage aan het HWBP voor een deel en voor een deel wordt dit rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht. Het deel wat direct ten laste van de exploitatie wordt gebracht loopt elk jaar op. Het te activeren deel loopt hiermee terug. Vanaf 2023 komt de bijdrage rechtstreeks ten laste van de exploitatie. In de exploitatiebegroting van 2020 wordt het maximum aan lasten voor het HWBP bereikt van ongeveer € 21 miljoen.

3. EXPLOITATIE

Toetsing primaire keringen

In januari 2017 zijn de nieuwe normen van kracht voor de primaire waterkeringen. Het daarvoor opgestelde Wettelijk Beoordeling Instrumentarium (WBI) is in gebruik. Voor 1 januari 2023 moet er een technische toetsrapportage aan het ministerie van Infrastructuur en Milieu opgeleverd worden. AGV heeft een relatief kleine opgave. In het afgelopen jaar hebben andere waterschappen ervaring opgedaan met het WBI. In 2018 zal aan de hand van de eerste toetsingservaringen worden geïnterpreteerd welke gegevens voor de beoordeling nog ingewonnen moeten worden.

Toetsingsprogramma regionale waterkeringen

De volgende toetsronde voor de regionale keringen dient in 2024 te zijn afgerond, waarbij ook de Niet-Waterkerende Objecten zijn geïnterpreteerd. In 2017 is een inventarisatie van benodigde gegevens gestart. Deze activiteiten worden in 2018 voortgezet.

De toetsing willen we geautomatiseerd uitvoeren. Dit levert het voordeel op dat er een toetsproces gedaan wordt en continu de prestatie van de keringen in beeld hebben. Daarnaast kan de geautomatiseerde toetsing gebruikt worden bij onze andere werkprocessen. Over de voortgang van de toetsing zal worden gerapporteerd met de indicator percentage toetsing geautomatiseerd (Indicator Toetsing regionale keringen zijn getoetst is omgevormd).

In gestructureerd overleg met de acht westelijke waterschappen en de drie Provincies wordt kennis en ervaringen gedeeld om de toetsingsopgave zo efficiënt mogelijk uit te voeren.

Meerjarenplan Muskusrattenbeheersing

De taak muskusrattenbeheersing is ondergebracht bij een samenwerkingsverband met andere waterschappen, waarvan HDSR (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) de uitvoering voor zijn rekening neemt. In 2017 is besloten om de samenwerking te verlengen met twee jaar. Op basis van de resultaten van de Landelijke Veldproef zal eind 2018 een nieuwe visie aangeboden worden aan het Algemeen bestuur.

Calamiteitenbestrijding waterkeringen

De organisatie voor de calamiteitenbeheersing met bijbehorende calamiteiten plannen sluit aan bij de landelijke visie van de waterschappen. Voor een adequate calamiteitenbeheersorganisatie is er een organisatiebreed OTO-programma (opleiding, training, oefening) opgesteld.

Programma Veiligheid	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	16.635	19.323	20.633	20.437	17.681	14.384	11.554
-taakkosten	11.715	14.907	16.292	16.132	19.262	19.296	20.736
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	2.641	4.687	6.609	7.940
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	0	-88	-88	-88	-88
-efficiency		0	0	0	0	0	0
-temporisering investeringen		0	-400	-850	-850	-850	-850
	28.350	34.229	36.525	38.273	40.693	39.352	39.293

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringen.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van) de begroting waren opgenomen:

- Vanaf 2014 wordt de bijdrage aan het HWBP in 10 jaar aflopend geactiveerd. De bijdrage wordt voor een oplopend deel rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.
- Aanpassing bijdrage HWBP aan de nieuwe (2017) opgave van de Unie, per saldo een verlaging van € 10 miljoen in de periode 2018-2022.

Toelichting exploitatiebegroting; nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Voor het publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving is in 2018 € 175.000 per jaar geraamd (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

Mutaties die nog niet in een (meerjaren)begroting waren opgenomen:

- De nominale loon- en prijsstijging voor ongeveer € 190.000.

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het waterschap draagt als waterkwaliteitsbeheerder de zorg voor een goede kwaliteit van het watersysteem. Deze zorg is mede een opgave vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het waterschap voert waterstaatkundige maatregelen uit om de kwaliteitsdoelstellingen te behalen. Waar dit effectief is wordt dit gedaan in samenwerking met derden.

AGV geeft lozingsvergunningen (Waterwet) aan bedrijven af, houdt hierop toezicht en maakt afspraken met betrokkenen om watervervuiling te voorkomen en geeft vergunningen af voor de sanering van ernstig vervuilde waterbodems (Waterwet). Daarnaast worden watersysteemkundige maatregelen uitgevoerd om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren. Dit betreft vooral maatregelen in het kader van de KRW en het kwaliteitsbaggeren.

Direct gekoppeld aan de zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater is de zorg voor het goed functioneren van de afvalwaterketen. Immers het (afval)water uit de bebouwde omgeving komt al dan niet na behandeling in het oppervlaktewater terecht, waar het van invloed is op de waterkwaliteit. AGV zuivert het via (pers)leidingen getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit gemeentelijke rioleringen of anderszins.

De thema's Schoon Water en Waterketen uit het WBP 2016-2021 vallen onder dit programma.

1.2 DOELSTELLINGEN

De doelstelling is een (grond)watersysteem met een goede ecologische en chemische waterkwaliteit. Vanuit de KRW worden per waterlichaam ecologische doelstellingen opgelegd, die uiterlijk 2027 behaald moeten worden. Hierover wordt gerapporteerd in Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP).

Door vergunningverlening en advisering worden emissies uit punt- en diffuse lozings en door derden veroorzaakte, niet gereguleerde, ongewenste (diffuse) emissies teruggedrongen.

Voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in het beheergebied als totaal gelden de volgende kwaliteitseisen:

- Gemiddelde stikstof (N) en fosfor (P)-eliminatie tenminste 75%
- Gemiddelde zuiveringsrendement van tenminste 88%
- Nalevingspercentage (voldoen aan de lozingseisen) 99,5%
- Voldoen aan de afname overeenkomsten 100%

Voor het zuiveren van afvalwater exploiteert AGV zuiveringstechnische werken, die zij aanlegt en in stand houdt. Al het getransporteerde afvalwater dat wordt ontvangen uit persleidingen, gemeentelijke rioleringen of anderszins moet tenminste volgens de wettelijke vereiste lozingseisen en minimaal conform de met de gemeente overeengekomen afnamen worden gezuiverd.

Voor de zuiveringsinstallaties zijn vanaf 1 maart 2014 de 'Algemene regels behandeling stedelijk afvalwater van het activiteitenbesluit' in werking getreden en voorts geldt dat voldaan moet worden aan de gestelde vergunningseisen uit de Omgevingswet.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Het beoogde effect is een goede en een zo optimaal mogelijke waterkwaliteit (schoon water voor mens, dier en plant).

Het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater levert een positieve bijdrage aan de volksgezondheid, natuur en milieu. Het beoogde effect is het vermijden van emissies van ongewenste stoffen uit de afvalwaterketen die een bedreiging vormen voor het aquatisch ecosysteem en de drinkwaterkwaliteit.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Waterkwaliteit

De effecten op het watersysteem worden bereikt met het uitvoeren van inrichtingsmaatregelen, beheermaatregelen ten aanzien van maai- en slootwerk, maatregelen voor zwemwateren en een adequate regulering die aansluit op de Keur.

Regulering

Advisering op plannen van derden (Watertoets)

AGV schuift vroeg in het planproces aan om zoveel mogelijk invloed uit te oefenen op het planvormingsproces. AGV is intensief betrokken bij eerder genoemde grote, meerjarige ruimtelijke ontwikkelingen en diverse infraprojecten. Daarnaast zal AGV, naar verwachting, betrokken zijn bij circa 350 kleinere en/of conserverende plannen.

Advisering op gemeentelijke rioleringsplannen (GRP)

Eens in de 4 tot 5 jaar stellen gemeenten een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op. Hierin verwoorden zij naast afvalwaterbeleid, ook hoe ze omgaan met hemelwater en grondwater. Gemeenten moeten bij de opstelling van een GRP samenwerken met AGV. Naar verwachting zullen 5 gemeenten in 2018 een nieuw GRP opstellen

Vergunningverlening

AGV behandelt meldingen en geeft vergunningen af op grond van de Waterwet en de Keur. AGV geeft adviezen aan gemeenten over lozingsaspecten in de Wabo-vergunning.

Toezicht en Handhaving

Deze taak betreft het toezicht houden op indirecte lozingen die een risico zijn voor de goede werking van de rwzi en/of de kwaliteit van het oppervlaktewater nadelig kunnen beïnvloeden. Voor de aanpak hiervan wordt intensief samengewerkt met omgevingsdiensten, provincies en gemeenten.

De waterschappen hebben bestuurlijk afgesproken een landelijk dekkend netwerk te vormen bij de uitvoering van de Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO)-taak. Dit is het toezicht op bedrijven die vallen onder het BRZO. Afgesproken is dat AGV, samen met 5 andere regisserende waterschappen, deze taak voor de andere waterschappen vorm geeft. De samenwerking is vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten.

Afvalwater

Alle wethouders met "water" in de portefeuille van de inliggende gemeenten van het waterschap en een Dagelijks bestuurslid van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht hebben op 14 februari 2013 de handtekening gezet onder de Mantelovereenkomst "Samenwerking tussen gemeenten en het waterschap in het AGV-werkgebied". In het Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA) worden afspraken gemaakt over samenwerking in de afvalwaterketen. Inmiddels zijn de drinkwaterbedrijven ook aangesloten (tekst actualiseren).

Hiermee voldoet het gebied van AGV aan de richtlijnen van de landelijke organisatie voor de uitvoering van het Bestuursakkoord Water (BAW). De te ondernemen stappen moeten in 2020 binnen het gebied van AGV tot circa 8% minder meerkosten leiden (t.o.v. 2010). Deze reductie van kosten is te verwachten uit het slimmer omgaan met toekomstige investeringen bij het renoveren, vervangen en aanpassen van assets binnen een zuiveringskring (riolen, gemalen, persleidingen en rwzi's). AGV en de inliggende gemeenten werken samen om de kwetsbaarheid van de verschillende organisaties te verkleinen en effectief kennis te delen binnen het platform Intergemeentelijke Samenwerking Riolerings- en Zorgtaak (Isariz).

In de afgelopen jaren is een brede basis gelegd voor de samenwerking in de regio. In het BOWA van november 2016 is besloten om een focus aan te brengen op 4 thema's die aansluiten op de ontwikkelingen en uitdagingen die spelen in de waterketen:

- asset management
- kwetsbaarheid en organisatie
- klimaatadaptatie
- duurzaamheid

Voor alle thema's zijn bestuurlijke koppels samengesteld (trekkers) en krijgt de ambtelijke inzet vorm. Hiermee wordt de koppeling tussen BOWA en Isariz geborgd.

Met dit besluit versterkt AGV de samenwerking in de AGV-regio. We staan allemaal voor dezelfde water gerelateerde opgaven. Door kennis en ervaring te combineren en onderling uit te wisselen, wordt beter grip gekregen op toekomstige investeringen. Ook kunnen we beheer optimaliseren en beter afstemmen en bespreken van nut en noodzaak van onderzoeken en projecten. Daarmee wordt doelmatig en kosteneffectief invulling gegeven aan de gemeentelijke zorgplichten en de zuiveringsplicht nu en in de toekomst.

AGV stelt samen met gemeenten afvalwaterplannen op, zoals optimalisatiestudies. De plannen leiden tot optimalisatie van de afvalwaterketen. Samenwerking in de afvalwaterketen leidt tot verbetering van de waterkwaliteit en tot lagere tariefstijgingen voor de burgers. Alle deelnemende partijen houden aandacht voor voldoende ambtelijke capaciteit in de samenwerkingsactiviteiten.

Voor het gehele zuiveringsproces binnen het gebied zijn 12 zuiveringen en 49 eindgemalen in beheer. Daarnaast wordt er afvalwater uit het AGV-gebied behandeld door de Hoogheemraadschappen De Stichtse Rijnlanden en Rijnland. Op zijn beurt behandelt AGV op de rwzi's ook afvalwater voor andere waterschappen, zoals voor Vallei en Veluwe, Rijnland en Hollands Noorderkwartier.

Binnen de meerjarenraming in deze begroting zijn aanpassingen en verbeteringen van de zuiveringen gepland, die zijn gericht op de continuïteit van de bedrijfsvoering, het blijven voldoen aan de lozingseisen en aan duurzaamheidsdoelstellingen.

Uitwerking bestuursakkoord - Te realiseren besparingen binnen dit programma:

Energie

Een verlaging van de energieprijzen is waarneembaar. Dit heeft vooral effect op het budget elektra van de rwzi's. Vanaf 2016 is een structurele besparing met jaarlijks € 50.000 mogelijk, oplopend tot € 225.000 in 2021.

Tevens worden maatregelen getroffen, die zijn vastgelegd in de Meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA), met als doel om efficiënter met energie om te gaan.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2018.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2018	Prestatie 2018	Situatie 31 dec 2018	Norm 2018
Watersysteem	Voor alle wateren is de ecologische toestand bekend	68.600 ha	37% 25.382 ha	9 % 6.174 ha	45 % 30.870 ha	35% 24.010 ha
	De bemonsterde wateren gaan niet in kwaliteit achteruit	Variërend	100%	Niet van toepassing	Rapportage jaarafsluiting	100%
	De KRW lichamen voldoen aan de randvoorwaarden voor een goede waterkwaliteit	30 stuks	27% 8 stuks	5 van 35 KRW maatregelen afgerond	27% 8 stuks	25% 11 stuks

Onderwerp	Indicator	Omvang	Prestatie 2018	Norm 2018
Waterketen	Zuiveringsprestatie RWZI's	Effluent	88%	88%
	Nalevingspercentage. De zuiveringen voldoen aan de lozings-eisen	Effluent	99,5%	99,5%
	Afname overeenkomsten met gemeenten nagekomen	Aantal	100% <max>	100% <max>
	Een goedgekeurd Energie Efficiency programma en de voorgenomen (zekere) maatregelen uitgevoerd.		100%	100%

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Schoon water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2018	2019	2020	2021	2022
Nieuwe Zuiveringstechnische Werken						
- Rwzi Weesp, voorbereiding	C	708				
- Rwzi Weesp, uitvoering	A	1.500	6.000	9.000	2.000	
- Sanitatie A'dam Buiksloterham (inclusief subsidie)	A	1.380	-300	-120		
- Pharmafilter AMC, voorbereiding	C	65				
- Pharmafilter AMC, uitvoering	A	500	3.500	1.000		
Procesoptimalisatie rwzi's						
- Rwzi Amstelveen	C	111				
- Rwzi Horstermeer, gasveiligheidsmaatregelen	B	600				
- Rwzi Horstermeer, renovatie dienstgebouw	B	2.000	750			
- Rwzi Maarssen opheffen	C	4.800	729			
- Rwzi Westpoort, renovatie dienstgebouw	C	119				
- Rwzi Westpoort, renovatie dienstgebouw aanvullend	B	840				
Vervangingsinvesteringen						
- Rwzi A'dam-West	B	2.400	1.800			
- Rwzi Amstelveen	C	4.600	379			
- Rwzi Amstelveen, aanvullend	A	500	3.500	750		
- Procesautomatisering diverse rwzi's	B	3.000	3.000	2.500	1.800	
- Diverse rwzi's	B	2.000	3.500	3.500	4.000	4.000
- Rwzi's Blaricum, Huizen en Loenen, revisie	B					300
- Gemaal Postjesweg verplaatsen	B	300				
- Persleidingen	C	140				
- Gemalen	B				180	180
Energie Neutraal (budgetneutraal verwerkt):						
- Rwzi Horstermeer, zonnepanelen	C	1.731				
- Rwzi A'dam-West, verbetering slibgisting	A	100	1.500	3.000	400	
- Rwzi A'dam-West: Biogas naar groengasinstallatie	A	4.800	1.300			
- Rwzi A'dam-West slibdroging, voorbereiding	A	900	1.500			
- Rwzi A'dam-West slibdroging, uitvoering	A		1.000	10.000	10.000	1.500
- Zonnepanelen rwzi's	A	2.500	3.140	2.680		
- Energie efficiency programma	A	400	300	100		
- Windmolens Westelijk Havengebied	A		100	1.000	5.000	3.900
- Programma KRW	C	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
- Saneren waterbodems	B	500	500	500	500	500
- Waterkwaliteitsspoor stedelijk gebied	C	21				
Totaal		38.415	34.098	35.810	25.780	12.280

Toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2018 – 2022:

- De uitgaven van een aantal kredieten zijn nu gepland in latere jaren. Het betreft met name de uitgaven voor het krediet Nieuwbouw Weesp. Hiervan zijn uitgaven van circa € 8,5 miljoen verschoven van 2017 t/m 2019 naar 2020-2021.
- Nieuw is het krediet “Gemaal Postjesweg” (€ 0,3 miljoen) en een verhoging van de uitgaven voor Groot Onderhoud rwzi West Leidingwerken (€ 0,4 miljoen).
- Binnen het K2020-programma (Energie Neutraal) zijn de bedragen verhoogd voor de kredieten “Zonnepanelen rwzi's” (+ € 2,2 miljoen) en voor “EEP Programma 2017-2022 (+ € 0,3 miljoen).

1. Programma rwzi's

Toelichting op de grote bedragen in 2018.

Nieuwe zuiveringstechnische werken

Rwzi Weesp (AB 16/0147 + Planning).

De zuivering Weesp wordt in de komende jaren vervangen. In mei 2017 heeft het bestuur ingestemd de nieuwbouw met een design & construct contract aan te besteden. Daarbij wordt niet vooraf gekozen voor een specifiek zuiveringssysteem. Het ontwerptraject en de uitvoering is gepland in de periode 2018-2021. De uitgaven zijn, op basis van een gedetailleerder inzicht in de planning, herverdeeld over de jaren. Dit betekent dat het zwaartepunt van de uitgaven nu in 2020 ligt in plaats van in 2019. Het exacte kredietbedrag zal na de aanbesteding eind 2017 bekend zijn. De huidige inschatting is nog gebaseerd op het prijspeil van 2010.

De totale uitgaven in 2018 (Voorbereiding en Uitvoering) zijn begroot op circa € 2,2 miljoen.

De uitgaven betreffen externe ontwerpkosten van de aannemer, interne project- en begeleidingskosten en voorbereidingskosten voor overige deelprojecten.

Sanitatie Amsterdam/Buiksloterham (AB 16/0484 + Planning).

Door AGV is het manifest Circulair Buiksloterham ondertekend, waarmee zij haar commitment toont om de wijk als een living lab te gaan ontwikkelen. AGV bouwt in dat kader een innovatief grondstoffenstation. Doel is te ervaren of het scheiden van afvalwater aan de bron een duurzame en kosteneffectieve winning van grondstoffen en energie uit zwart afvalwater mogelijk maakt.

De gemeente Amsterdam legt vacuümriolering aan voor inzameling en transport van het afvalwater. Partners De Alliantie en Schoon Schip realiseren de benodigde aanpassingen in de circa 600 aan te sluiten nieuwe woningen (vacuümtoiletten, leidingwerk).

De totale uitgaven van € 1,7 miljoen (inclusief BTW) zijn als volgt begroot: 2018: € 1,6 miljoen en in 2019: € 0,1 miljoen. De verdeling van de subsidie inkomsten is in 2018: € 0,22 miljoen, in 2019: € 0,4 miljoen en in 2020: € 0,12 miljoen.

De afschrijvingstermijn van de investering is 10 jaar vanwege het tijdelijke karakter van het project Buiksloterham.

Pharmafilter (AB 16/0548 + Planning).

Voor het AMC ziekenhuis wordt de bouw van een Pharmafilter voorbereid en is een voorbereidingskrediet (€ 125.000) beschikbaar gesteld. Het aan te vragen uitvoeringskrediet (€ 5 miljoen) heeft als uitgangspunt dat het budgetneutraal is.

De totale uitgaven in 2018 (Voorbereiding en Uitvoering) zijn begroot op € 565.000.

Procesoptimalisatie

Rwzi Horstermeer, gasveiligheidsmaatregelen sliblijn (Planning).

Uit de resultaten van een onderzoek naar gasveiligheid blijkt dat bij de uitgest- en ontwaterslib installaties er sprake is van een gasveiligheids-zonering (niet voldoen aan explosie veiligheidsvoorschriften). Daarmee voldoen de materialen en de luchtbehandeling niet aan de gasveiligheidsrichtlijnen. Op dit moment zijn er tijdelijke maatregelen getroffen om de risico's te ondervangen.

In 2018 worden de definitieve maatregelen uitgevoerd, de kosten hiervoor bedragen € 0,6 miljoen.

Rwzi Horstermeer, renovatie dienstgebouw (Planning)

De verbouwing van het dienstgebouw Horstermeer is gepland in 2017 – 2019. Op basis van een nieuw programma van eisen is een ontwerp gemaakt waarin een scheiding is aangebracht tussen kantoor en overige functies. Daarnaast wordt er een nieuwe werkplaats gerealiseerd mede omdat de huidige werkplaats niet voldoet aan de veiligheidseisen.

De totale uitvoeringskosten zijn geraamd op € 2,75 miljoen. In 2018 zijn de uitgaven begroot op € 2 miljoen.

Rioolgemaal en persleiding Maarssen (AB 07/037, 10/021, 10/046 en 16/337).

Rwzi Maarssen sluit per 01-01-2019. Het afvalwater zal door het bouwen van een nieuw gemaal en persleiding, getransporteerd worden naar de rwzi Leidsche Rijn (HDSR).

In 2018 wordt het leiding-tracé aangelegd en het nieuwe gemaal gebouwd. De totale uitgaven in 2018 zijn begroot op € 4,8 miljoen.

Rwzi Westpoort, renovatie dienstgebouw (AB 08/040, 11/685).

De verbouw van het dienstgebouw en diverse andere werkzaamheden vindt in 2018 plaats. De totale uitgaven in 2018 zijn begroot op circa € 960.000.

Vervangingsinvesteringen 2018 – 2022

Optimalisatie/vervangingsinvesteringen rwzi Amsterdam-West (aanvullend) (Planning).

Voor het optimaliseren en vervangen van de geplande procesonderdelen op de zuivering Amsterdam-West is een krediet nodig van € 5,8 miljoen voor 2018 - 2019.

De totale uitgaven in 2018 zijn begroot op € 2,4 miljoen. De uitgaven betreffen de herstellkosten van de beide gashouders en uitvoeringskosten voor optimalisatie van de poly-elektrolyt doseerinstallatie slibbehandeling, de bedrijfswaterinstallatie en de surplus slibpompen.

Rwzi Amstelveen vervangingsinvestering (AB 13/0534, AB15/0410, 16/0131 + Planning).

De planning is iets aangepast. Hierdoor zijn uitgaven verplaatst van 2017 naar 2018. Daarnaast blijven de kosten niet binnen het beschikbare budget doordat er meer onderhoud en vervangingen nodig zijn dan oorspronkelijk gepland. Na onderzoek is vastgesteld dat veel installatieonderdelen op de rwzi Amstelveen het einde van de technische levensduur hebben bereikt of hebben overschreden en dat deze (dringend) aan vervanging toe zijn. Op basis van risicomanagement, staat van onderhoud, technische levensduur, veiligheid en wettelijke eisen is vastgesteld welke onderdelen vervangen moeten worden. Er is in 2018 een, nog aan te vragen, krediet nodig van € 4,75 miljoen.

De totale uitgaven in 2018 zijn begroot op € 5,1 miljoen. De uitgaven betreffen diverse elektromechanische vervangingen waaronder de complete beluchtingsinstallatie en de procesautomatisering installatie.

Vervanging Procesautomatisering (Planning).

De komende jaren wordt op de zuiveringen De Ronde Venen, Uithoorn, Amsterdam West, Westpoort en Loenen de procesautomatisering vervangen. Begin 2018 wordt gestart met de vervanging in De Ronde Venen en Uithoorn. De overige vervangingen worden voorbereid.

De totale uitgaven in 2018 zijn begroot op € 3 miljoen.

Diverse rwzi's vervangingsinvestering 2017 – 2018 (DB 16/0550).

De uitgaven in 2018 zijn begroot op € 2 miljoen. De uitgaven betreffen de uitvoeringskosten voor het vervangen van de lagers van de ruimers van nabezinktanks op Westpoort, de Cv-ketels op Huizen/Blaricum en frequentie-omvormers op diverse zuiveringen.

Daarnaast worden de geplande vervangingen in 2019 – 2020 voorbereid.

Verplaatsen en vernieuwen rioolgemaal Postjesweg (Planning).

In 2018 zal het gemaal aan de Postjesweg op initiatief van de gemeente Amsterdam worden verplaatst en vernieuwd om plaats te maken voor woningbouw. De totale kosten bedragen circa € 2,5 miljoen en worden gefinancierd door de gemeente. AGV draagt in 2018 € 0,3 miljoen bij in de kosten.

Energie Neutraal-K2020

Rwzi Horstermeer: Energiefabriek (AB 15/568B)

Na het saneren van de sliblagunes op de zuivering Horstermeer komt ruim 30.000 m² grondoppervlakte beschikbaar. Deze ruimte wordt gebruikt voor het opstellen van zonnepanelen voor het opwekken van elektriciteit. De zuivering Horstermeer zal dan met de aanvullende inzet van biogas volledig voorzien in haar eigen elektriciteitsbehoefte. Hiertoe is een uitvoeringskrediet van € 2 miljoen verstrekt.

In maart 2016 is voor de locatie Horstermeer SDE-subsidie¹ toegekend. De aanbesteding voor het plaatsen van de zonnepanelen is niet geslaagd. Er heeft uiteindelijk geen partij ingeschreven op de aanbesteding. Hierdoor is de uitvoering van het project vertraagd. Om de aanbesteding nu wel te laten slagen is het traject gestart voor een onderhandse aanbesteding met drie vooraf geselecteerde partijen voor het uitvoeren van het project.

In 2018 zijn de uitgaven begroot op circa € 1,7 miljoen.

Rwzi Amsterdam-West: verbetering slibgisting (Planning)

De business case is verder bijgewerkt naar de laatste inzichten in de beschikbare technieken voor slib eindverwerking en de marktprijzen van groengas.

In 2016 is een proef gestart om de bestaande gistingstorens in serie te bedrijven en daarnaast is aanvullend onderzoek uitgevoerd door een extern adviesbureau. Uit dit onderzoek naar verschillende slibdestructie technieken bleek dat extra afbraak van slib door slibdestructie nauwelijks meer is dan bij het bedrijven van de gisting in serie. Bekeken wordt of de investering voor de installatie voor slibdestructie nog nodig is. Indien de gisting in serie goede resultaten op blijft leveren, is dat waarschijnlijk niet nodig en zal een krediet worden aangevraagd voor het verder optimaliseren van de slibgisting.

Ook zal er een business case worden opgesteld voor het verwerken van slib van Hoog-Heemraadschap Rijnland. Om deze extra slibhoeveelheid te kunnen verwerken moet er geïnvesteerd worden in slibdestructie of extra gistingcapaciteit (in serie schakelen van gistingstanks).

In 2018 zijn de uitgaven begroot op € 100.000.

---

¹ Stimulering Duurzame Energieproductie

Rwzi Amsterdam-West: Biogas naar groengasinstallatie (AB 15/342A + Planning)

De zuivering Amsterdam-West produceert jaarlijks circa 12 miljoen Nm³ biogas². Door centralisatie en optimalisatie van de slibverwerking stijgt dit volume de komende jaren naar circa 14-15 miljoen Nm³. Momenteel wordt het biogas omgezet in elektriciteit en warmte.

Na een gezamenlijke verkenning van het Afval Energiebedrijf (AEB) en Waternet is het grootschalig produceren van groengas als beste optie naar voren gekomen. In deze verkenning is ook gebleken dat de investering in een groengasinstallatie kan worden terugverdiend binnen de afschrijftermijn van 15 jaar. Het AB heeft een voorbereidingskrediet van € 0,45 miljoen beschikbaar gesteld.

In 2017 is een uitvoeringskrediet van circa € 6,3 miljoen aangevraagd. De aanbesteding is eind 2017 afgerond. De uitgaven in 2018 zijn begroot op € 4,8 miljoen.

Rwzi Amsterdam-West slibdroging, voorbereiding (Planning)

De haalbaarheidsstudie is eind 2017 afgerond met de aanvraag van een voorbereidingskrediet (€ 2,5 miljoen). In 2018 zijn de uitgaven begroot op € 0,9 miljoen.

Zonnepanelen rwzi's (Planning)

AGV heeft als doelstelling om in 2020 energieneutraal te zijn. Een van de maatregelen, die daaraan bijdraagt, is het plaatsen van 21.000 zonnepanelen op de rwzi's Amstelveen, Amsterdam-West en Amsterdam-Westpoort, naast de reeds goedgekeurde plaatsing van zonnepanelen op de rwzi Horstermeer.

Met een energieproductie van circa 3.700 MWh/jaar leveren deze panelen 7% van de elektriciteitsinkoop van AGV. De eigen energieproductie stijgt daarmee van 55% naar 62%.

In 2016 is voor twee locaties SDE-subsidie toegekend, de rwzi's Horstermeer en Westpoort. De uitvoering van deze 2 projecten is in 2017 gestart. De investeringskosten zijn opnieuw geraamd. Met het toevoegen van het project Horstermeer fase 2 wordt de benodigde investering nu geschat op € 8,92 miljoen.

De kosten in 2018 worden begroot op € 2,5 miljoen.

Energie efficiency programma (EEP) 2017 – 2021 (Planning).

Voor het EEP is € 0,8 miljoen gereserveerd. De uitgaven zijn verdeeld over 2018 (€ 0,4 miljoen), 2019 (€ 0,3 miljoen) en 2020 (€ 0,1 miljoen).

Windmolens Westelijk Havengebied (Planning).

Besloten is om het project te verplaatsen naar 2019 in verband met de dan te houden provinciale verkiezingen, waarna mogelijk een wijziging in het nu zeer strikte provinciale beleid aan de orde is. De ontwikkelingen in het Westelijk Havengebied worden actief gevolgd. Vooralsnog worden er in 2018 geen uitgaven verwacht."

2. Programma KRW

Voor de dertig KRW-waterlichamen in het beheergebied is het uitvoeringsprogramma geactualiseerd voor de planperiode 2016-2021. De KRW-uitvoeringsmaatregelen worden gefinancierd uit het KRW-krediet voor de planperiode 2016-2021. In 2018 loopt de uitvoering van de volgende maatregelen:

- beperken fosfaatbelasting in het overschotwater uit Bethunepolder;
- het instellen van het polderdoorstroomprincipe en defosfatering in het Weerslootgebied (Ster en Zodden van Loosdrecht);
- de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Spiegelplas
- renovatie defosfateringsinstallatie Naardermeer.

---

² "Nm³ Biogas" is 1m³ biogas bij 1,01325 bar en een temperatuur van 15°C

3. Saneren waterbodems (kredietverlening via DB)

AGV heeft een overzicht opgesteld van C-locaties (C-locaties zijn vastgestelde potentiële saneringslocaties) die in 2009 onder de Waterwet zijn terecht gekomen. Voor deze locaties is een rijksbijdrage aangevraagd en wordt een uitvoeringprogramma opgesteld.

Sanering van Locatie waterplas 't Slijk te Maarssen is in voorbereiding. De totale kosten worden geraamd op circa € 4,4 miljoen. Van het Rijk is een financiële bijdrage toegezegd van € 3,2 miljoen en een aanvullende rijksbijdrage van € 0,7 miljoen is aangevraagd. Circa € 0,44 miljoen wordt door AGV gefinancierd.

4. Waterkwaliteitsspoor stedelijk gebied

Het waterkwaliteitsspoor is afgerond. In 2018 vindt alleen nog een financiële afhandeling (uitbetaling subsidie van de gemeente Blaricum plaats).

3. EXPLOITATIE

Monitoring

In de begroting 2018 is geld gereserveerd voor het reguliere waterkwaliteit- en kwantiteitsmeetnet, de monitoring voor de KRW, de specifieke monitoring voor projecten (veelal watergebiedsplannen (wgp)) en de monitoring van zwemwaterlocaties.

KRW-maatregelen

Het exploitatiebudget wordt ingezet voor onderzoek en voorbereiding van KRW-uitvoeringsmaatregelen. Van de uitgevoerde maatregelen wordt gevolgd of deze het beoogde effect hebben om de toestand van de waterlichamen vooruit te laten gaan, of dat het nodig is bij te sturen.

KRW overig water en agrarisch waterbeheer

Voor de overige wateren zijn in het WBP handelingsperspectieven opgenomen, ofwel: waar ziet het waterschap in samenwerking met gebiedspartijen perspectief om de (ecologische) waterkwaliteit te verbeteren door uitvoering van haalbare en betaalbare maatregelen. In de watergebiedsplannen worden optimale maatregelenpakketten en gebiedsdoelen afgeleid.

In de exploitatiebegroting is een post opgenomen van € 500.000 die wordt ingezet voor eigen watermaatregelen Overig water en voor Agrarisch Waterbeheer. Hierbij voeren collectieven van agrariërs maatregelen uit als bufferzones, baggerspuiten, ecologisch sloot-schonen, beheer natuurvriendelijke oevers en beheer krabbenscheer. De POP3-subsidie zorgt voor een verdubbeling van het budget voor de aanvrager. De provincie verzorgt de uitvoering van de subsidieregeling en het waterschap beoordeelt mede of de voorgestelde maatregelen bijdragen aan de waterdoelen. In 2018 worden de praktijknetwerken verder uitgebreid, om het waterbewustzijn en de interesse voor Agrarisch Waterbeheer te vergroten. De Proefpolder Kringlooplandbouw wordt voortgezet.

Beheerkosten pilot project Buisloterham

Het exploiteren van een decentrale installatie brengt extra kosten met zich mee ten opzichte van de huidige situatie. De extra kosten bedragen naar schatting vanaf 2019 € 70.000 per jaar. De exacte extra kosten zijn afhankelijk van de effectiviteit en werking van de installatie. Aangezien dit een pilot betreft is dit nog onzeker.

Het doel van het pilot project Nieuwe Sanitatie Buisloterham is om ervaring op te doen met nieuwe sanitatie en dit vervolgens ook te delen met onze partners in het Manifest Circulair Buisloterham. Daarnaast is de verwachting dat er vanuit andere overheden en bedrijven interesse zal zijn voor dit project. Bovendien is voorlichting en communicatie naar de bewoners essentieel voor het succes van dit project. Vanaf 2019 t/m 2023 is € 15.000 per jaar opgenomen voor communicatie en ontvangsten.

Programma Schoon water	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitantiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	36.689	36.599	36.554	34.837	34.087	33.545	31.699
-taakkosten	47.616	48.955	51.846	52.160	52.335	52.335	51.935
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	1.755	2.881	4.435	5.089
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-200	-200	-200	-200	-700
-efficiency		0	-750	-1.540	-1.540	-1.540	-1.540
-temporisering investeringen		0	500	750	750	750	750
	84.305	85.554	87.950	87.762	88.312	89.326	87.233

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- De hoeveelheid zuiveringsslib uit de rwzi's is lager dan verwacht. Het hogere bedrag aan kosten van € 110.000 uit 2016 is verdeeld over de jaren 2017 en 2018.
- Vervallen exploitatiekosten van € 490.000 per 1-1-2019 vanwege het opheffen van de rwzi Maarssen.
- In verband met het opheffen van de rwzi Maarssen per 1-1-2019 is voor de kosten van de afvalwaterbehandeling door HDSR vanaf 2019 een bedrag opgenomen van € 774.000.
- De nieuwe rwzi Weesp moet voldoen aan strengere eisen dan de huidige rwzi. Dit betekent een verhoging van de beheerkosten vanaf 2020 met € 175.000.
- Hogere automatiseringskosten, structureel € 174.000.
- Hogere beheer- en uitvoeringskosten van eigen medewerkers voor rwzi's, voor de periode van 4 jaar (2018-2021), € 400.000 per jaar.
- Hogere onderhoudskosten rwzi's, structureel € 200.000.
- Voor het verwerken van (big)data (Procesautomatisering), structureel € 200.000.
- Informatiebeveiliging op gewenst niveau brengen, structureel € 140.000.
- Digitalisering, dienstverlening op niveau houden gedurende verandering, jaarlijks € 100.000 voor de periode 2018-2022.

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Hogere afvalwaterheffing € 260.000, structureel vanaf 2018
- Samenwerking in de regionale (afvalwater) keten € 200.000, structureel vanaf 2018
- Extra beheer- en communicatiekosten pilot project Buiksloterham vanaf 2019 € 85.000
- Lagere opbrengst voor derden gezuiverd afvalwater € 50.000, structureel vanaf 2018
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 1,3 miljoen

Toelichting exploitatiebegroting: nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

Efficiency

- Optimalisatie van innovatie in 2018 en 2019 jaarlijks € 200.000.

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Door het inrichten, bedienen en onderhouden van het watersysteem (waterlopen, kunstwerken en grondwater) wordt het watersysteem voortdurend in afstemming gehouden met ontwikkelingen zoals functiewijziging bodemgebruik, bodemdaling en klimaatveranderingen.

Regulering vindt plaats op basis van de Waterwet, de Keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving. In de Keur zijn de geboden en verboden vastgelegd.

1.2 DOELSTELLINGEN

Door adequaat onderhoud en het nemen van de juiste maatregelen in het watersysteem, wordt voorkomen dat wateroverlast of watertekort ontstaat.

Door advisering en vergunningverlening op basis van de Waterwet, de Keur, het Keurbesluit vrijstellingen en beleidsnota's worden de waterstaatkundige belangen veilig gesteld.

Zorg voor voldoende water strekt zich ook uit over het grondwater. Het waterschap voert sinds de invoering van de Waterwet het regionale grondwaterbeheer uit, inclusief de bevoegdheid voor het vergunnen van een aantal typen grondwateronttrekkingen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Een goed werkend watersysteem dat voldoet aan de eisen met het oog op waterkwantiteit.

De Keur stelt eisen aan gereguleerde aanpassingen in het waterstaatkundige systeem. AGV geeft door toezicht houden en (indien nodig) handhavend optreden, invulling aan haar verantwoordelijkheid voor een goede werking van het kwantitatieve watersysteem.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Peilbeheer

In het gehele beheergebied zijn de peilbesluiten actueel. Tot 2017 betekende dit dat de peilbesluiten jonger dan 10 jaar diende te zijn. Deze eis is in de nieuwe verordening van de provincie komen te vervallen. Samen met het bestuur wordt in het kader van de nieuwe peilnota gewerkt aan nieuwe criteria.

Watergebiedsplannen

Op basis van nieuwe criteria wordt in 2018 de programmering van de watergebiedsplannen aangepast. Dit doet AGV door gebieden waar de ontwikkelingen snel gaan, de kansen voor verbetering of de knelpunten in het functioneren van het watersysteem (kwaliteit en kwantiteit) het grootst zijn, naar voren te halen in plaats van te prioriteren op basis van de leeftijd van het peilbesluit.

Aan- en afvoer van water, waterberging

In 2021 hebben we een robuust watersysteem dat de functies van gebieden faciliteert, en wateroverlast en watertekort voorkomt. Dat wordt bereikt door daadkrachtig te reageren op omstandigheden en ontwikkelingen. Het watersysteem voldoet aan de normen voor regionale wateroverlast en is veerkrachtig.

Ook de gevolgen van klimaatscenario's zijn inzichtelijk en het watersysteem is in staat deze gevolgen adaptief op te vangen door het toepassen van slim watermanagement. Op basis van de programma's wordt er nieuwbouw, renovatie en onderhoud gepland aan gemalen, sluisen, bruggen en stuwen.

Grondwater

Grondwater is onderdeel van het watersysteem. Door het inrichten, onderhouden van het watersysteem (waterlopen en kunstwerken) en aandacht voor het onttrekken van grondwater, wordt het watersysteem afgestemd op ontwikkelingen zoals functiewijziging bodemgebruik, bodemdaling en klimaatveranderingen. Regulering vindt plaats op basis van de Waterwet en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving. De Keur is het richtinggevend beleidsdocument, daarnaast haken we aan bij de GGOR-plannen van de gemeenten.

Vergunningverlening

Behandelen van meldingen en vergunningaanvragen op grond van de Waterwet en de Keur voor lozingen op en onttrekkingen aan het oppervlaktewater en de bodem (grondwater). Adviezen geven aan gemeenten over de Waterwet aspecten bij aanvragen voor omgevingsvergunningen, die via het omgevingsloket Wabo (OLO) worden doorgestuurd aan AGV.

Toezicht en Handhaving

Het waterschap houdt toezicht op vergunningvoorschriften en op algemene regels van de Waterwet. Tegen overtredingen van wet- en regelgeving wordt handhavend opgetreden. Illegale activiteiten worden actief opgespoord en door handhavend optreden binnen de kaders gebracht.

Tijdens de najaarschouw wordt jaarlijks in november gecontroleerd of watergangen voldoen aan de onderhoudseisen uit de Keur. Bij overtredingen wordt handhavend opgetreden.

Uitwerking bestuursakkoord

Voor de invulling van het programmapunt om de regels verder te vereenvoudigen of te schrappen wordt verwezen naar programma 1. Veiligheid.

Voor het realiseren is in 2017 en 2018 € 175.000 per jaar in de begroting opgenomen (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

Besparingen te realiseren op dit programma vanuit het bestuursakkoord:

Peilbesluiten

Door de nieuwe Nota Peilbeheer is het mogelijk gebiedsgericht te prioriteren waarbij zorgvuldig in het gebied wordt afgewogen welke maatregelen nodig zijn. Soms zijn alleen peilbesluiten nodig die passen bij het veranderende functiegebruik. Soms vraagt de omgeving om integrale afgestemde maatregelen die zowel de waterkwaliteit, -kwantiteit als –veiligheid dienen. Door deze integrale afweging en het sober en doelmatig uitvoeren van de peilbesluiten is de vastgestelde besparing van € 250.000 vanaf 2018 haalbaar.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2018.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2018	Prestatie 2018	Situatie 31 dec 2018	Norm 2018
Watersysteem	Peilbesluiten zijn actueel (jonger dan 10 jaar)	55.600 ha	72 % 39.754 ha	15 % 8.263 ha	80% *1) 44.202 ha	90% 50.040 ha
	Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld	55.600 ha	87 % 48.333 ha	3 % 1.561 ha	90 % 49.894 ha	70% 38.920 ha
	Peilen bevinden zich binnen de marges vigerend peilbesluit	Tijd	Niet van toepassing	Adequaat waterbeheer	Rapportage jaarafsluiting	95%
	Gebieden zijn getoetst aan normen voor wateroverlast	55.600 ha	100% 55.600 ha	100% van integrale plannen getoetst	100 % 55.600 ha	90%
	Integrale plannen zijn doorgerekend met nieuwste klimaatmodellen	100%	Niet van toepassing	100% van integrale plannen doorgerekend	100 % van opgeleverde plannen	100%
	Watergangen voldoen aan de vereiste diepte	1.400 km	100 % 1.400 km	86 km baggeren 6%	100% 1.400 km	100 % 1.400 km

*1) Er verlopen ook peilbesluiten, daarom is situatie 1-1-2018 opgehoogd met prestatie 2018 niet gelijk aan situatie 31 dec 2018.

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Voldoende water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2018	2019	2020	2021	2022
- Waterinrichtingsplannen/NBW/Watergebiedsplannen	B	3.700	3.500	3.500	3.500	3.500
- Programma Technische systemen	A/B	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
- Implementatie omgevingswet	A	1.320	1.390	1.350	900	900
Totaal		9.020	8.890	8.850	8.400	8.400

Toelichting:

Programma waterinrichtingsplannen (kredietverlening via DB)

In 2018 worden de waterinrichtingsplannen Aetsveldse Polder Oost en Horstermeer uitgevoerd en opgeleverd. Daarmee wordt 1561 hectare in 2018 opgeleverd, waarin het peil conform het nieuwe peilbesluit kan worden ingesteld. Hiermee komt de indicator 'Peilbesluiten zijn vigerend en ingesteld' op 90%.

De volgende waterinrichtingsplannen zijn eveneens in voorbereiding of uitvoering:

- Noorderpark 3.294 ha
- Noordelijke Vechtstreek 858 ha
- Westeramstel 4.749 ha
- Gooise Zomerkade 398 ha
- Holland Sticht Voorburg Oost 759 ha

Een deel kan direct ingesteld worden omdat er geen maatregelen noodzakelijk zijn. In andere delen van het gebied waar wel maatregelen nodig zijn vindt de oplevering in hectares na 2018 plaats.

Temmen van Brakke Kwel

In 2017 is een krediet verleend van (afhankelijk van eventuele subsidie) maximaal 1 miljoen voor het pilotproject 'Temmen van Brakke Kwel' in de Horstermeer. In de pilot (2017 – 2019) wordt onderzocht of het mogelijk is om het brakke grondwater te gaan gebruiken voor de drinkwaterwinning waarmee tegelijkertijd de waterkwaliteit in de polder maar ook in de omliggende gebieden sterk kan worden verbeterd. Het project is financieel ondergebracht in het programma watergebiedsplannen.

Programma Technische systemen

In 2018 wordt de uitvoering van de volgende projecten afgerond, dan wel voortgezet:

- Renovatie gemaal Zeeburg, tweede fase uitvoeringsfase
- Modernisering van poldergemaal Horstermeer
- Renovatie poldergemaal Eerste Bedijking in Mijdrecht ("Petronella")

De voorbereiding wordt gestart van:

- Groot onderhoud poldergemaal Middelpolder
- Groot onderhoud Groote Zeesluis en brug Muiden

Door de herprogrammering:

- Start de uitvoering van het project Groot onderhoud brug Nigtevecht. De uitvoering van het groot onderhoud aan de sluis volgt later in de tijd.
- Is het project Modernisering poldergemaal Achttienhoven uitgesteld.

3. EXPLOITATIE

Grondwater

AGV blijft zich inzetten op samenwerking en afstemming met de omgeving. Dit wordt bereikt door de programmatische aanpak, die in 2012 is ingezet, voort te zetten. Hierbij wordt enerzijds gericht op de taken van vergunningverlening (bij onttrekkingen, peilbeheer en planadvies), anderzijds op het ontwikkelen van kennis en kunde om als centraal aanspreekpunt te kunnen functioneren.

Meerjarenplan onderhoudsbaggeren

De afgelopen jaren is het meerjarenprogramma onderhoudsbaggeren uitgevoerd. Door efficiency is jaarlijks met dezelfde middelen meer kilometers gebaggerd. Dit betekent dat de baggerfrequentie naar beneden is bijgesteld, zonder kwaliteitsverlies. De KPI van baggerinspanning is omlaag gegaan van 140 naar 86 kilometer per jaar. Het budget is naar beneden bijgesteld. De resultaten van de gewijzigde inspanning wordt de komende jaren verder onderzocht en gemonitord. De monitoringsresultaten zullen worden verwerkt in een nieuw baggerprogramma in 2021.

Herziening peilbesluiten

Met het aanpassen van de Waterverordening AGV is de verplichting om peilbesluiten een keer per 10 jaar te herzien vervallen. Dit betekent dat de frequentie van het herzien van peilbesluiten in gebieden waar weinig veranderingen plaatsvinden wordt bijgesteld. In de Nota Peilbeheer zijn deze uitgangspunten voor de prioritering van de herziening van peilbesluiten vastgelegd.

In 2018 worden naar verwachting de volgende watergebiedsplannen ter vaststelling aan het bestuur aangeboden:

• Groot Wilnis Vinkeveen	5.906 ha
• Heintjesrak- Broekerpolder	231 ha
• Noordelijke Vechtstreek	858 ha
• Gooise Zomerkade	398 ha
• IJburg Zeeburgereiland	111 ha
• Holland Sticht Voorburg Oost	759 ha

Dit is in totaal 8.263 ha, waarmee de indicator 'peilbesluiten actueel' aan het eind van het jaar op 80% komt.

Bediening & onderhoud

Het regulier onderhoud aan de circa 280 kunstwerken wordt uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma. Vanaf 2017 is er per jaar € 100.000 extra, oplopend tot € 500.000 extra in 2021, opgenomen in de exploitatiebegroting om objecten (gemalen en stuwen) te laten voldoen aan de strenger wordende eisen op het gebied van veiligheid, ARBO en milieu.

In 2018 is er eenmalig € 85.000 toegevoegd aan de begroting voor planmatig onderhoud kunstwerken in verband met het verlengen van de levensduur van de objecten.

Programma Voldoende water	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	9.287	9.504	9.308	8.899	8.635	8.368	8.090
-taakkosten	18.587	19.519	21.307	21.327	21.347	21.367	21.387
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	458	897	1.327	1.750
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-50	-138	-238	-238	-238
-efficiency		0	-250	-150	-50	50	50
-temporiserend investeringen		0	0	0	0	0	0
	27.874	29.023	30.315	30.396	30.591	30.875	31.040

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Met extra onderhoud op bediening en onderhoud objecten (gemalen en stuwen) Watersysteem kan de huidige levensduur worden verlengd en kan worden bespaard op de anders sterk toenemende investeringskosten. Hiertoe wordt het budget jaarlijks verhoogd met € 100.000 per jaar tot € 500.000 euro per jaar in 2021.
- Hogere automatiseringskosten, structureel € 327.000 vanaf 2018.
- Extra budget voor de bediening en onderhoud van gemaal Zeeburg en voorzuiveringsinstallatie Naardermeer, structureel € 85.000 vanaf 2018.
- Bijdrage aan exploitatiekosten Omgevingswet Rijk vanaf 2018 € 40.000, jaarlijks met € 20.000 oplopend naar € 120.000 in 2022.
- Informatiebeveiliging op gewenst niveau brengen, structureel € 140.000 vanaf 2018.
- Digitalering, dienstverlening op niveau houden gedurende verandering, jaarlijks € 100.000 voor de periode 2018-2022.

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- PLAN: Klimaatadaptatie € 600.000 structureel vanaf 2018
- Lagere opbrengst huren, erfpacht en liggelden € 59.000, structureel vanaf 2018
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 460.000

Toelichting exploitatiebegroting; nieuw beleid

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen;

- Voor het publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving is in 2018 € 175.000 geraamd (50% programma Veiligheid en 50% programma Voldoende water).

Efficiency

- Verlagen herziening peilbesluiten vanaf 2017 € 250.000. Deze besparing is doorgeschoven naar 2018 door vertraging in aanpassing van de waterverordening.

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

De in het programma Op en Om het Water beschreven taken worden gerekend tot de kerntaken van het waterschap. Op veel van deze taakvelden zijn ook andere instanties en maatschappelijke organisaties actief. Voor AGV gaat het om nautisch- en vaarwegbeheer, beheer eigendommen, recreatief medegebruik van de wateren en waterkeringen, natuurbeheer en beheer van cultuurhistorische, landschappelijke en architectonische waarden.

1.2 DOELSTELLINGEN

Het vaarwater in het beheergebied van het waterschap wordt binnen de randvoorwaarden van het watersysteembeheer benut door beroeps- en recreatievaart en vormt een samenhangend netwerk van vaarwegen. (Recreatie)vaarders kunnen veilig en zonder onnodig oponthoud door het gebied varen. De vaarwegen zijn op de vereiste diepte.

Inwoners en bezoekers van het gebied van het waterschap ervaren de wateren, dijken, gemalen, sluizen en bruggen als een onlosmakelijk onderdeel van het landschap.

Er is aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De wijze waarop het waterschap omgaat met recreatie, landschap en cultuurhistorie dragen bij aan de herkenbaarheid van het waterschap als zelfstandige, omgevingsbewuste overheid.

De waterrijke landschappen rond de stedelijke gebieden zijn goed ontsloten voor langzaam verkeer en wandelaars. Dit is tot stand gekomen in goede samenwerking met de provincies, de gemeenten, het bedrijfsleven, belangenorganisaties en particulieren.

De belevingswaarde van het water wordt versterkt door onder meer het verzorgen van zwemwaterkwaliteit, de zorg voor recreatie, landschap en cultuurhistorie en het verzorgen van natuurvriendelijke oevers en hierbij rekening houden met fauna.

AGV reguleert de nautische belangen en het vaarwegbeheer: vlot en veilig vaarverkeer in de vaarwateren wordt bevorderd en schade aan de oevers door te snel varen wordt voorkomen. Een vaarweg is een watergang waarvan het beheerprofiel voldoet aan de vaarwegprofielen die voor de betreffende watergang gelden en volledig voldoet aan alle, daarbij behorende nautische, veiligheidseisen.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV creëert water om van te genieten door vooral de belevingswaarde te verhogen. De vaarweg voldoet aan de vereiste toestand en het vaarwegverkeer verloopt voldoende vlot en veilig.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Op de volgende wijze wordt invulling gegeven aan Nautisch- en vaarwegbeheer/recreatie:

- Er kan veilig en vlot gevaren worden.
- Er is duidelijkheid over de wenselijkheid en de haalbaarheid van uitvoering en verantwoordelijkheid voor het vaarweg- en nautisch beheer bij één organisatie, het waterschap.
- In regionale vaarwegen en vaarwateren onder BRTN-niveau (BRTN = Beleidsvisie Recreatietoervaartnet) waar het waterschap nautisch beheerder is, zijn waar nodig wachtplaatsen bij bruggen en sluizen, in overleg met de betreffende beheerders, ingericht.

- AGV bevordert de toename van de recreatievaart en de verbetering van gebruiksmogelijkheden wanneer daarnaast ook ecologie, natuur, cultuurhistorie, landschap of stadsschoon kunnen gedijen.
- Het op orde houden van de doorvaarddiepte (en het op diepte houden van watergangen in het algemeen). AGV voert een robuust meerjarenplan baggeren uit.

Vergunningverlening

AGV behandelt meldingen en vergunningaanvragen voor activiteiten/werkzaamheden op en rond het water. AGV geeft adviezen aan gemeenten over de Waterwet aspecten en nautische wet- en regelgeving bij aanvragen voor omgevingsvergunningen, die via het omgevingsloket Wabo (OLO) worden doorgestuurd aan AGV.

Toezicht en handhaving

Het waterschap voert het nautisch vaarwegbeheer uit en draagt zorg voor de veilige, vlotte en doelmatige afwikkeling van het scheepvaartverkeer door het doen naleven van verkeersbesluiten en de regels uit het Binnenvaartpolitie-reglement (BPR).

De toezichthouders zijn zichtbaar aanwezig op de vaarwegen van AGV en in voorkomende gevallen wordt handhavend opgetreden tegen overtredingen van de maximum vaarsnelheid en overtredingen van de Keur van AGV.

Uitwerking bestuursakkoord

Voor het realiseren van het programmapunt "Stimuleren van gebruik van elektrisch aangedreven boten" is een bedrag van totaal € 100.000 opgenomen, gespreid over 2016 t/m 2019.

1.5 INDICATOREN

De achtergronden van de indicatoren zijn beschreven in het Waterbeheerplan 2016-2021. In deze begroting zijn de indicatoren uit het WBP vertaald naar doelen en prestaties voor het jaar 2018.

Onderwerp	Indicator	Omvang	Situatie 1 jan 2018	Prestatie 2018	Situatie 31 dec 2018	Norm 2018
Waterplannen	Aantal plannen waarin aantoonbaar rekening is gehouden met Recreatief medegebruik en Cultuurhistorie	Variërend per jaar	Niet van toepassing	100% van vastgestelde wgp en dvp	100% van vastgestelde wgp en dvp	100%

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Op en Om het Water						
Bedragen x € 1.000	categorie	2018	2019	2020	2021	2022
- Loosdrechtsse plassen	A	400	1.000	1.000	0	0
- Brugbediening op afstand	B	230				
Totaal		630	1.000	1.000	0	0

Loosdrechtsse Plassen

Voor de Loosdrechtsse Plassen spelen diverse opgaven en initiatieven om het gebied op zowel natuurwaarden (Natura 2000, KRW) als recreatiemogelijkheden (vooral vaarsport) te versterken en daarmee de economie een impuls te geven. AGV draagt actief bij aan een integraal maatregelenpakket om knelpunten voor recreatie, natuur en water(kwaliteit) op te lossen. De provincie Noord-Holland trekt dit proces en naast AGV zijn ook gemeente Wijdemeren, Natuurmonumenten en vertegenwoordigers vanuit de watersport/recreatiesector en ondernemers vertegenwoordigd.

Brugbediening op afstand

De brugbediening in Weesp is tijdelijk ondergebracht in een noodgebouw op locatie van het voormalige gebouw. Aanleiding is de sloop van het gebouw door de aanpassing van de provinciale brug over de Vecht. De brugbediening moet door de herprogrammering van het groot onderhoud aan de bruggen Nigtevecht, Nieuwersluis en Driemond langer in stand worden gehouden.

De bedoeling is dat deze bruggen en de Grote Zeesluis te Muiden in de winters van 2018/2019 en 2019/2020 aangesloten worden op de bediening op het hoofdkantoor van AGV en Waternet. Daarmee wordt op termijn (2020) de bediening in Weesp overbodig. In 2018 zullen de hiervoor benodigde uitvoeringskredieten worden aangevraagd.

In 2018 zullen met de provincie Utrecht nieuwe afspraken gemaakt worden over brugbediening van de bruggen over de Vecht en de Malebrug (Soest-Amersfoort) en Eembrug (Baarn).

3. EXPLOITATIE

Recreatief medegebruik en cultuurhistorie

Het waterschap zet conform het Koersdocument Recreatie meer in op ontwikkeling van water gerelateerde recreatie. AGV blijft kansen verkennen om de verbinding te leggen tussen stad en platteland. AGV faciliteert als partner bij initiatieven van derden zoals het Masterplan Oostelijke Vechtplassen, Elektrisch varen (oplaadpunten), Initiatief Hollandse plassen en de motie Buiten de gebaande Grachten.

In al het werk wordt continu gezocht naar mogelijkheden om de recreatie te versterken. Daarmee zal de waterbewustheid toenemen en de economie worden versterkt. Kansen om eigen vastgoed in te zetten voor bijvoorbeeld educatieve doelen en recreatief medegebruik worden benut. Het gebruik van water zoals zwemmen (AGV sponsort Kids City Swim), recreatievaart en beleving van en naar het water wordt waar mogelijk versterkt.

Bruggen en Sluizen onderhoud

Het regulier onderhoud aan bruggen en sluizen wordt uitgevoerd conform het onderhoudsprogramma.

Beheer en onderhoud vaarwegen

Op grond van de Waterwet moeten de provincies bij provinciale verordening vaarwegbeheerders aanwijzen. Op wateren waar de kosten voor het vaarwegbeheer uitstijgen boven die van het watersysteembeheer moeten de financiële middelen door provincies/gemeenten gedragen worden. Er zijn met de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht afspraken gemaakt die in overeenkomsten en provinciale waterverordeningen zijn vastgelegd.

Programma Op en om het water	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	646	624	613	600	586	572	556
-taakkosten	371	1.451	1.459	1.459	1.459	1.459	1.459
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	19	19	18	18
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	6	30	64	122	119
-efficiency		0	0	0	0	0	0
-temporiserend investeringen		0	0	0	0	0	0
	1.017	2.074	2.079	2.107	2.127	2.171	2.152

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die nog niet eerder in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Lagere opbrengst huren, erfpacht en liggelden € 50.000, structureel vanaf 2018
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 56.000

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

Nieuw beleid bestuursakkoord:

- Het plaatsen van elektrische oplaadpunten € 100.000, gespreid over 2016 t/m 2019.

PROGRAMMA 5 : DRAAGVLAK

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Het implementeren van wet- en regelgeving, opstellen en actueel houden van eigen regels, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoeken, bezwaar- en beroepsprocedures en daarnaast debiteurenbeheer, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen; dit alles op het gebied van waterschapsbelastingen.

1.2 DOELSTELLINGEN

Het realiseren van de geraamde opbrengsten van de waterschapsbelastingen voor AGV. Het betreft de belastingopbrengsten van de zuiveringsheffing, de verontreinigingsheffing en de watersysteemheffing.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

- Een juiste, volledige en tijdige aanslagoplegging, inclusief de afhandeling van verzoek-, bezwaar- en beroepschriften.
- Een juiste, volledige en tijdige inning van de waterschapsbelastingen.
- Een juiste, volledige en tijdige behandeling van verzoeken om kwijtschelding.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

De doelstellingen worden bereikt door het juist, tijdig en volledig opleggen van belastingaanslagen en het effectief innen en invorderen van deze aanslagen tegen zo laag mogelijke (maatschappelijke) kosten.

1.5 INDICATOREN

Indicator	Indicatornormen	Toelichting
Openstaande debiteurenposten	Jaarlijks per december staat maximaal 4,5% open van het bedrag aan opgelegde en vervallen aanslagen in het voorgaande jaar.	N.V.T

2. EXPLOITATIE

Digitalisering

Grootschalige inzet op digitalisering moet ertoe leiden dat in 2019 80% van de in- en uitgaande klantcontacten online en geautomatiseerd wordt afgehandeld. Voor de overige 20% wordt ingezet op offline dienstverlening van hoge kwaliteit. De heffing en invordering van belastingen speelt in dit programma een belangrijke rol.

De belangrijkste poststromen en processen met betrekking tot de waterschapsbelastingen zijn gedigitaliseerd, waarbij deze tevens geheel of gedeeltelijk zijn geautomatiseerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een eigen online selfserviceportaal in combinatie met de Berichtenbox van MijnOverheid. Naar verwachting zal in 2018 meer dan de helft van alle in-en uitgaande belastingpost op digitale wijze verzonden worden, waarbij aangetekend moet worden dat daarin wel enige afhankelijkheid bestaat van landelijke ontwikkelingen.

In 2018 en in de jaren daarna zullen daarnaast aanvullende processen worden gedigitaliseerd en doorontwikkeld, op een wijze die zoveel mogelijk aansluit bij wat mensen verwachten van een modern, klantvriendelijk en efficiënt waterschap. Hiermee wordt gestreefd naar minder directe contacten via zowel de front- als de backoffice. Voor de contacten die er blijven wordt ingezet op excellente dienstverlening.

Door de landelijke basisregistraties verder te integreren in de belastingprocessen wordt de datakwaliteit verhoogd en worden belangrijke stappen gezet richting de doelstelling om op basis van de meest actuele data te heffen en innen.

Vanaf 2021 wordt verwacht dat de digitalisering en daarmee samenhangende efficiëntiewinsten financieel zichtbaar worden in de vorm van lagere kosten op belastingprocessen. Wel zal de komende jaren veel aandacht moeten worden besteed aan betere beveiliging van onze softwaresystemen en online omgevingen en het voldoen aan de toenemende eisen die nieuwe wetgeving en internationale standaarden aan digitale dienstverlening stellen.

Perceptiekosten

Tussen 2014 en 2017 zijn de perceptiekosten met ruim € 1,1 miljoen verminderd. Op korte termijn is een verdere grote beperking moeilijk te realiseren. Voor de periode 2018-2020 is een verlaging van de perceptiekosten met € 0,4 miljoen voorzien. Daarvan wordt € 133.000 begroot in 2018.

Op langere termijn – vanaf 2021 - worden wel verdere besparingen voorzien, vooral als gevolg van de verdergaande digitalisering. Dit zal echter eerst nog extra kosten met zich meebrengen. Deze uitgaven – vooral in de digitalisering – betekenen dat jaarlijks, vanaf 2018, een bedrag van € 109.000 extra nodig zal zijn.

Kostentoedeling

Op 1 januari 2019 moet er een herziene Kostentoedelingsverordening zijn vastgesteld en van kracht worden. Hoewel de Commissie Aanpassing Belastingstelsel werkt aan voorstellen voor een herziening van de regels hiervoor, zullen die op 1 januari 2019 nog niet zijn aangepast. Daarom zal de nieuwe verordening op grond van de bestaande regels worden vastgesteld.

De eerste voorbereidingen vinden al in 2017 plaats, maar in 2018 zal hier veel energie in worden gestoken, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Financiële gevolgen heeft het in 2018 nog niet, maar wel zal op meerdere momenten op deze materie worden teruggekomen. De Kostentoedelingsverordening 2019 zal in zijn definitieve vorm in september of oktober 2018 aan het Algemeen bestuur ter vaststelling worden voorgelegd. De begroting 2019 kan hier dan op gebaseerd worden.

Programma Draagvlak	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitantiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	0	0	0	0	0	0	0
-taakkosten	11.006	11.095	11.317	11.184	11.050	11.000	10.818
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	0	0	0	0
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	0	0	0	0	0
-efficiency		0	0	0	0	0	0
-temporiseren investeringen		0	0	0	0	0	0
	11.006	11.095	11.317	11.184	11.050	11.000	10.818

Toelichting exploitatiebegroting: bestaand beleid

Taakkosten

Mutaties die in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Besparing op perceptiekosten in de periode 2018-2020 voor in totaal € 400.000.
- Kosten databestandbeheer, structureel € 109.000 vanaf 2018.
- Realisatie van de eerste besparingen digitalisering, vanaf 2021.

Mutatie die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting was opgenomen:

- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 250.000.

PROGRAMMA 6 : ALGEMEEN

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

Onder dit programma valt het beleidsveld 'Bestuur en externe communicatie'. In dit programma zijn alle activiteiten ondergebracht die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de bestuursondersteuning én de extern gerichte communicatie-activiteiten van het waterschap. Het Programma Waterbewust geeft richting en focus aan de corporate communicatie en kent eigen communicatie campagnes en activiteiten.

1.2 DOELSTELLINGEN

'Waterbewust' staat centraal in dit bestuursakkoord voor de lopende bestuursperiode 2015-2019. Het vergroten van het waterbewustzijn ziet AGV als een essentiële voorwaarde voor het creëren van een duurzame toekomst. AGV opereert vanuit de kernwaarden: veilig, schoon, mooi, zuinig en bedrijvig.

De uitdaging om het waterbewustzijn van burgers, bedrijven en overheden te versterken en het draagvlak vergroten, vraagt om een zelfbewust waterschap dat herkend wordt en waar de maatschappelijke en bestuurlijke relevantie van erkend wordt. Kernelementen van onze bestuurscultuur zijn daarom: zichtbaar, toegankelijk, verantwoordelijk en verbindend.

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

Meer waterbewustzijn zal leiden tot nieuwe kansen en waardencreatie voor inwoners, agrariërs, bedrijven en recreanten. Kansen om te laten zien dat we voorop lopen op het terrein van innovatie en duurzaamheid:

- het aanzienlijk verbeteren van het waterbewustzijn en de betrokkenheid van inwoners en bedrijven;
- meer zichtbaarheid van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
- een eenduidig beeld over de verantwoordelijkheden van AGV en Waternet;
- transparantie over besluitvorming en het proces waarmee dit tot stand komt.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

1.4.1 Algemeen

Waterbewust is de titel van een breed overkoepelend programma met als doelen om de zichtbaarheid en relevantie van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht te vergroten bij zowel burgers, bedrijven en instellingen als ook andere relevante stakeholders zoals overheden. En hen meer bewust te maken van de waarden van water.

Om dit te bereiken is de uitrol van een nieuw logo gestart in september 2016 en worden diverse beleidsmatige, publieksbrede en online communicatie-instrumenten ingezet, als ook sponsoring. 'Het verhaal van het water' staat hierbij centraal en wordt uitgedragen door het waterschap en via Waternet als uitvoerende organisatie met het endorsed logo, waarbij het waterschap altijd zichtbaar is als afzender.

De focus van Waterbewust:

- Over de Waterbewust gespreksthemata:
  - Cultuur
  - Klimaatverandering
  - Innovatie
- Binnen de drie kerntaken:
  - Veilige dijken
  - Schoon water
  - Voldoende water

Naast de uitrol van het nieuwe logo en de ontwikkeling van de online communicatiestrategie is er een aanpak voor het vergroten van het waterbewustzijn door de volgende activiteiten:

- meer duidelijk maken welke rol het waterschap speelt en heeft gespeeld in het Nederlandse bestuurlijk stelsel;
- permanent campagne voeren om bewoners en bedrijven bewust maken van kansen en risico's op watergebied;
- primair in dialoog, maar ook via educatie, open dagen, social media, etc;
- de omgeving primair als partner in plaats van als klant benaderen;
- in dialoog met burgers, bedrijven, andere overheden en maatschappelijke organisaties vormgeven van de eigen ontwikkeling als regionale waterautoriteit (investeren in netwerken en bijeenkomsten);
- het bestuur faciliteren en positioneren om het waterschap en haar relevantie en de waarden van water uit te dragen;
- jongeren meer betrekken bij het waterschap onder meer door samenwerking met en ondersteuning van onze jongerenbestuurder.

1.4.2 Uitwerking bestuursakkoord

Voor het realiseren van het programma "Waterbewust" was een bedrag van € 200.000 in 2018 opgenomen. Bij de begroting 2018 is hier € 100.000 extra opgenomen.

Te realiseren besparing binnen dit programma

De afgelopen jaren is al veel efficiency gerealiseerd met de uitvoering van het Meerjarenplan Waternet 2012-2016. Desalniettemin is vanaf 2017 aanvullend een taakstellende besparing op de apparaatskosten van Waternet opgenomen. Voor de periode 2017-2019 is een reductie van de apparaatskosten van Waternet met 3% (1% per jaar) het maximaal haalbare. Een nadere uitwerking moet op onderdelen nog plaatsvinden, waardoor de indicatieve verdeling van € 0,5 miljoen per jaar nog zou kunnen wijzigen. Van de besparing komt 40% ten gunste van de AGV-taken en is bepaald op een totaalbedrag van € 1,5 miljoen, gespreid over 3 jaren.

2. INVESTERINGEN

Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)						
Programma Algemeen (Bestuur)						
Bedragen x € 1.000	categorie	2018	2019	2020	2021	2022
- Waterschapsverkiezingen	A	750	1.750	0	0	0
Totaal		750	1.750	0	0	0

3. EXPLOITATIE

Het programma Algemeen bestaat uit bestuurskosten (o.a. salarissen bestuur, voormalig bestuur, bureaustkosten, kapitaallasten verkiezingen, te verstrekken bijdragen en contributies en ambtelijke ondersteuning Waternet), kosten voor externe communicatie en diverse posten van algemene activiteiten, die niet passen binnen de voorgaande programma's, zie onderstaande posten.

De grootste posten (taakkosten) zijn:

-Dotatie aan reserve "Te dekken exploitatie saldo"	€ 3,9 miljoen
-Centrale ondersteuning/direct toe te rekenen kosten aan Bestuur en Externe Communicatie	€ 4,4 miljoen
-Salariskosten (voormalig) bestuur	€ 1,2 miljoen
-Contributie Unie van Waterschappen	€ 0,6 miljoen
-Bijdrage Stowa	€ 0,6 miljoen
-Bijdrage Wereld Waternet	€ 0,4 miljoen

Programma Algemeen	Jaar-rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting			
				2019	2020	2021	2022
Exploitatiebegroting (x €1.000)							
Bestaand beleid:							
-kapitaallasten activa in gebruik	711	687	664	561	0	0	0
-taakkosten	11.824	11.840	12.535	12.675	9.923	8.741	8.741
Nieuw beleid:							
-kapitaallasten MIP		0	0	179	590	574	558
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-100	-300	-300	-300	-300
-efficiency		0	0	0	0	0	0
-temporisering investeringen		0	0	0	0	0	0
	12.535	12.527	13.099	13.114	10.214	9.016	9.000

Toelichting exploitatiebegroting; bestaand beleid

Kapitaallasten

Dit betreffen de lasten van de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringswerken.

Taakkosten

Mutaties die al in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- In verband met de waterschapsverkiezingen in 2019 is een stelpost van € 140.000 voor wachtgeld DB-leden en pensioenpremie voor nieuwe DB-leden opgenomen;
- Vrijval in 2020 van een deel (€ 2,6 miljoen) van de totale jaarlijkse dotatie aan de reserve "Te dekken exploitatiesaldo". In 2021 vervalt het andere deel (€ 1,3 miljoen);
- Voor vergroten waterbewustzijn is een bedrag opgenomen van € 200.000 in 2018;
- Voor aanvullende ondersteuning van het bestuur is vanaf 2018 structureel € 80.000 opgenomen.

Mutaties die nog niet in een (meerjarenraming van de) begroting waren opgenomen:

- Public Affairs een bedrag van € 300.000, structureel vanaf 2018;
- Waterbewust een bedrag van € 100.000, structureel vanaf 2018;
- Samenwerking internationaal een bedrag van € 40.000, structureel vanaf 2018;
- De nominale loon- en prijsstijging bedraagt ongeveer € 180.000.

PROGRAMMA 7 : DUURZAAMHEID

1.1 OMSCHRIJVING VAN HET PROGRAMMA

AGV heeft niet alleen de ambitie om energieneutraal te worden, maar wil tevens toekomstbestendig en duurzaam zijn. De kernelementen die daarom bij dit programma horen zijn:

- Energie besparing;
- Waterschap als energiefabriek;
- Duurzaam (bv brakke kwel);
- Terugwinnen van grondstoffen en energie uit (afval)water.

Uitgangspunt van dit programma is dat de projecten niet alleen bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstelling van AGV, maar ook een positieve business case hebben.

1.2 DOELSTELLINGEN

Door het uitvoeren van dit duurzaamheidsprogramma streeft AGV naar het realiseren van haar duurzaamheidsambities. Ook wordt er op deze wijze invulling gegeven aan de afspraken gemaakt in bijvoorbeeld het Nationaal Klimaatakkoord en de Meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA).

1.3 BEOOGDE EFFECTEN

AGV is in de kern van haar werk een duurzame organisatie.

1.4 WIJZE WAAROP ER NAAR WORDT GESTREEFD DIE EFFECTEN TE BEREIKEN

Energie besparing

- Realiseren van maatregelen die zijn vastgelegd in de Meerjarenafspraken energie-efficiency; Hiermee wordt een energie besparing van minimaal 2% per jaar gerealiseerd;
- Het verder verduurzamen van de inkoop;
- Het continu monitoren en optimaliseren van het elektriciteit- en gasverbruik.

Waterschap als energiefabriek

- Het opwekken van energie uit biogas, bijvoorbeeld door de productie van groengas, waarbij de meest (energie-)efficiënte route wordt gekozen;
- Het maximaliseren van de biogasproductie door optimalisatie in de processen,
- Het opwekken van duurzame energie voor eigen gebruik;
- Het verkennen van kansen voor de levering van warmte of koude uit (afval)water.

Terugwinnen van grondstoffen en energie uit (afval)water

- Actief deelnemen aan het landelijke waterschaps-initiatief van de Energie- & Grondstoffenfabriek (<http://efgf.nl/>);
- Het inzetten van (eigen)biomassastromen voor de productie van bio-composieten;
- Het terugwinnen van fosfaat, in de vorm van struviet, verder optimaliseren;
- Het terugwinnen van CO₂, dat vrijkomt bij de productie van groengas;
- Actief deelnemen aan (inter)nationale platforms zoals de Water Research Foundation.

De waardevermeerdering van (afval)waterreststromen wordt onderzocht op technische en economische realiseerbaarheid en de impact qua CO₂-emissie. Bij investeringen worden de mogelijkheden tot het verder sluiten van kringlopen en het besparen van energie als belangrijke criteria meegewogen.

1.5 INDICATOREN

Indicator	Indicatornormen	Toelichting
Nationaal Klimaatakkoord	Met de Klimaatmonitor Waterschappen, legt AGV verantwoording af over de voortgang van de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord.	De waterschapssector heeft de ambitie een zichtbare bijdrage te leveren aan de nationale doelstellingen voor broeikasgassen en energie. Daarom hebben zij in 2010 een Klimaatakkoord gesloten met het Rijk waarin vier scherpe ambities zijn vastgelegd, die verder gaan dan die van het Rijk: <ul style="list-style-type: none"> - 30% energie-efficiënter en zuiniger werken tussen 2005 en 2020; - 40% zelfvoorzienend door eigen duurzame energieproductie in 2020; - 30% minder uitstoot van broeikasgas tussen 1990 en 2020; - 100% duurzame inkoop.
Duurzaam inkopen	De acties vanuit de door Waternet ondertekende Green Deal Circulair Inkopen worden uitgevoerd.	<ul style="list-style-type: none"> - De initiatiefnemers stellen de opgedane kennis en ervaring breed beschikbaar ter bevordering van circulair inkopen in Nederland; - De integratie van circulair inkopen in de inkoopprocessen, -beleid en –strategie wordt verder vormgegeven.
Energiebesparing (gemiddeld 2% per jaar)	Een goedgekeurd Energie Efficiency programma (EEP) 2017 – 2020 door het bevoegd gezag en de voorgenomen (zekere) maatregelen die moeten leiden tot energiebesparing van 2% per jaar uitgevoerd.	Conform de voorgenomen activiteiten uit het EEP 2017 t/m 2020 en de aangepaste definitie van energie efficiency zoals in de Meerjaren-afspraken energiebesparing (MJA-3 programma; tot 2020).

In het jaarverslag zal onderstaand overzicht van teruggewonnen grondstoffen opgenomen worden.

Prognose terug te winnen grondstoffen 2018		
	Hoeveelheid	€
Biogas (rwzi West)	12,5 milj Nm3	€ 500.000
Struviet	400.000 kg	€ 20.000
Cellulose	290.000 kg	-€ 15.950
Groengas	150.000 Nm3	€ 45.000
Opgewekte energie*)		
Zonne-energie	575 MWh	€ 40.250
WKK (niet AEB)	2.500 MWh	€ 175.000

*) In 2018 komen de zonne-energie projecten op de rwzi Amsterdam-Westpoort en rwzi Hostermeer gereed. Bijdrage vanaf 1-10-2018, 375 MWh. Financiële bijdrage zonne-energie en Warmte-krachtkoppeling (WKK) is besparing op inkoop elektriciteit.

PROGRAMMA 8 : BELASTINGOPBRENGSTEN

In dit programma wordt kort ingegaan op de lasten en opbrengsten die leiden tot de bepaling van de tarieven voor 2018.

De begroting is te splitsen in lasten en opbrengsten. Met inzet van de tariefegalisatiereserves zijn de lasten en baten in evenwicht, waarmee een kostendekkende begroting ontstaat. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegalisatiereserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt.

Lasten AGV

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten en baten van AGV zelf, zoals kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten van Waternet. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar 4.2.

De netto kosten moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijtschelding en oninbaar worden goedge maakt door de opbrengsten uit de op te leggen waterschapsbelastingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de kosten weer, alsmede het bedrag aan op te leggen tarieven.

Begroting 2018 per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer	Totaal
Netto kosten van de programma's	81.617	99.668	181.291
Kwijtschelding	6.818	7.358	14.175
Oninbaar	1.032	876	1.907
Niet te versturen kleine aanslagen		125	125
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-822	-822
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	89.466	107.204	196.676
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	87.901		87.901
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		104.889	104.889
Onttrekking uit tariefegalisatiereserves	1.565	2.321	3.886
Totaal dekkingsmiddelen	89.466	107.210	196.676

De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. Deze worden bepaald aan de hand van de meerjarige tariefprognose (5 jaar) voor zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing, die afzonderlijk worden opgesteld. Het tarief van de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief van de zuiveringsheffing.

Het begrotingsvolume 2018 en het verwachte meerjarenverloop van de kosten tot en met 2022 vormen de basis voor de tariefbepaling. Deze kosten worden afgezet tegen de draagvlakken, waarvoor ook de meerjarenontwikkeling is ingeschat.

Bij de meerjarige tariefprognose worden de beschikbare tariefegalisatiereserves van de 2 heffingen betrokken. In principe worden deze reserves voortschrijdend voor een termijn van 5 jaar volledig ingezet. Binnen de periode van 5 jaar moet er een volledige kostendekking zijn.

Opbrengsten AGV

Zuiverings- en verontreinigingsheffing 2018

Het tarief van de zuiverings- en verontreinigingsheffing stijgt in 2018 van € 52,65 naar € 53,18 per vervuilingseenheid. Met de inzet van de tariefegaliseringsreserve is het volgens de prognose mogelijk het tarief in de jaren daarna te laten dalen met 0,4% (exclusief inflatie).

Watersysteemheffing 2018

De stijging van de watersysteemheffing komt in 2018 uit op 2,8%. De jaren daarna is de stijging 1,4% (exclusief inflatie).

Voor 2018 komen de tarieven voor de diverse categorieën uit op:

Tarief 2018	
Tarief per eenheid /Categorie:	prognose 2018
Ingezetenen	€ 110,02
Gebouwd	0,014636%
Natuur	€ 1,96
Overig: ongebouwd wegen	€ 91,25
	€ 182,50

Met behulp van de tarieven, en eventuele inzet van de egaliseringsreserves, zijn de lasten en opbrengsten van AGV met elkaar in evenwicht voor 2018.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de lasten en opbrengsten voor 2018.

LASTEN (x €1.000)		Begroting 2018	OPBRENGSTEN (x €1.000)		Begroting 2018
1.1	Externe rentelasten	23.997	1.1	Externe rentebaten	
1.2	Interne rentelasten	7	1.2	Interne rentebaten	7
1.3	Afschrijving van activa	43.886	1.3	Dividenden en bonusuitkeringen	0
	Totaal kapitaallasten	67.891	3.1	Verkoop van grond	0
2.1/2.2	Salarissen huidig personeel en bestuurders (incl premies)	722	3.2	Verkoop van duurzame goederen	0
2.4	Overige personeelslasten	164	3.4	Opbrengst uit grond en water	1.535
2.5	Personeel van derden	0	3.5	Huuropbrengst uit overige eigendommen	155
2.6	Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	303	3.6	Diensten voor derden	
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	321	4.1	Bijdragen van overheden	0
3.4	Huren en rechten	0	5.1	Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	35.802
3.10	-Overige diensten door derden	9.193	5.2	Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	56.303
	-Toerekening kosten Waternet	100.037	5.3	Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	4.401
4.2	Bijdragen aan overigen	429	5.4	Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	25
5.1	Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"	0	5.5	Opbrengst Verontreinigingsheffing	822
5.1	Toevoegingen aan voorzieningen	0	5.6	Opbrengst Zuiveringsheffing, bedrijven	20.788
5.2	Onvoorzien	0	5.7	Opbrengst Zuiveringsheffing, huishoudens	59.264
	Totaal exploitatie	179.060	6.1	Onttrekkingen aan fonds "Saneren Vecht"	0
5.1	Toevoegingen aan reserves:		6.1	Onttrekkingen aan Algemene reserve	0
	-Toevoeging rente aan reserves	7	6.2	Geactiveerde lasten	14
	-Toevoeging aan reserves	3.934	Totaal		179.115
	<u>Sluitregel: voordelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>		-Tariefegaliseringsreserve Watersysteemheffing	2.321	
	-Tariefegaliseringsreserve Watersysteemheffing	0	-Tariefegaliseringsreserve Zuiveringsheffing	1.565	
	-Tariefegaliseringsreserve Zuiveringsheffing	0			
TOTAAL LASTEN		183.001	TOTAAL OPBRENGSTEN		183.001

4 Begroting 2018

4.1 Gecomprimeerde begroting naar programma's en beknopte meerjarenraming

Financieel moeten de waterschappen de kosten verantwoorden op de voorgeschreven beleidsproducten. Hiervan is in bijlage 7 een overzicht gegeven voor 2018. De meerjarencijfers hiervan staan in bijlage 10. De begroting per programma is in het vorige hoofdstuk uiteengezet. Een samenvatting hiervan levert het volgende overzicht op.

4.1.1 Samenvatting netto kosten

In onderstaande tabellen is het gunstige resultaat van 2016 terug te zien in de cijfers in de kolom jaarrekening 2016.

Exploitatiekosten per programma (x€1.000)	Jaar-rekening 2016	Begroting	
		2017	2018
Veiligheid	28.350	34.229	36.525
Schoon water	84.305	85.554	87.956
Voldoende water	27.874	29.023	30.315
Op en om het water	1.017	2.074	2.079
Draagvlak	11.006	11.095	11.317
Algemeen	12.535	12.527	13.099
Totaal	165.087	174.502	181.291

TOTAAL Exploitatiebegroting (x€1.000)	Jaar-rekening 2016	Begroting	
		2017	2018
<u>Bestaand beleid</u>			
-kapitaallasten activa in gebruik	63.968	66.736	67.772
-taakkosten	101.119	107.766	114.763
<u>Nieuw beleid</u>			
-kapitaallasten MIP		0	0
-nieuw beleid bestuursakkoord		0	-344
-efficiency		0	-1.000
-temporisering investeringen		0	100
Totaal	165.087	174.502	181.291

De kapitaallasten onder bestaand beleid betreffen de in exploitatie genomen investeringen. Enerzijds nemen de kapitaallasten jaarlijks af, vanwege afschrijving op de boekwaarden. Anderzijds nemen de kapitaallasten toe vanwege de in 2017 tot uitvoering komende investeringswerken.

De kapitaallasten van de nog uit te voeren investeringen gedurende de jaren 2018 en volgend, komen voor het eerst vanaf 2019 ten laste van de exploitatie.

In bijlage 8 is een tabel opgenomen van alle mutaties van het bestaand beleid in 2018 tot en met 2022. Hierin zijn tevens de besparingen vermeld. Bijlage 9 bevat het nieuwe beleid per jaar, inclusief de invulling van het bestuursakkoord.

4.1.2 Beknopte Meerjarenraming

Onderstaand overzicht is de samenvatting van de meerjarencijfers per programma. De begroting 2018 is in voorgaande hoofdstukken toegelicht. De meerjarencijfers voor 2019 tot en met 2022 zijn indicatief en worden niet vastgesteld met de begroting. De cijfers dienen als basis voor de tariefprognoses in meerjarig perspectief. Het verloop van de meerjarencijfers komt op hoofdlijnen overeen met MJB 2018-2022. Mutaties hierop zijn afzonderlijk toegelicht in hoofdstuk 5.1. en bevatten onder andere: invulling van het bestuursakkoord, uitwerking van de bestuurlijke ambities en actualiteiten.

MEERJARENRAMING PER PROGRAMMA (x €1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenraming			
			2019	2020	2021	2022
Veiligheid	34.229	36.525	38.273	40.693	39.352	39.293
Schoon water	85.554	87.956	87.762	88.312	89.326	87.233
Voldoende water	29.023	30.315	30.396	30.591	30.875	31.040
Op en om het Water	2.074	2.079	2.107	2.127	2.171	2.152
Draagvlak	11.095	11.317	11.184	11.050	11.000	10.818
Algemeen	12.527	13.099	13.114	10.214	9.016	9.000
Totaal	174.502	181.291	182.837	182.987	181.739	179.536

MEERJARENRAMING (x €1.000)	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenraming			
			2019	2020	2021	2022
Kapitaallasten bestaande investeringen	66.736	67.772	65.333	60.989	56.869	51.900
Kapitaallasten nieuwe investeringen	0	0	5.051	9.073	12.964	15.355
Taakkosten; bestaand beleid en onvermijdelijk	107.766	114.763	114.938	115.377	114.199	115.077
Taakkosten; nieuw beleid	0	-344	-695	-761	-703	-1.206
Besparingen	0	-1.000	-1.690	-1.590	-1.490	-1.490
Extra voorstellen	0	100	-100	-100	-100	-100
Totaal	174.502	181.291	182.837	182.987	181.739	179.536

De laatste tabel toont de ontwikkeling van een aantal belangrijke kostencomponenten, die voor 2019 tot en met 2022 ten opzichte van 20178 onderstaand op hoofdlijnen worden toegelicht.

Kapitaallasten bestaande investeringen

De tabel toont de daling van kapitaallasten van alle in exploitatie zijnde investeringen. Door afschrijving daalt de boekwaarde, waardoor de factor rente jaarlijks afneemt. Daarnaast vallen kapitaallasten vrij als activa volledig zijn afgeschreven.

Kapitaallasten nieuwe investeringen

In bijlage 6 van de begroting is een totaaloverzicht gegeven van de geplande investeringen tot en met 2022. In het hoofdstuk van het programmaplan is hierop een toelichting gegeven. Van deze nieuwe investeringen komen de kapitaallasten in principe het jaar volgend op de aankoop of bouw/aanleg ten laste van de exploitatie. Het verloop van deze kapitaallasten is meegenomen in de ramingen van de meerjarenbegroting 2019-2022.

Taakkosten bestaand beleid

Mutaties die al in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen: Per taak hieronder de belangrijkste onderdelen:

Zuiveringsbeheer

- Bij een aantal rwzi's vindt een temporisering of verschuiving van de geplande investeringen in de tijd plaats;
- Nieuwe investeringen in rwzi's
- Hogere beheer-en onderhoudskosten
- Hogere onderhoudskosten
- Procesautomatisering

Watersysteem

- Planning en hoogte van de investeringen zijn beoordeeld en aangepast;
- Aanpassing bijdrage (verlaging) aan het HWBP

Overig

- De resultaten uit de jaarrekening 2016 zijn meegenomen;
- Invoering Omgevingswet
- Kosten digitalisering
- Aanpassing draagvlakken
- Aanvullende ondersteuning bestuur
- Informatiebeveiliging

Mutaties die nog niet in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen:

- Public Affairs
- Klimaatadaptatie
- Waterbewust/waterbeleving
- Samenwerking in de regionale (afvalwater)keten
- Samenwerking internationaal
- Hogere Afvalwaterheffing
- Lagere opbrengst gezuiverd afvalwater derden
- Extra beheer- en communicatiekosten pilot project Buiksloterham
- Aanpassing opbrengst huren, erfpacht en liggelden
- De nominale loon- en prijsstijging 2017/2018
- Aanpassing omslagrente van 3,25 naar 3%
- Gedeeltelijke vrijval fonds de Vecht ten gunste van tariefegalisatiereserve watersysteemheffing.

Taakkosten nieuw beleid

Mutaties die al in de (meerjarenraming van de) vorige begroting waren opgenomen:

Bestaand en nieuw beleid:

- Publieksvriendelijk ontsluiten van regelgeving
- Plaatsen van elektrische oplaadpunten
- Vergroten waterbewustzijn

Efficiency/besparingen

- Efficiency op overige apparaatskosten Waternet

4.2 Begroting naar kosten- en opbrengstesoorten

De begroting naar kostensoorten is te splitsen in lasten en opbrengsten. Met inzet van de tarief-egalisereserves zijn de lasten en baten in evenwicht, waarmee een kostendekkende begroting ontstaat. De lasten minus de baten, exclusief de opbrengst waterschapsbelastingen én de mutaties in de tariefegalisereserves, geven de netto lasten die door de belastingopbrengsten moeten worden gedekt. Deze netto lasten stemmen overeen met de netto kosten per programma.

De lasten van AGV bestaan ten eerste uit de directe lasten en baten van AGV zelf. Dit betreft onder andere kapitaallasten van de AGV-activa en kosten van bestuur. Tevens zijn de uitvoeringskosten van Waternet opgenomen. De uitgangspunten en normen die bij het opstellen van de begroting zijn gehanteerd, zijn in hoofdstuk 5.2 beschreven.

Overzicht van de lasten

LASTEN (x €1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1.1 Externe rentelasten	26.135	25.611	23.997
1.2 Interne rentelasten	33	40	7
1.3 Afschrijving van activa	37.801	41.091	43.886
Totaal kapitaallasten	63.969	66.743	67.891
2.1/2.2 Salarissen huidig personeel en bestuurders (incl premies)	785	704	722
2.4 Overige personeelslasten	157	160	164
2.5 Personeel van derden	0	0	0
2.6 Uitkeringen voormalig personeel en bestuurders	241	296	303
3.2 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	209	314	321
3.4 Huren en rechten	0	0	0
3.10 -Overige diensten door derden	1.498	7.932	9.199
-Toerekening kosten Waternet	92.076	95.586	100.031
4.2 Bijdragen aan overigen	5.222	420	429
5.1 Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"	1.801	0	0
5.1 Toevoegingen aan voorzieningen	0	0	0
5.2 Onvoorzien	0	0	0
Totaal exploitatie	165.958	172.155	179.060
5.1 Toevoegingen aan reserves:			
-Toevoeging rente aan reserves	33	40	7
-Toevoeging aan reserves	3.934	3.934	3.934
<u>Sluitregel: voordelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>			
-Tarieffegalisatiereserve Watersysteemheffing	4.670	0	0
-Tarieffegalisatiereserve Zuiveringsheffing	2.117	325	0
TOTAAL LASTEN	176.712	176.454	183.001

Per kostensoort worden de belangrijkste verschillen tussen de cijfers van de begroting 2018 en de begroting 2017 én met de jaarrekening 2016 op hoofdlijnen toegelicht.

1.1 t/m 1.3 kapitaallasten

De kapitaallasten betreffen rente en afschrijving van activa. De rente bestaat uit te betalen rente op externe geldleningen en rente over de eigen financieringsmiddelen (zoals reserves). Met het inzetten van de eigen financieringsmiddelen wordt bespaard op de rentekosten. Deze besparing komt voor hetzelfde bedrag tot uitdrukking aan de opbrengstzijde (post 1.2). Deze opbrengst wordt niet binnen de exploitatie gehouden, maar de rente wordt bijgeschreven op de betreffende reserve die voor financiering is ingezet (zie onder 5.1).

De kapitaallasten zijn berekend over de binnen AGV aanwezige projecten, die vanwege hun aard (meerjarig nut) worden beschouwd als activa. Hiertoe behoren onder andere gemalen, zuiverings- en slibinstallaties, waterkeringen, watergangen, water(inrichtings)plannen. Het investerings- en afschrijvingsbeleid, inclusief de te hanteren afschrijvingstermijnen, is vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016.

In bijlage 2 zijn de gecomprimeerde staten van activa, inclusief de berekende rente en afschrijving voor dit begrotingsjaar, opgenomen. Bijlage 6 bevat het totaaloverzicht Meerjaren Investeringsprogramma (MIP), waarin tot en met 2022 de geplande investeringen zijn opgenomen. Een toelichting hierop wordt in hoofdstuk 4.4 verstrekt.

Voor de financiering van vaste activa worden geldleningen op de kapitaalmarkt aangetrokken. De gemiddelde omslagrente van het totale leningenpakket kan voor 2018 omlaag worden bijgesteld, van 3,25 naar 3%.

Toelichting verschil begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017

1. Mutaties in de activa

Het verschil van € 2,8 miljoen wordt vooral verklaard door afschrijving op nieuwe investeringen (€ 1,3 miljoen), afschrijving op het HWBP (€ 0,6 miljoen) en versnelde afschrijving rwzi Maarssen (€ 0,5 miljoen).

2. De factor rente

De verlaging van de omslagrente heeft een positief effect op de kosten van ongeveer € 1,5 miljoen.

2.1 t/m 2.6 Personeelslasten

De personeelslasten bestaan uit salarissen en sociale lasten van de dijkgraaf (1 fte) en de secretaris-directeur (0,5 fte). Tevens zijn er overige personeelskosten, zoals reis- en verblijfkosten dienststreizen. Daarnaast zijn de vergoedingen voor de leden van het Algemeen en het Dagelijks bestuur opgenomen, overeenkomstig de vastgestelde bedragen per maand, zoals die in artikel 3.2, respectievelijk 3.11 van het Waterschapsbesluit zijn bepaald.

De kosten van voormalig personeel betreffen wachtgeld voor voormalige bestuursleden en de jaarlijkse premie van afgesloten koopsompolissen in verband met wachtgeld- en pensioenverplichtingen van het huidige Dagelijks bestuur. De betreffende gegevens zijn verzameld in de staat van personeelslasten (bijlage 1). De bestuursondersteuning is organisatorisch ondergebracht bij Waternet. Verrekening van de kosten vindt afzonderlijk plaats (in kostensoort 3.10).

3.2 Overige gebruiks- en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen (anders dan investeringen). Op deze post zijn onder andere uitgaven begroot voor hard- en software, schrijf- en bureaubehoeften, druk- en bindwerk, abonnementen, representatie, kleine materialen, e.a. gerekend.

3.4 Huren en rechten

Deze kostensoort omvat de verschuldigde huren en (erf)pachten, alsmede recognities, precario en alle andere rechten. Huren kunnen betrekking hebben op roerende zaken en onroerende zaken.

3.10 Overige diensten door derden

Betreft de door derden geleverde diensten, voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten. De bijdrage aan het HWBP valt ook onder deze post.

In het budget voor bijdragen en contributies is onder andere de contributie aan de Unie van Waterschappen (€ 0,6 miljoen) en de bijdrage aan de Stowa (€ 0,6 miljoen) opgenomen.

Daarnaast valt hier ook onder: Het Waterschapshuis (€ 185.000) en de Rekenkamercommissie (€ 71.000). Verder is € 71.000 begroot voor fractievergoedingen. Daarnaast is nog een aantal kleinere budgetten opgenomen, zoals onder andere voor advieskosten.

Toelichting verschil begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017

De stijging wordt vooral verklaard door het oplopend in de exploitatie opnemen van de bijdrage aan het HWBP die op deze post geboekt wordt.

3.10 Toerekening uitvoeringskosten van Waternet met betrekking tot de AGV-taken

Waternet voert alle werkzaamheden uit met betrekking tot de reglementaire taken van AGV. Daarbij behoort tevens de oplegging en inning van de aanslagen waterschapsbelastingen.

Voor 2018 brengt Waternet € 100 miljoen ten laste van de kostendragers AGV, waarvan € 58,1 miljoen ten laste van de taak watersysteembeheer en € 41,9 miljoen ten laste van de taak zuiveringsbeheer. In genoemde bedragen zijn ook de personeelskosten en apparaatskosten van bestuursondersteuning opgenomen.

Toelichting verschil begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017

De toerekening van Waternet is in 2018 € 4,4 miljoen hoger dan in de begroting 2017 en is vooral te verklaren door:

- Nominale loon- en prijsstijging € 2,4 miljoen
- Invulling 5 bestuurlijke ambities € 1,2 miljoen
- Hogere kosten beheer, onderhoud en uitvoeringskosten rwzi's € 0,9 miljoen
- Kosten kantoor automatisering € 0,5 miljoen
- Kosten informatiebeveiliging € 0,3 miljoen
- Kosten procesautomatisering € 0,2 miljoen
- Kosten digitalisering € 0,2 miljoen
- Efficiency/besparingen € 1,4 miljoen

In hoofdstuk 4.1 is nader ingegaan op de geraamde kosten per programmaplan. Daarbij is op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen.

4.2 Bijdragen aan overige

De bijdrage aan de stichting WereldWaternet bedraagt € 0,4 miljoen.

5.1 Te verrekenen kosten met fonds "Saneren Vecht"

Het krediet van AGV is niet nodig gebleken. Deze investering is dan ook vervallen. Het restant van het fonds van de rijksbijdrage plus rente wordt voor nazorg beschikbaar gehouden zo lang nog niet alle trajecten zijn afgerond. In de begroting 2018 is het voorstel om € 1,3 miljoen vrij te laten ten gunste van de tariefegalisatiereserve watersysteemheffing verwerkt.

5.2 Onvoorzien

Ondanks dat een post onvoorzien volgens de Waterschapswet wordt voorgeschreven is hiervoor geen bedrag opgenomen. In de Nota Financieel Beleid AGV 2016 wordt toegelicht welk beleid wordt gevolgd.

Totaal exploitatie

Bovenstaande kostensoorten vormen het totaal van de exploitatiebegroting.

De toevoeging aan reserves, inclusief de rentebijbeschrijving, zijn onderdeel van de resultaatbestemming en moeten buiten de exploitatie worden gehouden.

De geraamde componenten worden echter wel betrokken bij de te dekken kosten door de waterschapsbelastingen.

Toevoeging aan reserves

Toevoeging rente aan reserves

Overeenkomstig het beleid in de Nota Financieel Beleid AGV 2016 wordt rente toegevoegd aan de tariefegalisatiereserves op basis van 1-jaars kasgeld.

Toevoeging aan reserves

Met ingang van 2016 werden de dotaties, van € 0,5 miljoen, aan de algemene reserves stopgezet.

Toevoeging reserve "Te dekken exploitatiesaldo"

In de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is bepaald dat de negatieve stand van de reserve "Te dekken exploitatiesaldo" met een vast bedrag van € 3,944 miljoen wordt afgebouwd. Indien het resultaat van de zuiveringsheffing het toelaat wordt er eventueel een extra dotatie gedaan bij het vaststellen van de jaarrekening.

Sluitregel

De sluitregel van de exploitatiebegroting geeft expliciet het uiteindelijke exploitatiesaldo aan. Dit bedrag wordt verrekend met de tariefegalisatiereserves. Een voordelig exploitatiesaldo staat onder de lasten vermeld (=toevoeging aan de reserve) en een negatief saldo staat onder de opbrengsten (=onttrekking uit de reserve). In onderstaande tabel is per jaar het resultaat gespecificeerd, inclusief de posten die betrekking hebben op de resultaatbestemming.

Exploitatiesaldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017		Begroting 2018	
	ZB	WSB	ZB	WSB
Netto exploitatie-uitgaven *)	74.474	95.200	77.682	98.851
Inkomsten	78.733	93.655	80.051	96.530
Saldo	4.259	-1.545	2.369	-2.321
Resultaatbestemming (begroot)				
1. Geraamde mutaties op reserves **)				
-dotatie Algemene Reserve	0	0	0	0
-dotatie "Te dekken exploitatiesaldo"	3.934		3.934	
2. Begroot saldo (=sluitregel)				
-mutatie op tariefegalisatiereserve	325	-1.545	-1.565	-2.321

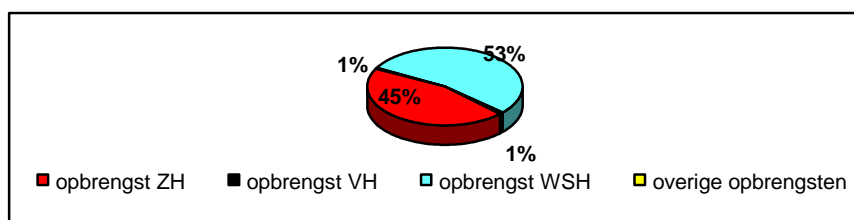
*) excl. Kwijtschelding en oninbaar

***) mutaties betrokken bij de door de tarieven te dekken exploitatielasten

Overzicht van de opbrengsten

OPBRENGSTEN (x €1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1.1 Externe rentebaten	0		
1.2 Interne rentebaten	33	40	7
1.3 Dividenden en bonusuitkeringen	0	0	0
3.1 Verkoop van grond	435	0	0
3.2 Verkoop van duurzame goederen	0	0	0
3.4 Opbrengst uit grond en water	2.136	1.484	1.535
3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen	151	96	155
3.6 Diensten voor derden	0		
4.1 Bijdragen van overheden	0	0	0
5.1 Opbrengsten Watersysteemheffing, gebouwd	34.261	34.766	35.802
5.2 Opbrengsten Watersysteemheffing, ingezetenen	53.260	54.597	56.303
5.3 Opbrengsten Watersysteemheffing, ongebouwd	3.278	4.268	4.401
5.4 Opbrengsten Watersysteemheffing, natuur	26	24	25
5.5 Opbrengst Verontreinigingsheffing	748	895	822
5.6 Opbrengst Zuiveringsheffing, bedrijven	21.529	20.955	20.788
5.7 Opbrengst Zuiveringsheffing, huishoudens	58.770	57.778	59.264
6.1 Onttrekkingen aan fonds "Saneren Vecht"	2.085	0	0
6.1 Onttrekkingen aan Algemene reserve	0	0	0
6.2 Geactiveerde lasten	0	7	14
Totaal	176.712	174.909	179.115
<u>Sluitregel: nadelig exploitatiesaldo te muteren in:</u>			
-Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	0	1.545	2.321
-Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	0	0	1.565
-Reserve "Te dekken exploitatiesaldo"	0	0	0
TOTAAL OPBRENGSTEN	176.712	176.454	183.001

Onderstaande cirkel geeft de verdeling aan in opbrengsten naar de verschillende inkomstenbronnen.

1.2. Interne rentebaten

Betreft de bespaarde rente door de inzet van eigen financieringsmiddelen (zie ook onder lasten).

1.3 Dividenden en bonusuitkeringen

Onder deze rubriek wordt de opbrengst verantwoord van uitgekeerd dividend van de Nederlandse Waterschapsbank.

3.1/3.2 Verkoop van grond en duurzame goederen

Op de rubriek is in 2016 opbrengsten verantwoord van verkoop van diverse gronden.

3.4 Opbrengst uit grond en water

Onder deze rubriek zijn diverse opbrengsten geplaatst, zoals van liggelden woonschepen (voor 2018 begroot op € 0,6 miljoen) en voor opbrengsten uit huren, pachten, erfpacht en jacht- en visrecht op gronden en water (voor 2018 begroot op € 0,3 miljoen). Hier zijn ook de bijdragen van de provincies in begroot van € 0,7 miljoen als bijdrage in het vaarwegbeheer.

3.5 Huuropbrengst uit overige eigendommen

Onder deze rubriek worden de opbrengsten van voornamelijk dienstwoningen verantwoord.

5. Waterschapsbelastingen

Het totaal van netto kosten van de taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer moet worden gedekt door de opbrengsten uit de financieringsbronnen zuiveringsheffing, respectievelijk watersysteemheffing en verontreinigingsheffing. Hierbij worden ook de gevormde (tarief)legalisatiereserves ingezet (onttrekking of toevoeging).

In hoofdstuk 5.5 wordt uitgebreid ingegaan op de te dekken kosten per kostendrager voor 2018, de meerjaren tarief- en reserveprognose en de uiteindelijk vast te stellen tarieven 2018 voor de zuiveringsheffing en de heffingen per categorie binnen de watersysteemheffing.

In onderstaande tabel wordt daarvan een beknopt overzicht gegeven. In de regel 'onttrekking uit tarieflegalisatiereserves' is per financieringsbron het resultaat tussen lasten en opbrengsten vermeld. Een tekort of een overschot in een financieringsbron wordt geëgaliseerd door een mutatie in de betreffende tarieflegalisatiereserve.

Begroting 2018 per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Zuiverings- beheer	Water- systeem- beheer	Totaal
Netto kosten van de programma's	81.617	99.668	181.291
Kwijtscheiding	6.818	7.358	14.175
Oninbaar	1.032	876	1.907
Niet te versturen kleine aanslagen		125	125
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-822	-822
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	89.466	107.204	196.676
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	87.901		87.901
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		104.889	104.889
Onttrekking uit tarieflegalisatiereserves	1.565	2.321	3.886
Totaal dekkingsmiddelen	89.466	107.210	196.676

6.2 Geactiveerde lasten

Bouwrente

Tot de kosten van (langlopende) investeringen, worden de rentelasten tijdens de uitvoering van de geplande investering (de zogenaamde bouwrente) gerekend en kosten eigen personeel. Aangezien genoemde kosten niet ten laste van de exploitatiebegroting mogen komen, worden deze via de opbrengstenrubriek geactiveerde lasten tegen geraamd (zie ook toelichting onder 1.1). Deze post is voor 2018 op € 13.500 begroot.

4.3 Begroting naar kostendragers

Taken en financieringsbronnen

In onderstaande tabel zijn de netto kosten voor 2018 verdeeld over de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer met behulp van de matrix, die in hoofdstuk 5.4 is toegelicht. De netto kosten per kostendrager moeten samen met de geschatte inkomstenderving wegens kwijtschelding en oninbaar worden goedgeemaakt door de opbrengsten uit de op te leggen waterschapsbelastingen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten gunste van het watersysteembeheer.

In hoofdstuk 5.6 komen per kostendrager aspecten van de waterschapsbelastingen aan de orde, zoals het kwijtscheldingsbeleid, de tarieven, de inzet van de tariefegalisatiereserves en de lastendruk.

Kosten per kostendrager en dekking (bedragen x €1.000)	Begroting 2018		
	Zuiveringsbeheer	Watersysteembeheer	Totaal
Planvorming	0	7.214	7.214
Aanleg en onderhoud waterkeringen	0	32.778	32.778
Inrichting en onderhoud watersystemen	0	39.119	39.119
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	72.154	0	72.154
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0	861	861
Vergunningverlening en handhaving keur	0	3.032	3.032
Beheersing van lozingen	0	5.838	5.838
Grondwaterbeheer	0	0	0
Heffing en invordering	4.999	6.363	11.362
Bestuur en externe communicatie	4.463	4.463	8.926
Totaal netto kosten	81.617	99.668	181.291
Onvoorzien	0	0	0
Kwijtschelding	6.818	7.358	14.175
Oninbaar	1.032	876	1.907
Niet te versturen kleine aanslagen		125	125
Opbrengst Verontreinigingsheffing ten gunste van watersysteembeheer		-822	-822
Bruto kosten te dekken door belastingopbrengsten	89.466	107.204	196.676
Dekkingsmiddelen:			
Bruto op te leggen Zuiveringsheffing	87.901		87.901
Bruto op te leggen Watersysteemheffing		104.889	104.889
Onttrekking uit tariefegalisatiereserves	1.565	2.321	3.886
Totaal dekkingsmiddelen	89.466	107.210	196.676

Onvoorzien

Volgens de Waterschapswet dient de begroting een bedrag voor onvoorzien te bevatten. Conform de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is hiervoor echter geen bedrag in de AGV-begroting opgenomen. Het beleid is er namelijk op gericht dat eventuele risico's en calamiteiten –op de momenten waarop dit zich voordoet– zoveel mogelijk binnen de begroting opgelost moeten worden.

Tot op heden is het AGV-beleid geweest het aantal reserves en de stand ervan beperkt te houden. Uitgangspunt is dat kosten in principe gedragen moeten worden op het moment dat deze zich daadwerkelijk voordoen. In ruime mate vooraf reserveren voor mogelijke onvoorziene gebeurtenissen in de toekomst, kan namelijk leiden tot (in omvang oplopende) ongebruikte spaarpotten, die echter wel opgebracht moeten worden door de belastingbetaler.

Dividend en algemene opbrengsten

De volgende posten maken onderdeel uit van de netto kosten per programma.

Opbrengstrekening	Programma	Geraamde opbrengst in €	Ten gunste kostendrager:	
			Zuiverings-beheer	Watersys-teembeheer
Dividend NWB	Algemeen	Nihil	50%	50%
Huren en (erf)pachten	Veiligheid	145.000		100%
Huren en (erf)pachten	Schoon water/ Voldoende water	140.000		100%
Huur dienstwoningen	Voldoende water	155.000		100%
Precariobelasting- en legesverordening AGV *)	Veiligheid/ Voldoende water	625.000		100%
Liggelden	Op en om het water	550.000		100%
Zuiveren afvalwater voor derden **)	Schoon water	6.960.000	100%	

*) De legesverordening AGV vormt de basis voor de heffingsgrondslag bij het verlenen van vergunningen in het kader van de Waterwet. Het gaat dan om vergunningen waarbij de Keur de kaders stelt. Uitsluitend voor het verlenen van door AGV afgegeven vergunningen worden leges geheven. Voor vergunningen waar AGV adviseert aan andere overheden kunnen geen leges worden geheven. Ook voor meldingen kunnen geen leges worden geheven.

Legestarieven verschillen naar de aard van de activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd. De legesinkomsten 2018 zullen naar verwachting op hetzelfde niveau liggen als in 2017. Met een verwachte kostendekking van 53%.

***) De bij derden in rekening te brengen kosten voor het zuiveren van afvalwater bevat de volgende posten:

– Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier:	
– zuiveren afvalwater Amsterdam-Noord	€ 3.085.000
– zuiveren afvalwater Zaanstad	€ 3.050.000
– Waterschap Vallei & Veluwe	€ 463.000
– Hoogheemraadschap van Rijnland	€ 294.000
– Overig	€ 68.000

Dit betekent een kleine neerwaartse aanpassing van € 50.000 van het volume grensoverschrijdend afvalwater. Deze afname is gebaseerd op definitieve afrekeningen van voorgaande belastingjaren.

4.4 Kerngegevens 2018

1. Oppervlakte beheergebied (in ha.):	ca. 70.000
- waarvan open water	ca. 9.500
2. Aantal gemeenten in beheergebied	18
- aantal inwoners	ca. 1,3 miljoen
3. Kerngegevens zuiveringsbeheer:	
- Areaal transportleidingen binnen Amsterdam (in km)	41
- Areaal transportleidingen buiten Amsterdam (in km)	88
- Aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties	12
- Totale capaciteit rioolwaterzuiveringsinstallaties (ontwerp 150(ie))	2.023.500
- Slibontwateringsinstallaties (op 3 locaties) en 1 centrale slibontvangstinstallatie	3
- Productie mechanisch ontwaterd slib (in ton droge stof)	circa 100.000
- Aantal op te leggen vervuilingseenheden, bruto	1.652.900
- Te verlenen kwijtschelding en oninbaar, in vervuilingseenheden	147.600
- Per saldo aantal netto op te leggen vervuilingseenheden	1.505.300
- Investerings (x € 1 miljoen)	26,0
- Bruto exploitatielasten (x € 1 miljoen)	89,4
- Bruto opbrengst zuiveringsheffing (x € 1 miljoen)	87,9
- Exploitatiefverschil onttrekken aan tariefegalisatiereserve (x € 1 miljoen)	1,6
4. Kerngegevens watersysteembeheer:	
- Aantal poldergemalen in beheer	229
- Boezemgemaal in beheer	1
- Aantal waterkeringen/sluizen	66
- Aantal sluizen	11
- Aantal beweegbare bruggen	8
- Areaal primaire waterkeringen (in km)	38
- Areaal regionale waterkeringen (in km):	591
- Areaal niet-regionale/tertiaire waterkeringen (in km):	467
- Opbrengst verontreinigingsheffing (x € 1 miljoen)	0,8
- Investerings (x € 1 miljoen)	33,0
- Bruto exploitatielasten (x € 1 miljoen)	108,0
- Idem, na aftrek opbrengst verontreinigingsheffing (x € 1 miljoen)	107,2
- Bruto opbrengst watersysteemheffing (x € 1 miljoen)	104,9
- Exploitatiefverschil onttrekken aan tariefegalisatiereserve (x € 1 miljoen)	2,3
5. Bestuurssamenstelling:	
<u>AGV</u>	
- Dijkgraaf,	
- Secretaris-directeur	
- Algemeen Bestuur, 30 leden	
- categorie ingezetenen	23
(PvdA 5, VVD 4, WN 4, PvdD 3, CDA 3, De Gr 1, 50+ 1, SWV 1, LSpils 1)	
- categorie ongebouwd (geborgde zetels LTO)	3
- categorie natuurterreinen (geborgde zetel VBNE)	1
- categorie bedrijven (geborgde zetels KvK)	3
- Dagelijks Bestuur; 6 leden (inclusief dijkgraaf)	
6. Personele gegevens:	
- Aantal formatieplaatsen uitgedrukt in volledige arbeidsplaatsen	1,5

5 Paragrafen

5.1 Ontwikkelingen sinds begrotingsjaar 2017 en MJB 2018-2022

A. In- en externe ontwikkelingen

Op 6 juli 2017 is de Meerjarenbegroting 2018-2022 vastgesteld. Onderwerpen uit de goedgekeurde MJB 2018-2022 en daarna, die een effect hebben op de begroting 2018, worden onderstaand nader toegelicht.

Per taak hieronder de belangrijkste onderdelen.

A.1. Zuiveringsbeheer

- Aanpassing van de planning van de investeringen;
- Afvalwaterheffing;

A.2. Watersysteem

- Planning van de investeringen beoordeeld

A.3. Overig

- Dalende rente
- Opbrengsten beoordeeld
- Nominale loon- en prijsstijging
- Resultaten jaarrekening 2016

B. Mutaties in de begroting 2018, aanvullend op de MJB 2018-2022

De MJB 2018-2022 is gebaseerd op het bestuursakkoord en is richtinggevend voor de begroting 2018. De begroting 2018 is in principe een uitwerking van de eerste jaarkolom van de MJB 2018-2022. In de begroting 2018 is aanvullend hierop een aantal aspecten meegenomen, onder andere bestuurlijk ambities en actualiteiten. Dit betreft hoofdzakelijk de onderstaande punten:

- Public affairs
- Klimaatadaptatie
- Waterbewust/waterbeleving
- Samenwerking regionale (afvalwater)keten
- Samenwerking internationaal
- Afvalwaterheffing
- Opbrengst huren, erfpacht en liggelden
- Opbrengst grensoverschrijdend afvalwater
- Extra beheer- en communicatiekosten pilot project Buiksloterham
- Nominale loon- en prijsstijging (zie 5.2)
- Aanpassing omslagrentepercentage van 3,25 naar 3%
- Aanpassing kapitaallasten
- Gedeeltelijke vrijval Fonds saneren Vecht

C. Uitkomst (financieel)

Bovenstaande punten zijn verwerkt in de programmabegroting voor 2018, waarvan de nettolasten per saldo € 2,2 miljoen hoger zijn dan de kolom 2018 van de MJB 2018-2022. Op hoofdlijnen is dit het saldo van de posten:

- Loon- en prijsstijging € 2,4 miljoen
- Lagere kapitaallasten € 1,5 miljoen
- Plan Uitvoering 5 Bestuurlijke ambities € 1,2 miljoen
- Hogere Afvalwaterheffing € 0,3 miljoen
- Hogere opbrengsten huren, erfpacht en liggelden € 0,1 miljoen

5.2 Uitgangspunten en normen

Nominale ontwikkelingen

Het Centraal Planbureau (CPB) heeft de inflatie voor 2018 geraamd op 1,3% en voor 2017 omhoog bijgesteld van 0,5 naar 1,3% (per augustus 2017). Bij het opstellen van de AGV-begroting 2017 werd het door het CPB verwachte inflatiepercentage van 0,5% gehanteerd. Een bijstelling van 0,8%.

De materiele kosten worden daarom voor de begroting 2018 met 2,1% verhoogd. Dit is de verwachte inflatie (1,3%) van 2018 en een bijstelling (0,8%) over 2017.

Voor de lonen in 2018 is de verwachte mutatie 1,5%. Gezien de CAO-onderhandelingen is een correctie van de salariskosten over 2017 van 1% reëel. Het looneffect voor de begroting 2018 komt daarmee uit op 2,5% ten opzichte van de begroting 2017.

Het effect van de loon- en prijsstijging op de begroting 2018 is 1,4%.

De budgetten in de (meerjaren)begroting zijn gebaseerd op het verwachte prijspeil in 2018, dus nog zonder verwachte stijgingen in de toekomst.

Afschrijvingsbeleid

Het bestuur heeft in 2016 de geactualiseerde Nota Financieel Beleid AGV 2016 vastgesteld, waarin onder andere het afschrijvingsbeleid is beschreven. In principe wordt op alle investeringen lineair afgeschreven, met uitzondering van de rwzi West te Amsterdam. Om budgettaire redenen wordt deze rwzi vanaf 2006 op basis van annuïteiten afgeschreven.

Vanaf 2002 zijn geldleningen afgesloten voor financiering van de bouw, tegen toen gemiddeld 6,26% rente. De financiering moet worden aangevuld, omdat de aflossing van de destijds gesloten geldleningen in een sneller tempo gaat dan de afschrijving (op basis van annuïteit) op de boekwaarde. Voordeel is wel dat herfinanciering momenteel flink voordeliger kan plaatsvinden, waardoor de aan dit project toe te rekenen (uitzonderings)rente inmiddels is teruggelopen naar 4,7%.

Kapitaallasten

De financiering van investeringen geschiedt met externe geldleningen. Tijdelijk (tot de grens van de kasgeldlimiet) vindt financiering met (goedkoper) kort geld plaats. Op basis van de huidige renteniveaus is de gemiddelde financieringsrente (met uitzondering van de rwzi Amsterdam-West) verlaagd naar 3%.

In de meerjarenraming van de begroting zijn de kapitaallasten (rente en afschrijving) opgenomen van gerealiseerde investeringen én een deel (85%) van de kapitaallasten van de geplande nog uit te voeren investeringen, zoals die in het MIP zijn vermeld.

Ervaringscijfers leren dat door diverse oorzaken niet altijd projecten binnen de oorspronkelijke planning van geld en tijd tot uitvoering komen. Om de belastingtarieven voor de burgers en bedrijven niet te belasten met kosten, die volgens de ervaringscijfers niet worden gemaakt, worden de kapitaallasten van nieuwe investeringen niet volledig begroot.

5.3 Incidentele baten en lasten

In 2018 zijn er geen incidentele posten die vervallen.

5.4 Kostentoerekeningen

De systematiek van kostenverbijzondering kent het gebruik van kostensoorten, producten en kostendragers. De geraamde kostensoorten (behandeld in hoofdstuk 4.2) bestaan ten eerste uit de directe kosten en opbrengsten van AGV zelf. Dit betreft onder andere de apparaatskosten van het bestuur (zoals personeelskosten, vergaderkosten, kantoorkosten, representatie en lidmaatschap

UvW), die ten laste van het product Bestuur komen. Daarnaast is er een aantal specifieke kosten en opbrengsten van eigendommen van AGV, bijvoorbeeld opbrengst huren en pachten en liggelden e.d. Deze posten zijn rechtstreeks aan een product gekoppeld. Dit laatste is ook het geval bij de belangrijke kostencomponent kapitaallasten, dat voor 2018 bestaat uit rente en afschrijving van gereed gekomen investeringen tot en met 2017.

Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten, die door Waternet in rekening worden gebracht. Deze bestaan uit zogenaamde taakkosten en apparaatskosten. De taakkosten zijn de directe kosten, bijvoorbeeld aannemerskosten of kosten chemicaliën. Deze kosten komen rechtstreeks ten laste van het betreffende product. De apparaatskosten betreffen alle personeelsgebonden kosten en kosten van centrale ondersteuning van Waternet. Met uitzondering van een beperkt deel van de centrale ondersteuning, dat rechtstreeks ten laste van producten en programma's wordt gebracht, worden de apparaatskosten van Waternet op basis van direct productieve uren doorbelast naar de producten en programma's.

Waternet stelt hiervoor een kostenverdeelstaat op, waarin van elke sector per afdeling de kostensoorten zijn verzameld en uiteindelijk worden toegerekend aan de producten en programma's van de opdrachtgevers.

Overeenkomstig bovenstaande beschrijving worden alle kosten doorbelast naar de beleidsproducten van de BBP-systematiek. Gelijktijdig worden ze ook doorbelast naar de programma's zoals die door het AB zijn vastgesteld (Veiligheid, Schoonwater, etc). De kosten per beleidsproduct zijn gekoppeld aan de reglementaire taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer; ook wel genoemd de kostendragers. De kostendragers worden gefinancierd door de opbrengst uit de zuiveringsheffing, respectievelijk de watersysteemheffing en de verontreinigingsheffing. De begroting naar kostendragers is in hoofdstuk 4.3 opgenomen.

Kostenmatrix AGV

AGV hanteert de voorgeschreven BBP-systematiek van beleids- en beheerproducten. Op basis van onderstaande matrix zijn de kosten per beleidsproduct gekoppeld aan de kostendragers zuiveringsbeheer en watersysteembeheer.

MATRIX AGV-TAKEN		
Verdeling beleidsproducten naar kostendrager	Zuiveringsbeheer	Watersysteembeheer
1. Eigen plannen		100,00%
2. Plannen van derden		100,00%
3. Beheersinstrument waterkeringen		100,00%
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen		100,00%
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding		100,00%
6. Beheersinstrumenten watersystemen		100,00%
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen		100,00%
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen		100,00%
9. Beheer hoeveelheid water		100,00%
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen		100,00%
11. Monitoring watersystemen		100,00%
12. Getransporteerd afvalwater	100,00%	
13. Gezuiverd afvalwater	100,00%	
14. Verwerkt slib	100,00%	
15. Afvalwaterbehandeling door derden	100,00%	
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens		100,00%
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens		100,00%
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens		100,00%
22. Beheer Keurkwartet en VTH-Beleid		
23. Vergunningen en meldingen		100,00%
24. Adviezen vergunningen		100,00%
25. Toezicht		100,00%
26. Handhaving		100,00%
27. Regulering lozingsen		100,00%
31. Belastingheffing	44,00%	56,00%
32. Invordering	44,00%	56,00%
33. Bestuur	50,00%	50,00%
34. Externe communicatie	50,00%	50,00%

Onderbouwing verdeelsleutels

De aan de waterschappen opgedragen taken bevatten de zorg voor het watersysteem en de zorg voor het zuiveren van afvalwater. De kosten ten laste van de kostendrager zuiveringsbeheer worden in de wet expliciet beschreven en bevatten de kosten van het transport van afvalwater, de zuivering van afvalwater, de lozing van het effluent, de verwerking van slib dat tijdens het zuiveringsproces tot stand komt en de door derden voor het waterschap uitgevoerde zuivering (producten 12 tot en met 15).

De kostendrager watersysteembeheer bevat alle overige kosten, zoals de zorg voor waterkering, waterkwantiteit én overige activiteiten (producten 1 tot en met 11 en 19 tot en met 28).

De kosten van de producten 25 tot en met 27 komen volledig ten laste van het watersysteembeheer. Deze taken hebben als primair doel het watersysteem zo min mogelijk te belasten, door regulerend op te treden bij de bron; de zogenaamde directe en indirecte lozingen.

De producten 31 Belastingheffing en 32 Invordering zijn op basis van de te verrichten activiteiten en het bijbehorende capaciteitsbeslag voor 44% toe te rekenen aan zuiveringsbeheer en voor 56% aan watersysteembeheer.

De producten 33 Bestuur en 34 Communicatie worden vanwege de integrale verantwoordelijkheid van het Bestuur voor zowel het zuiverings- als watersysteembeheer voor een gelijk deel aan beide taken toegerekend.

5.5 Waterschapsbelastingen

5.5.1 Hoofdlijnen diverse belastingen

De belastingheffing heeft betrekking op de verontreinigingsheffing, de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing.

De verontreinigingsheffing is gebaseerd op de Waterschapswet en de Verordening Verontreinigingsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die direct afvalstoffen lozen op oppervlaktewater.

De zuiveringsheffing is gebaseerd op de Waterschapswet en de Verordening Zuiveringsheffing Amstel, Gooi en Vecht. De heffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en bedrijven die indirect afvalstoffen lozen op oppervlaktewater door het afvoeren via een riool of zuiveringstechnisch werk.

De watersysteemheffing wordt geheven op basis van de Waterschapswet en de Verordening Watersysteemheffing Amstel, Gooi en Vecht. Deze heffing wordt opgelegd aan eigenaren (of andere zakelijk gerechtigden) van een onroerende zaak. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar gebouwd, natuurterreinen en ongebouwd eigendom. Daarnaast wordt aan alle huishoudens die op 1 januari een woonruimte in gebruik hebben een aanslag watersysteemheffing voor ingezetenen opgelegd.

5.5.2 Beschrijving kwijtscheldingsbeleid

Alle waterschappen zijn wettelijk verplicht om een kwijtscheldingsbeleid te voeren. AGV hanteert de 100%-norm (om voor kwijtschelding in aanmerking te komen moet men op of onder bijstandsniveau zitten), zoals vrijwel alle waterschappen dat doen. Voor de eigenarenheffingen wordt geen kwijtschelding verleend. Het is mogelijk om een strengere norm te hanteren (een lager percentage of in het geheel geen kwijtschelding) of om het beleid juist te versoepelen waardoor grotere groepen in aanmerking komen. Het kwijtscheldingsbeleid wordt vastgesteld door het Algemeen bestuur. In 2016 en 2017 is diverse malen over het kwijtscheldingsbeleid gesproken in het Algemeen Bestuur. Dit zal leiden tot een nieuwe vaststelling van het – al of niet gewijzigde –kwijtscheldingsbeleid. Hiermee is in deze begroting nog geen rekening gehouden; dit zal eventueel voor het eerst in de begroting 2019 gevolgen hebben.

In de gemeente Amsterdam voert Belastingen Amsterdam de kwijtscheldingsregeling uit voor AGV. Voor het aanvragen van kwijtschelding kan men hier volstaan met één verzoek. Dat verzoek geldt dan voor zowel de waterschapsbelastingen voor gebruikers, als voor de afvalstoffenheffing van de gemeente Amsterdam. Ook met de gemeenten Hilversum, Gooise Meren en de BSWW (Wijdemeren, Weesp en Stichtse Vecht) wordt intensief samengewerkt op het gebied van kwijtschelding. In de overige gemeenten verzorgt Waternet de kwijtschelding zelf. De mogelijkheden voor uitbreiding van samenwerking met andere gemeenten worden onderzocht.

Aan degenen die meerdere jaren achter elkaar kwijtschelding krijgen, wordt dit vervolgens automatisch verleend als blijkt dat zij op basis van gegevens van de Belastingdienst en andere instanties nog steeds voldoen aan de voorwaarden om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Zij ontvangen daarvan bericht, er wordt in die gevallen geen aanslagbiljet verstuurd.

Met kwijtschelding is een bedrag gemoeid van € 14 miljoen; een stijging ten opzichte van de begroting 2017 van € 660.000 (4,9%).

Kwijtschelding				
	aantal	tarief	raming 2017	raming 2018
zuiveringsheffing	123.500	€ 52,65	€ 6.502.280	
	128.200	€ 53,18		€ 6.817.680
watersysteemheffing, Ingezetener	11,50%		€ 7.008.490	
	11,50%			€ 7.357.730
Totaal			€ 13.510.770	€ 14.175.410
toename, absoluut				€ 664.640
toename, relatief				4,9%

5.5.3 Tariefbepaling

De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. Ze worden bepaald aan de hand van de meerjarige tariefprognose voor zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing, die afzonderlijk worden opgesteld. Het tarief van de verontreinigingsheffing is gelijk aan het tarief van de zuiveringsheffing.

Het begrotingsvolume 2018 en het verwachte meerjarenverloop van de kosten tot en met 2022 vormen de basis voor de tariefbepaling. Deze kosten worden afgezet tegen de draagvlakken, waarvoor ook de meerjarenontwikkeling is ingeschat. Bij de meerjarige tariefprognose worden de beschikbare tariefregalisatie-reserves betrokken. In principe worden deze reserves voortschrijdend voor een termijn van 5 jaar volledig ingezet. Binnen de periode van 5 jaar moet er een volledige kostendekking zijn.

Hieronder wordt per heffing een prognose van het tarief- en reserveverloop gepresenteerd, waarvan de ramingen voor de jaren ná 2018 indicatief zijn. De netto lasten zijn geraamd op het prijspeil van 2018 en vanaf 2019 dus nog exclusief inflatie.

ZUIVERINGSHEFFING

De netto kosten uit hoofdstuk 4 komen met toepassing van de matrix voor de kostenverdeling naar financieringsbronnen (zie hoofdstuk 5.4) gedeeltelijk ten laste van het zuiveringsbeheer. Deze kosten moeten worden gedekt door de opbrengst van de zuiveringsheffing, die in rekening wordt gebracht voor indirecte lozingen. Het tarief wordt uitgedrukt als een bedrag per vervuilingseenheid (ve).

Het totale aantal afgeronde ve voor 2018 is geraamd op netto 1.520.750. Dit is te splitsen in 15.450 ve voor directe lozingen en 1.505.300 ve voor indirecte lozingen. Ten opzichte van de begroting 2017 betreft dit een toename van 9.900 ve voor de indirecte lozingen en een afname van 1.550 ve voor de directe lozingen.

De stijging van het aantal ve voor indirecte lozingen van 9.900 ve. is volledig toe te rekenen aan de toename van het aantal huishoudens. Dit is in lijn met de MJB 2018-2022.

Het aantal ve voor huishoudens is geactualiseerd op basis van realisatiecijfers. Verder stijgt het aantal huishoudens jaarlijks nog steeds licht. Dit is geraamd op 0,75%. Hetzelfde geldt voor het aantal eenpersoonshuishoudens (1 ve) ten opzichte van de meerpersoonshuishoudens (3 ve), waardoor deze ontwikkeling weer enigszins wordt getemperd. Bij een stijgend draagvlak zal het aantal ve dat wordt kwijtgescholden eveneens hoger worden.

Het aantal ve voor bedrijven is lager dan in de begroting 2017. Dat heeft vooral te maken met wijzigingen in de productieprocessen (zoals meer zelf zuiveren). Van één grotere lozer is dit in ieder geval bekend, omdat zij vanuit de vergunningverlening niet meer op de rioolwaterzuiveringsinstallatie mogen lozen.

PROGNOSE TARIEF- EN RESERVEVERLOOP ZUIVERINGSHEFFING

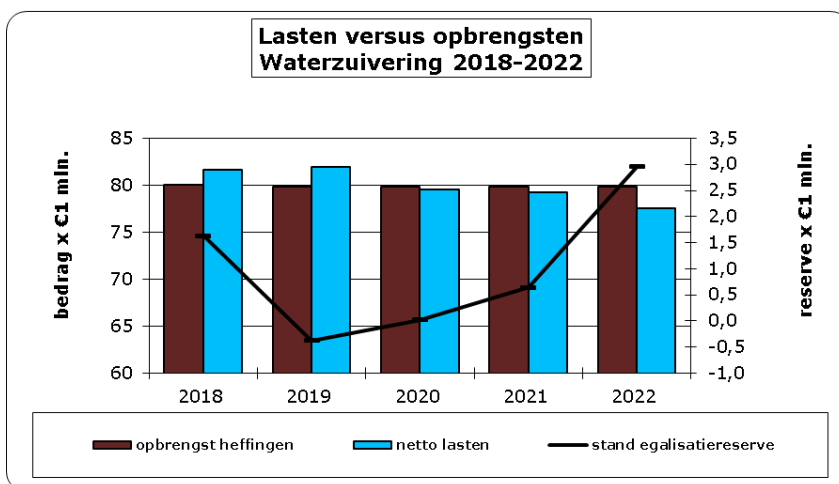
Op basis van het vorenstaande is het volgende overzicht samengesteld.

jaar	exploitatie- lasten (x€1.000) -A-	rekenkundig tarief B=A/C	aantal ve. -C-	tarief -D-	tarief stijging in % -E-	egalitatie- reserve 1/1 (x€1.000) -F-	mutatie in reserve (x€1.000) G=CxD-A	rente mutatie (x€1.000) -H-	egalitatie- reserve 31/12 (x€1.000) I=F+G+H
2017	78.408	52,43	1.495.400	52,65	0,0%	2.863	325	3	3.191
2018	81.617	54,22	1.505.300	53,18	1,0%	3.191	-1.565	2	1.629
2019	81.896	54,30	1.508.300	52,97	-0,4%	1.629	-2.002	1	-372
2020	79.498	52,50	1.514.300	52,76	-0,4%	-372	397	0	25
2021	79.255	52,13	1.520.300	52,54	-0,4%	25	621	0	647
2022	77.552	50,82	1.526.100	52,33	-0,4%	647	2.309	2	2.958

Het tarief van de zuiveringsheffing stijgt met 1% naar € 53,18 per vervuilingseenheid. Met de inzet van de tariefegalitatie-reserve is het mogelijk het tarief in de jaren daarna verder te verlagen met 0,4% per jaar.

De reserve wordt over een voortschrijdende periode van 5 jaar in principe volledig ingezet bij de bepaling van het tarief in meerjarig perspectief. Dit betekent dat zij na vijf jaar niet tot nul zijn gereduceerd, maar dat de inzet van de reserves voortdurend over de termijn van 5 jaar wordt bepaald.

De egalitatie-reserve laat in 2019 een negatieve stand zien van ongeveer € 0,4 miljoen, in het jaar daarna loopt deze negatieve stand weer terug. Aan het eind van de planperiode resteert een stand van € 3 miljoen in de tariefegalitatie-reserve.

VERONTREINIGINGSHEFFING

Voor directe lozingen wordt een aanslag verontreinigingsheffing opgelegd. Het tarief verontreinigingsheffing is wettelijk gelijkgesteld aan het tarief zuiveringsheffing en stijgt eveneens naar € 53,18 De opbrengst verontreinigingsheffing (voor 2018 begroot op circa € 0,8 miljoen) komt volledig ten gunste van het watersysteembeheer en beperkt daarmee de tarieven van de watersysteemheffing.

Het aantal ve voor de directe lozingen daalt in 2018 ten opzichte van de begroting 2017 van 17.000 naar 15.450 ve. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door de structureel lagere aangifte van één grote lozer.

WATERSYSTEEMHEFFING

A. Prognose in meerjarig perspectief

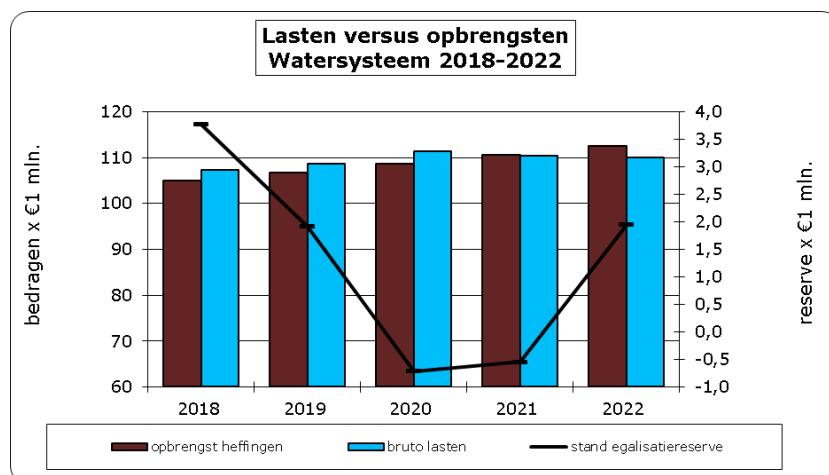
De netto kosten van de meerjarenbegroting uit hoofdstuk 4 komen met toepassing van de matrix voor de kostenverdeling naar financieringsbronnen (zie hoofdstuk 5.4) gedeeltelijk ten laste van het watersysteembeheer. De opbrengst verontreinigingsheffing komt volledig ten gunste van het watersysteembeheer. Het saldo hiervan moet worden gedekt door de opbrengst watersysteemheffing. De exploitatielasten in kolom A zijn inclusief het bedrag van kwijtschelding en oninbaar (voor 2018 geraamd op € 8,3 miljoen), dat tevens door de tarieven moet worden goedge maakt.

PROGNOSE TARIEF- EN RESERVEVERLOOP WATERSYSTEEMHEFFING

jaar	exploitatie- lasten (x €1.000) -A-	draagvlak (x €1.000) -B-	voorge- stelde stijging -C-	dekking incl. stijging (x €1.000) -D-	egalisatie- reserve 1/1 (x €1.000) -E-	mutatie in reserve (x €1.000) F=D-A	rente- mutatie (x €1.000) -G-	mutatie door opbrengst eigendommen -H-	egalisatie- reserve 31/12 (x €1.000) I=E+F+G+H
2017	103.180	0	2,8%	101.632	6.278	-200	6	0	6.084
2018	107.210	102.032	2,8%	104.889	6.084	-2.321	5	0	3.768
2019	108.616	105.289	1,4%	106.763	3.768	-1.853	3	0	1.917
2020	111.295	107.163	1,4%	108.663	1.917	-2.632	1	0	-714
2021	110.421	109.063	1,4%	110.590	-714	169	-1	0	-546
2022	110.055	110.990	1,4%	112.544	-546	2.489	1	0	1.945

Met de inzet van de tariefegaliseringsreserve nemen de tarieven binnen de watersysteemheffing voor 2018 gemiddeld met 2,8% toe ten opzichte van 2017.

De egaliseringsreserve bij de watersysteemheffing laat in 2020 een negatieve stand zien van ongeveer € 0,7 miljoen, in het jaar daarna loopt deze negatieve stand weer terug. Aan het eind van de periode in 2022 is de stand ruim positief, bijna € 1,9 miljoen.

B. Kostentoekening naar de categorieën

De taakkosten van het watersysteembeheer – voor zover gedekt uit de watersysteemheffing - worden toegedeeld naar de verschillende categorieën. Hiervoor worden de percentages van de Kostentoekeelingsverordening AGV 2014 toegepast. Sinds 2014 wordt er gedifferentieerd binnen de categorie ongebouwd: voor verharde wegen (en aanhorigheden) wordt het tarief met 100% verhoogd, ofwel er geldt een dubbel tarief.

De perceptiekosten, de kwijtschelding en de post oninbaar worden direct aan de betreffende categorie toegedeeld. De inzet van de tariefegalisatiereserve in 2018, zoals die is bepaald bij de meerjarige tariefprognose, wordt in verhouding van het totaal aan taakkosten plus perceptiekosten naar de desbetreffende categorie toegerekend.

Kostentoekeeling	Ingezetenen	Gebouwd	Natuur	Overig	Totaal
Watersysteembeheer (x €1.000)				Ongeb./wgn	
Taakkosten	55.494	32.654	12,0	4.329	92.490
Perceptiekosten	2.163	4.008	13,4	178	6.363
Totaal	57.657	36.663	25,4	4.507	98.852
Kwijtschelding	7.358				7.358
Oninbaar	691	185			876
Kleine aanslagen		117		8	125
Te dekken lasten	65.705	36.965	25,4	4.515	107.210
Inzet tarief egalisereserve	1.354-	861-	0,6-	106-	2.321-
Te dekken door tarieven	64.351	36.104	25	4.409	104.889

C. Grondslagen/draagvlakken

Voor de prognose van de tarieven per categorie binnen de watersysteemheffing is gebruik gemaakt van de volgende eenheden. Het draagvlak voor de categorie gebouwd is ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2018-2022 aangepast op grond van opgaven van de gemeenten. De draagvlakken voor natuur en ongebouwd zijn ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2018-2022 bijgesteld waardoor er zowel meer ha wegen als meer ha overig ongebouwd blijken te zijn. De oppervlakte natuur is ten opzichte van de MJB gelijk gebleven. Het draagvlak van de ingezetenen is nog zeer licht gestegen.

Categorie	Eenheid	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Watersysteemheffing:							
-Ingezetenen	woonruimte	574.800	584.900	589.300	593.400	597.600	601.700
-Gebouwd	WOZ-waarde (x€1.000)	219.574.996	246.683.037	248.533.160	250.397.158	252.275.137	254.167.201
-Natuurterrein	oppervlakte in ha.	11.900	12.624	12.624	12.624	12.624	12.624
-Overig ongebouwd	oppervlakte in ha.	35.711	37.448	37.354	37.261	37.168	37.075
-Wegen	oppervlakte in ha.	6.605	5.434	5.461	5.488	5.515	5.543
Zuiveringsheffing	vervuilingseenheid	1.495.400	1.505.300	1.508.300	1.514.300	1.520.300	1.526.100
Verontreinigingsheffing	vervuilingseenheid	17.000	15.450	15.200	15.050	14.900	14.750

Ingezetenen

Het aantal huishoudens is op grond van realisatiecijfers geactualiseerd. De toename bestaat enerzijds uit een actualisatie op grond van de jaarcijfers 2016 en anderzijds uit de autonome verhoging met 0,75%. Het aantal huishoudens stijgt daarmee tot 584.900. Het kwijtscheldingspercentage wijzigt niet en blijft op 11,5%. Ook het percentage oninbaar voor ingezetenen is met 1,1% gelijk gebleven aan 2017. In totaal is met oninbaar en kwijtschelding een bedrag gemoeid van € 8 miljoen .

Gebouwd

Voor het bepalen van het draagvlak zijn, zoals elk jaar, bij alle gemeenten in het AGV-gebied de geraamde WOZ-waarden opgevraagd, dit keer met als waardepeildatum 1 januari 2017. Nog niet alle gemeenten konden een inschatting maken van de waardeontwikkeling, maar de meeste grote gemeenten wel. Deze gemeenten vertegenwoordigen 88% van de totale WOZ-waarde. Het beeld bij deze gemeenten is ook toegepast op de gemeenten waarvan de ramingen ontbreken. De waardeontwikkeling in de gemeente Amsterdam is veel extremer dan die van de andere gemeenten; reden waarom deze waarde in dit beeld niet is meegenomen.

De stijgende tendens in de WOZ-waarden zet zich duidelijk door. De totale geschatte waarde van woningen stijgt met 14,2%. Voor niet-woningen is dat 5,9%.

Voor 2018 wordt daarom rekening gehouden met een toename van het totale draagvlak gebouwd van 12,4% ten opzichte van de begroting 2017, waarbij al rekening is gehouden met de areaaluitbreiding. Ten opzichte van de ramingen in de Meerjarenbegroting 2018-2022 betekent dit een stijging van 11%.

Het percentage oninbaar blijft gehandhaafd op 0,5%, waarmee een bedrag is gemoeid van circa € 185.000.

Natuurterreinen

Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad werd in de begroting 2016 uitgegaan van een stijging van de oppervlakte natuur tot 11.900 ha. Op grond van realisatiecijfers is in de MJB 2018-2022 uitgegaan van een stijging tot 12.624 ha. Op dit moment is er geen aanleiding om nu van deze oppervlakte af te wijken.

Ongebouwd

Bij de oppervlakte wegen wordt in principe uitgegaan van een stijging met 0,5%. Uit realisatiecijfers bleek echter dat de oppervlakte wegen aanzienlijk kleiner was. Hierdoor is in de Meerjarenbegroting 2018-2022 rekening gehouden met een daling tot 4.828 ha. Daarbij is evenwel aangegeven dat er nog sprake was van een onderzoek naar de oppervlakte van wegen en natuur. Dat onderzoek is nu voor de wegen nagenoeg afgerond en het blijkt dat de oppervlakte wegen groter is dan geraamd. Ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2018-2022 stijgt de oppervlakte wegen daardoor met 606 ha (12,6%) tot 5.434 ha.

De oppervlakte overig ongebouwd is naar aanleiding van de Jaarrekening 2016 geactualiseerd en neemt zoals elk jaar met 0,25% af. In de jaarrekening 2016 was de oppervlakte in hectares behoorlijk neerwaarts bijgesteld, op basis van de informatie die op dat moment beschikbaar was. Daarbij is toegezegd dat er in 2017 nog aanvullende bestandsonderzoeken gedaan zouden worden. Deze bestandscontroles zijn in de afrondende fase en het resultaat is dat de neerwaartse bijstelling kan worden teruggedraaid. De oppervlakte ongebouwd komt nu uit op 37.448 ha.

D. Tarieven per categorie binnen de watersysteemheffing

Op basis van het vorenstaande zijn de volgende tarieven per categorie berekend. De vermelde tarieven voor 2019 tot en met 2022 zijn indicatief. De tarieven staan geplaatst naast de huidig geldende tarieven voor 2017.

Tarief per eenheid /Categorie:	2017	2018	Prognose			
			2019	2020	2021	2022
Ingezetenen	€ 108,34	€ 110,02	€ 111,17	€ 112,41	€ 113,55	€ 114,74
Gebouwd	0,015967%	0,014636%	0,014782%	0,014920%	0,015082%	0,015242%
Natuurterreinen	€ 2,04	€ 1,96	€ 1,99	€ 2,00	€ 2,04	€ 2,09
Overig: ongebouwd	€ 87,39	€ 91,25	€ 93,02	€ 94,84	€ 96,61	€ 98,41
wegen	€ 174,78	€ 182,50	€ 186,04	€ 189,68	€ 193,22	€ 196,82

De onderstaande tabel geeft de mutatie ten opzichte van het tarief van vorig jaar aan:

Tarief 2018			
Tarief per eenheid /Categorie:	tarief 2017	prognose 2018	Mutatie tov 2017
Ingezetenen	€ 108,34	€ 110,02	1,6%
Gebouwd	0,015967%	0,014636%	-8,3%
Natuur	€ 2,04	€ 1,96	-3,9%
Overig: ongebouwd wegen	€ 87,39 € 174,78	€ 91,25 € 182,50	4,4% 4,4%

De tabel geeft aan dat de stijging niet voor elke categorie gelijk is. De verschillen ontstaan door een combinatie van de ontwikkeling van het draagvlak per categorie en de kostentoeDELINGSVERORDENING.

Het grootste effect in de tariefmutaties is te zien bij de categorie gebouwd. Deze grote mutatie wordt veroorzaakt door de sterk gestegen WOZ-waarde. Bij de categorie overig heeft de daling van het draagvlak een verhogend effect op de tariefstijging.

E. Ontwikkeling lastendruk per profiel

Elk huishouden en bedrijf krijgt van het waterschap een aanslag met één of meerdere heffingen. Het totaal van dit aanslagbedrag voor 2018 is te vergelijken met de huidige tarieven. Per profiel (zie onderstaande verklaring op elk van de groepen) zijn de absolute én procentuele verschillen daartussen in onderstaande tabel weergegeven.

Aanslag in € voor:	Tarieven 2018	Tarieven 2017	Verschil	
			Absoluut	Relatief
Huishouden:				
a. meerpersoons; eigenaar	€ 299	€ 298	€ 1	0,2%
b. meerpersoons; eigenaar	€ 328	€ 330	€ (2)	-0,6%
c. meerpersoons; gebruiker	€ 270	€ 266	€ 3	1,2%
d. één-persoons; eigenaar	€ 192	€ 193	€ (1)	-0,5%
e. één-persoons; gebruiker	€ 163	€ 161	€ 2	1,4%
f. Agrarisch bedrijf	€ 2.476	€ 2.381	€ 95	4,0%
g. Natuurterrein	€ 1.960	€ 2.040	€ (80)	-3,9%
h. Groothandel	€ 883	€ 910	€ (27)	-2,9%
i. Middelgroot metaalbedrijf	€ 25.687	€ 25.608	€ 79	0,3%
Omschrijving profielen:				
a. Meerpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €200.000 en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
b. Meerpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €400.000 en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
c. Meerpersoonshuishouden wonend in huurwoning en vervuilingswaarde van 3 v.e.				
d. Eénpersoonshuishouden wonend in koopwoning met WOZ-waarde van €200.000 en een vervuilingswaarde van 1 v.e.				
e. Eénpersoonshuishouden wonend in huurwoning en vervuilingswaarde van 1 v.e.				
f. Agrarisch bedrijf met opstallen met WOZ-waarde van €240.000, 25 ha ongebouwde grond en een vervuilingswaarde van 3 v.e.				
g. Natuurterrein van 1.000 ha				
h. Groothandel met een WOZ-waarde van €2.400.000 en vervuilingswaarde van 10 v.e.				
i. Bedrijf met een WOZ-waarde van €12.000.000 en vervuilingswaarde van 450 v.e.				

5.6 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om niet-begrote tegenvallers op te vangen zonder dat daardoor de taakuitoefening in het gedrang komt. AGV heeft het beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016.

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken (weerstandscapaciteit) en de risico's waarvoor geen dekking is in de begroting of die anderszins zijn gedekt (bijvoorbeeld middels verzekeringen); de zogenaamde restrisico's. Het weerstandsvermogen wordt mede bepaald door het risicomanagementbeleid.

Onderstaand wordt nader ingegaan op de aspecten weerstandscapaciteit, risicomanagement en de risico's. Door de wijze waarop het risicomanagement binnen de organisatie is vormgegeven zijn de restrisico's beperkt. In het theoretische geval dat alle restrisico's (zie 5.6.2) zich in 2018 zouden voordoen, dat op zich al zeer onwaarschijnlijk is, dan zal dit, nog afgezien van eventuele mogelijkheden binnen de begroting en de onbenutte belastingcapaciteit, het daarvoor beschikbare bedrag in de algemene reserves van € 5 miljoen vermoedelijk niet overstijgen.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat AGV voldoende mogelijkheden heeft om financiële risico's te dekken en dat de begroting voldoende robuust is om de financiële gevolgen van mogelijke restrisico's op te vangen.

5.6.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de financiële mogelijkheden om calamiteiten en onvoorziene zaken op te vangen, zonder dat dat consequenties heeft voor de voortzetting van het bestaande beleid.

Het is AGV-beleid om eventuele risico's en calamiteiten zoveel mogelijk op de momenten waarop die zich voordoen financieel binnen de begroting op te lossen. Indien hiervoor geen of onvoldoende dekking gevonden kan worden, dan kan AGV 2 bronnen inzetten, te weten de algemene reserves en de belastingheffing.

Algemene reserves

AGV heeft algemene reserves ingesteld voor het opvangen van financiële gevolgen van eventuele calamiteiten en onzekere gebeurtenissen. Jaarlijks werd, tot en met 2015, € 1 miljoen aan de algemene reserves gedoteerd en een rentevergoeding bijgeschreven. Bij de invulling van de besparingsdoelstellingen uit het bestuursakkoord is besloten de dotatie aan de algemene reserves vanaf 2016 stop te zetten. De algemene reserve heeft sindsdien een stand van afgerond €5 miljoen.

Binnen het eigen vermogen heeft AGV een aantal bestemmingsreserves, die vanwege de vastgestelde bestemming niet tot de weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend.

RESERVES EN VOORZIENINGEN	bedragen x€1,000	per 1/1 2018	per 31/12 2018
Algemene reserves			
- Algemene reserve Zuiveringsbeheer		2.452	2.455
- Algemene reserve Watersysteembeheer		2.452	2.455
Totaal algemene reserves		4.905	4.910
Bestemmingsreserves (en -fonds)			
- Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing		3.191	1.629
- Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing		6.084	3.768
- Te dekken exploitatiesaldo		-9.050	-5.116
- Bestemmingsfonds Saneren Vecht		4.753	4.764
Totaal bestemmingsreserves (en -fonds)		4.979	5.045
TOTAAL		9.884	9.955

Bij de begroting 2011 heeft het bestuur besloten de dotatie aan het te dekken exploitatiesaldo vanaf 2011 extra te verhogen met structureel € 1,8 miljoen per jaar; bij de begroting 2012 is besloten de dotatie vanaf 2012 extra te verhogen met structureel € 0,5 miljoen per jaar. Totaal bedraagt de vaste dotatie € 3.933.370 per jaar. In 2020 zal de laatste dotatie aan de negatieve bestemmingsreserve plaatsvinden.

Onbenutte belastingcapaciteit

Anders dan gemeenten en provincies zijn waterschappen volledig autonoom waar het gaat om de vaststelling van belastingtarieven. Dat biedt waterschappen de mogelijkheid om onvoorziene financiële tegenvallers, voor zover daar geen andere dekking voor is, in het uiterste geval op te vangen door een verhoging van de (toekomstige) tarieven. Dit wordt aangeduid als 'onbenutte belastingcapaciteit'. In beginsel is de onbenutte belastingcapaciteit onbeperkt.

5.6.2 Risico's

Risicomanagement

Iedere organisatie heeft te maken met risico's die van invloed zijn op de realisatie van de organisatiedoelstellingen. De manier waarop een organisatie omgaat met risico's wordt voor een belangrijk deel bepaald door de mate van risicobereidheid. Met andere woorden hoeveel risico wil een organisatie lopen?

Risicomanagement is het continue proces van risico's onderkennen en wegen, besluiten om daarvoor wel of geen beheersmaatregelen te nemen, de effectiviteit van de risicobeheersing in de gaten te houden, en deze bij te sturen.

Het beheersen van risico's hoort bij de primaire taken van AGV: het voorkomen van overstromingen, waterschade, watertekorten, verontreinigingen e.d. Daarnaast heeft AGV te maken met risicocategorieën zoals juridische risico's (kans op procedures) en risico's voor het milieu, maar bijvoorbeeld ook met politiek-bestuurlijke risico's of het risico op reputatieschade. Veiligheidsrisico's nemen binnen AGV een bijzondere plaats in.

Eén van de beheersmaatregelen is dat AGV een calamiteitenorganisatie kent en over een crisisbeheersingsplan beschikt. Het actuele crisisbeheersingsplan is vastgesteld door het dagelijks bestuur van AGV (maart 2017). Het crisisbeheersingsplan heeft een looptijd van 2017 tot 2020.

Alle bestuursvoorstellen worden voorzien van een (verplichte) risicoparagraaf. In die risicoparagraaf wordt voor de geïdentificeerde risico's aangegeven hoe met die risico's wordt omgegaan en wat de eventuele kosten zijn van de voorgestelde beheersmaatregelen. Daarnaast wordt expliciet aangegeven welk bedrag is opgenomen om de eventuele kosten op te vangen voor het geval dat de genoemde risico's zich ook daadwerkelijk voordoen. Op deze manier is risicomanagement integraal onderdeel van het bestuurlijke besluitvormingsproces binnen AGV.

Waternet voert als verbonden partij voor AGV alle beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken uit op basis van jaarmandaat. De directie van Waternet heeft in 2017 een vernieuwde kadernota risicomanagement voor Waternet vastgesteld. Daarin zijn ook de kaders voor het risicomanagement voor AGV opgenomen. In 2016 heeft de directie de top-10 van de belangrijkste (netto) bedrijfsrisico's geactualiseerd. De aangewezen risico-eigenaren hebben vervolgens beheersmaatregelen vastgesteld.

In mei/juni 2017 is de voortgang van de beheersmaatregelen voor de top-10 risico's intern beoordeeld. Van de voorgenomen maatregelen was op dat moment 83% uitgevoerd.

De door Waternet geïdentificeerde belangrijkste actuele bedrijfsrisico's met relevantie voor de AGV-taken:

Netto risico	Beheersmaatregelen
<p>Inbreuk op betrouwbaarheid en beschikbaarheid van data en IT-systemen door onvoldoende kennis van technologische ontwikkelingen en onvoldoende digitale en fysieke beveiliging met als gevolg: verlies of beschadiging van data, verstoring van bedrijfsprocessen, inbreuken op vertrouwelijkheid en imagoschade</p>	<ol style="list-style-type: none"> IT Governance structuur van Waternet herzien volgens de uitgangspunten Agile denken en werken en Agile teams inrichten, zodat bedrijfsprocessen en IT-processen gezamenlijke risico/security-afwegingen en risico/security-maatregelen gaan nemen; De transitie van de informatievoorzieningsprocessen realiseren, met daarin sterke nadruk op het vergroten van de kennis en vakmanschap van IT personeel op onderwerpen zoals security; Het strategisch plan digitalisering realiseren, waarin een beleidskader en security norm bedrijf breed wordt gedefinieerd waardoor ketenrisico's beter worden afgedekt; Continue bewustwordings- en kenniscampagnes inrichten, o.a. met e-learning, mystery guests, white hat hackers (etische-hackers) , etc.
<p>Er treedt overlast op van hemelwater door het vaker voorkomen van intensieve buien t.g.v. het veranderende klimaat, te kort schietende maatregelen/onderhoud t.a.v de openbare ruimte, geen kennis van de verantwoordelijkheden met als gevolg: schade, schadeclaims en imagoschade</p>	<ol style="list-style-type: none"> Uitrol programma Rainproof Amsterdam. Dit programma loopt al vanaf 2014, en is in 2017 ondergebracht in de lijnorganisatie waardoor de doorwerking in de organisatie Waternet en gemeente Amsterdam wordt geborgd
<p>Er verschijnt negatieve berichtgeving over Waternet of haar opdrachtgevers met als gevolg: imagoschade</p>	<ol style="list-style-type: none"> Waternet voert een actief mediabeleid en onderhoudt de goede relaties met de pers De berichtgeving wordt gemonitord en er wordt snel en adequaat op gereageerd
<p>De samenwerking van crisisorganisatie en overige partijen functioneert onvoldoende op het moment dat een incident wordt opgeschaald of tijdens een calamiteit door slechte voorbereiding, elkaar onvoldoende of onjuist informeren, slechte communicatie met de veiligheidsregio en slechte communicatie met de burgers met als gevolg: grotere gevolgschade en imagoschade</p>	<ol style="list-style-type: none"> Planvorming actualiseren Opleiden, trainen en oefenen Follow-up geven aan overstromingsoefeningen Afspraken met veiligheidsregio's maken over netcentrisch werken
<p>Waternet voert onvoldoende omgevingsmanagement, doet dingen die de buitenwereld niet begrijpt en schaadt belangen in de omgeving zonder zich daar bewust van te zijn door onvoldoende oog te hebben voor de belangen van klanten en opdrachtgevers, of door niet de juiste informatie met de buitenwereld te delen met als gevolg: Waternet wordt als een onbetrouwbare organisatie gezien en ontevreden stakeholders</p>	<ol style="list-style-type: none"> Continu aanpassen van werkprocessen op maatschappelijke veranderingen en op meedoen in maatschappelijke dynamiek Omgevingsmanagement ingericht ter ondersteuning van de belangrijkste processen die met onze omgeving te maken hebben.

Netto risico	Beheersmaatregelen
<p>Waternet slaagt er op termijn niet in om voldoende hoog opgeleiden aan zich te binden doordat Waternet op termijn een groter percentage hoog opgeleiden nodig heeft in combinatie met een grote druk op de arbeidsmarkt als de economie aantrekt en de continuïteit van kwetsbare functies onvoldoende geregeld is met als gevolg: belangrijke functies kunnen niet ingevuld worden en de continuïteit en/of de kwaliteit van processen komt in gevaar</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategische Personeelsplannen van Waternet en sectoren uitvoeren en actueel houden met onder meer focus op ontwikkeling en benutten talenten, vergroten flexibiliteit en vroegtijdige werving; 2. Profileren op de arbeidsmarkt als aantrekkelijke werkgever met vooruitstrevende bedrijfsvoering en inspirerende werkomgeving 3. Banden met onderwijsinstellingen verder aanhalen en goede ruimte bieden voor trainees en stagiaires
<p>Waternet voldoet niet aan de eisen van de Belastingdienst voor BTW vrijstelling doordat er niet consequent gefactureerd wordt namens AGV respectievelijk de gemeente Amsterdam is Waternet BTW plichtig met als gevolg: een financieel probleem en de bijzondere constructie van Waternet komt onder druk te staan</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interne audits op toepassing voorwaarden koepelvrijstelling 2. Audit door de Belastingdienst op juiste inrichting processen om aan de voorwaarden voor de koepelvrijstelling te voldoen 3. Financiële paragrafen in bestuursvoorstellen toetsen op fiscale aspecten, zo nodig met ondersteuning vanuit externe expertise
<p>De werkdruk wordt te hoog waardoor de veiligheid, gezondheid en lerend vermogen in gedrang komt door bezuinigingsdruk in combinatie met meer taken en hoger kwaliteitsniveau, met als gevolg: verstoringen van bedrijfsprocessen, ongelukken, schade, ontevreden klanten en imagoschade</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Procesgericht werken met inzet van nieuwe werkmethode zoals agile en scrum 2. Digitalisering waardoor de administratieve last afneemt 3. Klantprocessen vergaand automatiseren door dienstverlening naar mobiel

Risicoparagraaf

Ten tijde van het opmaken van deze begroting zijn er de volgende restrisico's, die een onzekerheid zijn voor de begroting.

Vergunningen

De leges inkomsten zijn afhankelijk van het aantal verleende vergunningen. In 2017 wordt hoogstwaarschijnlijk een nieuwe Keur van kracht. Als daarin veel verschuivingen optreden van vergunningsplicht naar niet-vergunningplichtig zal er minder leges opgelegd kunnen worden. De omvang van het financiële risico wordt geschat op maximaal € 625.000 op jaarbasis.

OZB ter zake van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Op basis van een uitspraak d.d. 13 mei 2015 heeft het Gerechtshof Den Haag bepaald dat alleen voor delen van een rwzi die voor de zuivering zijn bestemd geen WOZ-waarde wordt bepaald en niet worden betrokken in de OZB-heffing. Het gerechtshof heeft hiermee geoordeeld dat een gemeente geen OZB kan heffen over het daadwerkelijke zuiveringsdeel, maar wel over tot het complex behorende gebouwen en werken (incl. hun ondergrond) waarin geen riool- en ander afvalwater wordt gezuiverd omdat dit geen werken zijn voor de zuivering bestemd.

Tegen de uitspraak van het Gerechtshof is het betrokken Waterschap in cassatie gegaan. Het geschil is aan de Hoge Raad voorgelegd. De Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad is in april 2016 tot een voor het waterschap positieve conclusie gekomen.

De Hoge Raad heeft de zaak doorverwezen naar het Gerechtshof Amsterdam. Dit Hof moet nu met het oordeel van de Hoge Raad in de hand en op basis van de feitelijke situatie bij de betreffende rwzi bepalen wat wel en wat niet precies onder de vrijstelling valt.

De situatie kan zich voordoen dat gemeenten naar aanleiding van de Hofuitspraak ertoe overgaan om rwzi 's van waterschappen (althans die onderdelen waarvan men meent dat zij niet voor de zuivering zijn bestemd) te waarderen en te belasten.

De omvang van het financiële risico is op dit moment niet in te schatten, de redenen hiervoor zijn:

- De onzekere situatie of er wel OZB wordt geheven.
- Bij een eventuele heffing zal dit, naar verwachting, niet direct ingaan.
- Bij heffing blijft onduidelijk waarover (welke waarde) een heffing zal gaan plaatsvinden.
- De OZB-heffing verschilt per gemeente en de rwzi's liggen in verschillende gemeenten.

RWZI Amsterdam-West.

De rwzi Amsterdam-West is in 2005 in bedrijf genomen; de rwzi is de grootste rwzi in beheer van AGV en de één na grootste rwzi van Nederland. De rwzi heeft een zuiveringscapaciteit van bijna 1 miljoen inwoners equivalenten (ie). AGV heeft 12 rwzi's in beheer, waarbij de rwzi Amsterdam West ruim de helft van de totale zuiveringscapaciteit levert.

Een aantal installatie-onderdelen van de rwzi Amsterdam West naderen het de eind van de technische en economische levensduur van 15 jaar. Het betreft met name de electrotechnische en werktuigbouwkundige installatie-onderdelen. De technische levensduur is niet exact te voorspellen en is (ook)afhankelijk van de specifieke lokale situatie.

Het risico bestaat dat voor de installatie-onderdelen extra onderhoud noodzakelijk is of dat deze eerder moeten worden vervangen dan de technische levensduur. Vaak zal er dan sprake zijn van omvangrijke vereiste onderhoudswerkzaamheden en/of vervangingen; dit betekent significant hogere, niet begrote, extra kosten omdat onderhoud en/of vervanging niet uitgesteld kan worden.

5.7 Financiering

5.7.1 Algemeen

Overeenkomstig artikel 108 van de Waterschapswet heeft het Algemeen bestuur de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV vastgesteld, die betrekking heeft op 'het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie' van het waterschap. In artikel 14 van de verordening zijn de regels met betrekking tot de financieringsfunctie opgenomen. De regels bevatten de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

Naast de verordening is de financieringsparagraaf een belangrijk instrument voor het sturen en beheersen van, verantwoord over en toezicht houden op de treasuryfunctie. De treasury is er primair op gericht om betrouwbare en degelijke financiering van de AGV-activiteiten te realiseren.

Bij de jaarlijkse begroting wordt de verplichte financieringsparagraaf opgenomen. Deze paragraaf bevat onder andere concrete doelstellingen en geplande transacties voor dat betreffende jaar.

Externe ontwikkelingen

Het vertrek van Groot Brittannië (Brexit) zal flinke impact hebben op de Britse en Europese economie. Nederland is een van de landen die de meeste zaken doen met de Britten. Na Duitsland is het Verenigd Koninkrijk de belangrijkste handelspartner van Nederland.

Met name voor de groeiende Nederlands economie brengt de Brexit veel onzekerheid met zich mee. Volgens Draghi van de ECB zijn er momenteel nog teveel onzekerheden om betrouwbare ramingen te maken van de negatieve gevolgen op de economieën.

De rente op Nederlandse 10-jarige staatsleningen is in augustus 2017 gedaald tot het laagste punt sinds januari 2016 en schommelt rond de 0,5%. De lage rente betekent dat het goedkoop is voor Nederland om geld te lenen.

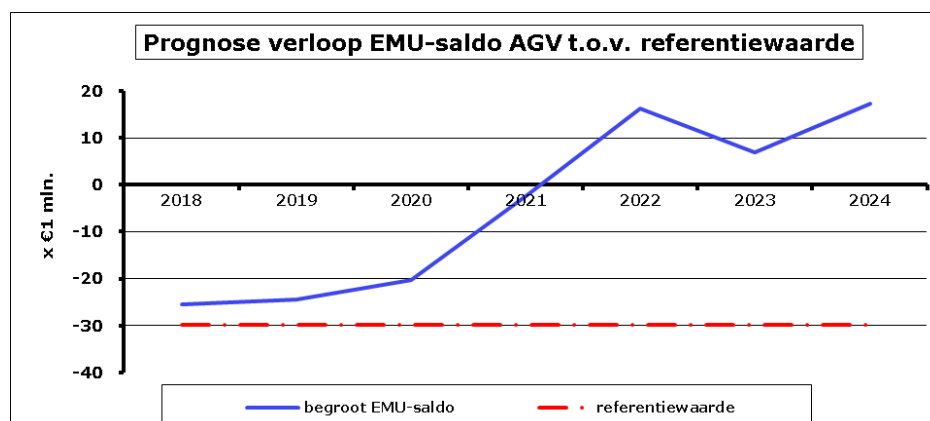
5.7.2 EMU-saldo - Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF)

Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de collectieve sector op transactiebasis. Dit is het totale begrotingstekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. Het EMU-saldo wordt weergegeven in procenten van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

Ter bescherming van de Euro heeft de Europese Unie het Stabiliteits- en groeipact vastgesteld, dat op 1 januari 1999 is ingegaan. Hierin zijn regels over de begroting en de schuldenlast vast gelegd. Bepaald is dat het EMU-tekort van elk lidstaat niet meer dan 3% van het BBP mag bedragen.

De Rijksoverheid is met de lagere overheden bestuurlijk hun maximale aandeel in het EMU-saldo overeengekomen. De ruimte voor de decentrale overheden is in 2018 0,3% van het BBP en is niet nader verdeeld over gemeenten, provincies en waterschappen, met als gevolg dat er voor 2018 geen formeel vastgestelde referentiewaarden op het niveau van individuele organisaties zijn.

Ondanks dat er geen formeel vastgestelde referentiewaarden voor 2018 zijn, adviseert de Unie van Waterschappen om ook voor 2018 te blijven werken met de systematiek van referentiewaarden. De Wet houdbare overheidsfinanciën, die van toepassing blijft, kent deze systematiek immers. In dit kader zijn de 'indicatieve referentiewaarden' voor 2018 berekend. Het (indicatief) toegestane aandeel voor AGV in het EMU-tekort bedraagt voor 2018 € 29,9 miljoen.

Zoals bovenstaande tabel aangeeft blijft AGV de komende jaren binnen de referentiewaarde.

EMU-saldo

De Unie van Waterschappen heeft in een handreiking suggesties opgesteld, die kunnen bijdragen aan het verbeteren van het EMU-saldo en de schuld van de waterschappen. De aangebrachte beleidswijziging om het activeren van de bijdrage in het HWBP in 10 jaar af te bouwen, sluit aan bij deze aanbevelingen.

Andere suggesties die kunnen bijdragen aan een verbetering van het EMU-saldo en de schuldpositie, zoals minder activeren en aanpassen afschrijvingstermijnen, zijn vooralsnog niet overgenomen. Veelal zijn deze maatregelen op de korte en middellange termijn namelijk lasten verhogend.

De Unie wijst erop dat er nog mogelijkheden zijn dit in de tarieven door te berekenen, aangezien er ruimte is binnen de afspraken van het Bestuursakkoord Water. Hierin is het, inmiddels aangepaste, plafond afgesproken voor toename van de belastingopbrengsten met 2,5% per jaar (exclusief inflatie), dat de waterschappen gezamenlijk nog niet hebben bereikt.

AGV blijft daar binnen met een gewogen gemiddelde tariefstijging in 2018 van 2% (inclusief inflatie). AGV is geen voorstander van hogere tarieven ten opzichte van eerdere prognoses. In de huidige tijd wordt een extra tariefverhoging maatschappelijk niet verantwoord geacht.

Waterschappen dienen in de begroting een overzicht opnemen van het verwachte verloop van het EMU-saldo. De berekening is in onderstaande tabel opgenomen. Het negatieve EMU-saldo wordt vooral bepaald door geplande investeringswerken.

OPBOUW EMU-SALDO (bedragen x € 1 miljoen)		2018	2017
1. EMU exploitatiesaldo:		0,0-	2,8
2. Invloed investeringen (zie staat van activa):			
-/-	bruto investeringsuitgaven	-/- 69,3	66,6
+	investeringssubsidies	+	
+	verkoop van materiële en immateriële vaste activa	+	
+	afschrijvingen	+ 43,8	41,1
3. Invloed voorzieningen (zie staat van reserves en voorzieningen):			
+	toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	+	
-/-	onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-/-	
-/-	betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/-	
-/-	eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	-/-	
4. Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen):			
-/-	eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	+	
-/-	eventuele externe vermeerderingen van reserves	-/-	
4. Deelnemingen en aandelen:			
-/-	boekwinst	-/-	
+	boekverlies	+	
Totaal		-25,5	-22,7

5.7.3 Financieringsbehoefte

Algemeen

De financieringsfunctie is er primair op gericht te allen tijde de financiering van de AGV-activiteiten te realiseren binnen de algemene uitgangspunten, waaronder de afspraak dat transacties alleen worden gedaan in het kader van financiering van uit te voeren activiteiten die conform de Waterschapswet tot de taak van AGV behoren, te weten het zuiveringsbeheer en het watersysteembeheer.

Er wordt gestreefd naar een financiering tegen zo laag mogelijke kosten. Dit wordt voor een deel bereikt door interne financiering met eigen middelen (zoals reserves) toe te passen. Op de reserves wordt een interne rentevergoeding ten laste van de exploitatiebegroting gebracht, die overeenkomstig de Nota Financieel Beleid AGV 2016 is bepaald.

Financieringsbehoefte

Onder financieringsbehoefte wordt verstaan het aantrekken van externe geldmiddelen in verband met de financiering van zowel exploitatie als investeringen in enig begrotingsjaar. De exploitatie-uitgaven worden in principe gefinancierd met de exploitatieopbrengsten van dat jaar. Voor de financiering van de investeringen worden langlopende geldleningen aangetrokken; de benodigde middelen hiertoe worden ook wel de kapitaalbehoefte genoemd.

Financiering exploitatie begrotingsjaar 2018

De exploitatie-uitgaven worden in principe gefinancierd met de exploitatie-opbrengsten in dat jaar. De netto lasten zoals die in de voorliggende begroting AGV zijn geraamd, komen ten laste van de kostendragers van AGV (zuiveringsbeheer en watersysteembeheer) en worden gefinancierd uit de inkomstenbronnen zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en watersysteemheffing. Eventuele voorcalculatorische exploitatietekorten met betrekking tot deze waterschapheffingen worden gedekt door te beschikken over de desbetreffende tariefegalisatiereserves; overschotten worden aan die reserves toegevoegd. Er zal te allen tijden sprake zijn van een sluitende begroting.

Financiering kapitaaluitgaven 2018

Voor de financiering van de investeringen worden langlopende geldleningen aangetrokken. De omvang van deze benodigde middelen wordt ook wel de kapitaalbehoefte genoemd. De berekening van de kapitaalbehoefte voor 2018 is onderstaand vermeld en is de resultante van de investeringen plus de aflossing op lopende geldleningen minus de afschrijving op bestaande activa en plus of min de mutaties in de reserves.

Geraamde kapitaalbehoefte		2018	Bedragen x€1 miljoen	
Boekwaarde activa per 1 januari				511,0
+ kapitaaluitgaven (netto, excl. West)				60,5
				571,5
– afschrijving (netto, excl. West)				37,7
Boekwaarde activa per 31/12				533,7
Restant geldleningen per 1 januari	502,4			
– reguliere aflossing geldleningen	33,1			
			469,3	
Beschikbaar eigen vermogen per 1 januari	9,9			
– mutaties in de reserves	3,9			
			6,0	
				475,3
Totaal				58,4

De berekende kapitaalbehoefte is exclusief de financiering van de rwzi Amsterdam-West. Hiervoor wordt projectfinanciering toegepast. Vanaf 2002 zijn geldleningen afgesloten voor financiering van de bouw, tegen gemiddeld 4,7% rente. Op gezette tijden moet de financiering worden aangevuld, in 2018 met € 8 miljoen, omdat de aflossing van de destijds gesloten geldleningen in een sneller tempo gaat dan de afschrijving (op basis van annuïteit) op de boekwaarde.

Voordeel is wel dat herfinanciering momenteel voordeliger kan plaatsvinden, waardoor de aan dit project toe te rekenen (uitzonderings)rente is teruggelopen.

Financiering kapitaaluitgaven ná 2018

Op dezelfde wijze als voor 2018 is ook voor de navolgende jaren de kapitaalbehoefte bepaald, onder andere op basis van de geplande investeringen conform het MIP 2018-2022.

Exclusief de financiering van rwzi West te Amsterdam

Geraamde kapitaalbehoefte		2019	t/m	2022	
		(bedragen x€1 miljoen)			
Jaar	investering	Afschrijving op activa	Aflossing van geldleningen	Mutaties in reserves	TOTAAL
	-1-	-2-	-3-	-4-	1-2+3-4
2019	56,6	40,0	35,0	-4,7	56,3
2020	56,5	39,9	36,1	-1,0	53,8
2021	42,8	39,5	37,9	0,8	40,4
2022	30,0	37,2	38,8	4,8	26,7

Liquiditeitsbegroting 2017

Op basis van het geplande uitgaven- en inkomstenverloop wordt de liquiditeitsbegroting opgesteld. Met dit instrument wordt de ontwikkeling van de netto vlottende schuld geprognoseerd. Op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten wordt deze planning periodiek bijgewerkt en wordt de ruimte tot aan de kasgeldlimiet benut. Bij een dreigende overschrijding van de kasgeldlimiet zal – mede afhankelijk van de actuele marktomstandigheden en -ontwikkelingen– tijdig omzetting plaatsvinden van (goedkopere) financiering met kort geld naar financiering met lang geld.

5.7.4 Risicobeheer

Als gevolg van de Wet FIDO is er een aantal wettelijke normen gesteld waaraan minimaal dient te worden voldaan, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is leidend dat financiering alleen plaatsvindt ten behoeve van de uit te voeren publieke taak, zoals die via de Waterschapswet is opgedragen aan AGV.

Renterisicobeheer

Economische situaties bepalen de marktontwikkelingen, inclusief die op het gebied van de rentetarieven. Door deze continue bewegingen zijn risico's nooit geheel uit te sluiten.

Kasgeldlimiet korte of vlottende schuld

De kasgeldlimiet is ingesteld om al te grote fluctuaties in de rentelasten te vermijden.

De kasgeldlimiet is bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Voor 2018 komt de limiet uit op een bedrag van circa € 41,7 miljoen. Het totaal van de netto vlottende schuld (korter dan 1 jaar) mag de kasgeldlimiet in principe niet overschrijden. Dit wordt voortdurend bewaakt.

Indien een overschrijding dreigt van langere duur dan dient de vlottende financiering (rekening-courant krediet) omgezet te worden in een meer permanente financieringsvorm (langlopende geldleningen). Indien de kasgeldlimiet gedurende drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden is er de verplichting om een plan op te stellen dat gericht is op het wegwerken van deze overschrijding.

Renterisico lange of vaste schuld

De renterisiconorm is ingesteld om het renterisico bij herfinanciering te beperken. De opbouw van de leningenportefeuille dient zodanig te zijn, dat het risico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen wordt begrensd. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd behoeft te worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren.

In de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden is de norm voor de waterschappen gesteld op 30% van het begrotingstotaal. De som van de renteherziening (1) en de aflossingen (2) mag de norm (6) niet overschrijden.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	2018	2019	2020	2021	2022
Renterisico's:					
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Aflossingen	47,2	49,4	50,1	52,1	51,2
3. Renterisico's (1+2)	47,2	49,4	50,1	52,1	51,2
Berekening renterisiconorm					
4. Begrotingstotaal	181,3	182,8	183,0	181,7	179,5
5. Percentage renterisiconorm	30	30	30	30	30
6. Renterisiconorm (4*5/100)	54,4	54,8	54,9	54,5	53,9
Toets renterisiconorm					
7. Renterisiconorm (6)	54,4	54,8	54,9	54,5	53,9
8. Renterisico op vaste schuld (3)	47,2	49,4	50,1	52,1	51,2
9. Ruimte (+) / Overschrijding (-); (7-8)	7,2	5,4	4,8	2,4	-0,2

Conclusie:

Aangezien de renterisiconorm de komende jaren tot en met 2021 niet overschreden zal worden, is de opbouw van de leningenportefeuille voor de middellange termijn goed. Het jaar 2022 laat een lichte overschrijding zien. De renterisiconorm is een percentage van het begrotingstotaal. Aangezien de begrotingstotalen na 2018 nog zonder inflatie zijn, zal de norm nog stijgen.

Rentegevoeligheid op de begroting

AGV is vanwege de toegepaste methodiek van financiering beperkt gevoelig voor renteschommelingen. De te financieren boekwaarde van alle aanwezige activa zijn grotendeels afgedekt door langlopende geldleningen met een vaste rente.

Het ongedekte deel wordt zolang als mogelijk (binnen de toegestane grenzen van de kasgeldlimiet) gefinancierd via de rekening courant met de Nederlandse Waterschapsbank. Er is een kredietlimiet (rood staan) van € 45 miljoen, waarvoor aantrekkelijke voorwaarden gelden. Ter beperking van de financieringskosten wordt deze faciliteit zo ruim mogelijk benut. Het totaal van de rente voor 2018 is begroot op 3%. Dit percentage wordt de omslagrente genoemd, zijnde het gemiddelde van alle geldleningen en de rente op de rekening-courant.

Renteschommelingen kunnen er enerzijds zijn op de zogenaamde korte rente en is merkbaar op de rekening-courant met een maximale limiet van € 45 miljoen én anderzijds op de zogenaamde lange rente, die gevolgen kan hebben op de financiering van toekomstige investeringsprojecten.

Bij een rentestijging op zowel de korte als de lange rente van 1% zou het effect globaal € 1,1 miljoen op jaarbasis kunnen zijn (1% van € 45 miljoen kort geld plus 1% van € 69 miljoen lang geld zijnde over het gemiddeld investeringsvolume per jaar). Dit zou een effect kunnen hebben van 0,6% op de exploitatiebegroting van totaal € 181 miljoen met een evenredig effect op de tarieven.

Vooralsnog is dit effect niet te verwachten, aangezien het renteniveau voor nieuwe geldleningen in de begroting 2018 is begroot op 3%. Gelet op de huidige lage renteniveaus valt een toename boven 3% (nog) niet te verwachten.

5.7.5 Financiering

Financiering is de invulling van de behoefte aan financieringsmiddelen. Deze behoefte is te splitsen in die op korte en lange termijn.

Korte financiering

Korte financiering vindt geheel plaats via de rekening-courant van de NWB. De kredietlimiet bedraagt € 45 miljoen.

Lange financiering

Gelet op het streven naar zo laag mogelijke financieringskosten wordt zo lang als mogelijk –binnen de kasgeldlimiet gebruik gemaakt van de bovengenoemde rekening-courant faciliteit. Dus ook nieuwe investeringen worden in eerste instantie gefinancierd met kort geld. Periodiek vindt omzetting plaats naar vaste financiering middels het aantrekken van langlopende geldleningen.

Alle afgesloten leningen zijn niet vervroegd aflosbaar en hebben een vaste rente welke niet tussentijds kan worden aangepast. Zij hebben een gemiddelde (resterende) looptijd van circa 20,9 jaar en het gemiddelde rentepercentage op deze leningen bedraagt 3,08%.

Voor de projectfinanciering van de rwzi Amsterdam-West zijn geldleningen afgesloten. Ook deze leningen zijn niet vervroegd aflosbaar en hebben een vaste rente welke niet tussentijds kan worden aangepast. Zij hebben een gemiddelde (resterende) looptijd van circa 15,6 jaar en het gemiddelde rentepercentage op deze leningen bedraagt 4,7%.

Om te kunnen voorzien in de geraamde kapitaalbehoefte voor 2018 wordt in de planning rekening gehouden met af te sluiten geldleningen, inclusief voor de rwzi Amsterdam-West, tot een totaalbedrag van afgerond € 66 miljoen.

5.7.6 Rentevisie

De ontwikkeling van de kortgeldrente (rekening-courant) bevindt zich al geruime tijd op hetzelfde niveau. Sinds begin 2014 staat deze op 0,1%. Een verdere daling is mogelijk maar zal gering van omvang zijn, omdat de ondergrens van 0% in zicht komt.

De rente voor langlopende geldleningen voor 25 jaar vast, schommelde de afgelopen tijd tussen de 1,4% en 1,7%. En stond eind augustus 2017 op 1,6%

Het huidige leningenpakket en de in de komende jaren aan te trekken geldleningen bepalen de gemiddelde omslagrente, welke voor 2018 is geraamd op 3%. Gezien de blijvende onzekerheid op de financiële markten en overige ontwikkelingen op politiek en economisch gebied blijft de ontwikkeling van de rente moeilijk te voorspellen. De korte rente wordt geraamd op een niveau van 0,1%.

5.7.7 Voorgestelde transacties en mandaat

Met de huidige kennis zoals bovenstaand vermeld en gelet op het streven naar zo laag mogelijke financieringskosten, wordt voorgesteld:

- de kasgeldlimiet volledig te benutten door de exploitatiekosten geheel en investeringskosten zo lang als mogelijk met kort geld te financieren via de rekening-courant en eventueel met kasgeldleningen;
- voor 2018 in de financieringsbehoefte boven de kasgeldlimiet te voorzien door externe financiering, middels het aantrekken van langlopende geldleningen tot een totaalbedrag van afgerond € 66 miljoen (inclusief rwzi Amsterdam-West). Bij de keuze van de rentevaste periode van die leningen zal telkens een afweging worden gemaakt van de dan daarvoor geldende prijs en een rentevaste periode tussen de 25 en 40 jaar worden aangehouden;
- van de oorspronkelijke planning af te wijken, indien (markt)ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven.

In artikel 14 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie AGV (verordening ex artikel 108 Waterschapswet) is de uitvoering van het financieringsbeleid opgedragen aan het Dagelijks Bestuur.

5.8 Vreemd vermogen

Vreemd vermogen is onvermijdelijk voor een kapitaalintensief bedrijf als een waterschap, waarin voortdurend investeringen nodig zijn om de wettelijke taak adequaat te kunnen uitoefenen. Tevens is het voor de waterschappen vanaf 2011 verplicht om bij te dragen aan het nationale Hoogwaterbeschermingsprogramma. Voor AGV is de bijdrage voor 2018 bepaald op € 15,2 miljoen per jaar, die de eerste jaren volledig met vreemd geld is gefinancierd. Daar komt bij dat AGV om historische redenen een hoge schuld heeft én over een beperkt eigen vermogen kan beschikken.

Het vreemde vermogen van AGV bestaat uit een leningenportefeuille, die volgens de laatste vastgestelde jaarrekening per eind 2016 € 676 miljoen bedroeg. Hiermee is de totale boekwaarde van investeringen gefinancierd. Door investeringen neemt de behoefte aan vreemd vermogen toe; door afschrijving neemt dit af. Daarnaast zijn mutaties op reserves, die voor financiering kunnen worden ingezet, van invloed op het aan te trekken vreemd vermogen.

Verloop schuldquote

Bedragen x € 1 miljoen, per 31-12 van het jaar	Boekwaarde activa (1)	Schuld (2)	Opbrengst waterschapsbelastingen (3)	Schuldquote (2 / 3)
Gerealiseerd 2015	671	678	169	401%
Gerealiseerd 2016	686	676	171	395%
Begroot 2017	695	686	173	396%
Begroot 2018	711	705	177	397%

Toelichting op de tabel

De schuldquote geeft de verhouding aan tussen uitstaande schulden en de netto opbrengst waterschapsbelastingen. Er is niet gekwantificeerd of genormeerd (ook niet in de Wet Hof) wat de maximale schuldpositie van decentrale overheden zou mogen zijn. AGV heeft het beleid omtrent investeringen, activeren en reserves vastgelegd in de Nota Financieel Beleid AGV 2016. Bij de behandeling van de nota heeft in de vergadering van het algemeen bestuur inhoudelijk discussie plaatsgevonden over aspecten als omvang kapitaallasten en leningschuld. Mogelijkheden zijn onderzocht voor bijstelling van het activerings- en reservebeleid. Conclusie hiervan is dat aanpassingen onmiddellijk leiden tot hogere tarieven van de waterschapsbelastingen. Het bestuur acht deze gevolgen maatschappelijk niet aanvaardbaar en tevens sluit dit niet aan op de doelstellingen uit het Bestuursakkoord AGV 2015-2019.

Het bestuur is van mening dat AGV een solide financieel beleid voert. Onderdeel daarvan is een autonoom financierings- en tarievenbeleid, waarin beperkende maatregelen, zoals het instellen van een leningenplafond niet gewenst zijn. Overigens zijn er geen uitgangspunten voorhanden voor het bepalen van een realistische norm, waardoor een in te stellen schuldenplafond uiteindelijk subjectief is.

De omvang van investeringen is van invloed op de schuldquote. Voor de komende jaren is in de planning rekening gehouden met te financieren investeringen in het kader van duurzaamheid. De investeringen dragen bij aan de energie- en CO2-doelstelling van AGV. Het betreft bijvoorbeeld het installeren van zonnepanelen en het opwerken van biogas tot groengas, die voor de exploitatiebegroting budgettair tenminste neutraal zijn.

Tot slot is op te merken dat op basis van de meerjarenraming in de begroting 2018 de prognose van de schuldquote in de komende 10 jaar geleidelijk met enkele tientallen procenten zal afnemen. Als gevolg van gerealiseerde investeringen nemen de afschrijvingen namelijk toe en gaan op de middellange termijn uitstijgen boven de jaarlijkse investeringen, waardoor een oplopend bedrag zal gaan vrijkomen voor verlaging van de schuld.

5.9 Verbonden partijen

Onder een verbonden partij (VP) wordt verstaan die organisatie (een derde partij), waarmee het waterschap een bestuurlijke én een financiële relatie heeft als gevolg van een bepaalde samenwerking om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Partijen worden als verbonden beschouwd indien de ene partij de zeggenschap over de andere partij bezit of belangrijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele beslissingen van de andere partij. AGV kent twee verbonden partijen die aan bovenstaande criteria voldoen, de Stichting Waternet en de Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis.

Stichting Waternet	
Rechtsvorm	stichting
Vestigingsplaats	Amsterdam
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	uitvoeren van de door AGV opgedragen waterschapstaken.
Wijze van behartiging	Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Beide opdrachtgevers zijn vertegenwoordigd in het bestuur van Waternet in de persoon van respectievelijk de dijkgraaf van AGV en de verantwoordelijke wethouder van de gemeente Amsterdam voor de watertaken.
Schatting hoogte financiële relatie voor 2018	In de begroting 2018 van AGV zijn de door Waternet door te berekenen kosten begroot op € 99,6 miljoen. <u>Jaarrekening 2016:</u> Reserves + Voorzieningen: € 8 miljoen Vreemd vermogen: € 103 miljoen
Te bereiken resultaten met VP in 2018	Doelmatige en efficiënte uitvoering van de aan WN opgedragen taken.

Risico's vanwege de relatie met de VP	<p>Waternet is opgericht door AGV en de gemeente Amsterdam. Voor AGV verzorgt Waternet alle waterschapstaken. Voor Amsterdam zorgt Waternet voor de drinkwatervoorziening, de riolering en het ondiepe grondwater.</p> <p>Zowel de gemeente Amsterdam als AGV zijn in verhouding van de kosten van de opgedragen taken volledig aansprakelijk voor eventuele tekorten van Waternet.</p>
---------------------------------------	---

Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis	
Rechtsvorm	gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Amersfoort
Publiek belang dat met VP behartigd wordt	Ondersteuning van AGV - met name op het vlak van automatisering en ICT – bij het uitvoeren van diens taken.
Wijze van behartiging	Het Waterschapshuis is opgericht door alle waterschappen tezamen. AGV is lid van het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis en wordt daarin vertegenwoordigd door een lid van het dagelijks bestuur van AGV.
Schatting hoogte financiële relatie voor 2018	De bijdrage van AGV aan de begroting 2018 van Het Waterschapshuis is begroot op ongeveer € 200.000.
Te bereiken resultaten met VP in 2018	Doelmatige en efficiënte uitvoering door AGV van diens taken.
Risico's vanwege de relatie met de VP	De waterschappen, dus ook AGV, zullen op grond van artikel 41 van de Gemeenschappelijke regeling er steeds voor zorg dragen dat Het Waterschapshuis te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

Naast Waternet en Het Waterschapshuis zijn er andere partijen die, binnen de aan Waternet opgedragen uitvoerende werkzaamheden, werk verrichten voor AGV en Amsterdam. Dit zijn de stichting Waterproef en de stichting WereldWaternet.

Waterproef is een stichting waar de laboratoriumtaken van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Waternet in zijn ondergebracht. Waterproef verzorgt laboratoriumwerkzaamheden voor AGV, Amsterdam en HHNK. Waternet en HHNK zijn opdrachtgever. Er bestaat geen formele relatie tussen AGV en Waterproef en Amsterdam en Waterproef.

WereldWaternet is een stichting die drinkwatervoorziening, riolering, afvalwaterzuivering en beheer van oppervlakte- en grondwater in tweede en derde wereldlanden op integrale wijze aanpakt. AGV verleent opdrachten aan WereldWaternet. Er bestaat geen formele relatie tussen AGV en WereldWaternet. Wel is er een dienstverleningsovereenkomst gesloten, op grond waarvan WereldWaternet projecten in opdracht voor AGV uitvoert.

De Nederlandse Waterschapsbank, Unie van Waterschappen en Stowa voldoen niet aan het criterium van een verbonden partij en zijn daarom niet opgenomen.

5.10 Bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen, die ondersteunend zijn aan de primaire processen van het waterschap. Bedoelde organisatieonderdelen zijn ondergebracht bij Waternet, evenals de afdeling bestuursondersteuning. Het is daarom dat deze paragraaf in de AGV-begroting niet van toepassing is.

6 BIJLAGEN

6.1

Staat van personeelskosten

Staat van personeelslasten AGV													
	PERSONELE STERKTE						PERSONEELS LASTEN						
	Begroting 2018		Begroting 2017		Jaarrekening 2016		Begroting 2018			Begroting 2017		Jaarrekening 2016	
	toegestane formatie in f.t.e.	werkelijke formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	geraamde formatie in f.t.e.	toegestane formatie in f.t.e.	geraamde formatie in f.t.e.	salarissen eigen personeel	sociale lasten eigen personeel	overige personeelslasten eigen personeel	salarissen tijdelijk personeel	Totaal personeelslasten begroting 2018	Totaal personeelslasten begroting 2017	Totaal personeelslasten jaarrekening 2016
	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-	-13-	-14-
Huidige bestuur AGV:													
-AGV Dijkgraaf	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	173.250		15.375		188.625	184.000	182.933
-AGV Secretaris-directeur	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	86.100		3.075		89.175	87.000	77.449
-AGV Dagelijks bestuur							302.400		74.825		377.225	368.000	478.018
-AGV Algemeen bestuur							160.000		70.745		230.745	225.000	203.898
Wachtdreiging voormalige bestuursleden							303.400				303.400	296.000	241.216
Totaal	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1.025.150	0	164.020	0	1.189.170	1.160.000	1.183.514

6.2 Staten van vaste activa

2.a: Materiële vaste activa

	Stand 31 - 12 - 2017				Stand 31 - 12 - 2018				Wijze/ duur af- schrij- ving	Rente ten laste van de exploitatie	Rente- bischij- ving op investe- ringen
	Aanschaf- prijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Subsidies	Boek- waarde	Aanschaf- prijs	Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Subsidies	Boek- waarde			
WERKEN IN EXPLOITATIE											
GR*	38.466.890	3.866.430	0	34.581.450	0	0	0	34.045.720	-	1.342.090	0
KA*	5.549.180	1.502.120	0	4.047.060	0	0	0	3.872.660	-	121.410	0
WK*	190.635.950	49.493.280	8.547.070	132.595.600	0	0	0	127.097.600	-	3.977.870	0
WG*	57.225.790	22.271.210	3.334.440	31.620.130	0	0	0	29.499.130	-	948.600	0
ZT*	30.964.320	20.371.740	1.403.830	9.188.740	0	0	0	8.239.540	-	275.660	0
ZT*	432.690.550	118.962.950	10.818.970	302.908.630	0	0	0	286.820.500	-	11.720.930	0
ZT*	14.629.070	6.697.850	0	7.931.220	0	0	0	7.369.260	-	237.930	0
VW*	10.084.730	5.445.300	0	4.639.430	0	0	0	4.194.550	-	139.180	0
OV*	130.548.470	44.236.310	14.174.020	72.138.150	0	0	0	67.582.140	-	2.164.140	0
TOTAAL WERKEN IN EXPLOITATIE	910.794.950	272.866.190	38.278.330	599.650.410	0	0	0	568.721.100		20.927.810	0
ONDERHANDEN WERKEN											
GR*	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
KA*	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
WK*	12.410.000	0	0	12.410.000	11.407.000	0	0	23.241.120	-	372.300	0
WG*	5.100.000	0	0	5.100.000	3.825.000	0	0	8.721.000	-	153.000	0
ZT*	995.000	0	0	995.000	4.453.870	0	0	5.423.240	-	29.850	0
ZT*	16.146.880	0	0	16.146.880	20.768.730	0	0	36.915.610	-	445.110	13.500
ZT*	592.290	0	0	592.290	4.930.000	0	0	5.522.290	-	0	0
VW*	255.000	0	0	255.000	196.500	0	0	435.770	-	7.650	0
OV*	4.930.000	0	0	4.930.000	4.760.000	0	0	9.492.800	-	147.900	0
TOTAAL ONDERHANDEN WERKEN	40.429.170	0	0	40.429.170	50.340.100	0	0	88.871.690		1.155.810	13.500
TOTAAL GENEERAAL	951.224.120	272.866.190	38.278.330	640.079.580	50.340.100	0	0	657.592.990		22.083.620	13.500

2.b: Immateriële vaste activa

	Aanschaf- prijs	Stand 31 - 12 - 2017 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Boek- waarde	Nieuwbouw derden	Mutaties 2018 Ont- vangen subsi- dies	Over- boek- ing onder- handen werken	Afschrij- vingen	Aanschaf- prijs	Stand 31 - 12 - 2018 Cumulatieve afschrijvingen en bijdragen reserves	Subsidies	Boek- waarde	Wijzel/ duur af- schrij- ving	Rente ten laste van de exploitatie	Rente- bijschrij- ving op investe- ringen
WERKEN IN EXPLOITATIE														
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	781.300	625.040	156.260	0	0	0	156.260	781.300	781.300	0	0	-	4.690	0
Bijdragen aan activa in eigendom van Overheden *1	25.222.850	8.249.850	16.173.810	0	0	0	976.950	25.222.850	9.226.800	799.200	15.196.860	-	485.220	0
Overigen	2.733.150	513.780	2.219.370	0	0	0	109.330	2.733.150	623.100	0	2.110.050	-	66.560	0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma	41.387.200	20.563.220	20.823.980	0	0	0	6.945.910	41.387.200	27.509.130	0	13.878.070	-	624.720	0
Overige immateriële vaste activa *2	22.253.510	5.181.150	5.342.430	0	0	0	948.870	22.253.510	6.130.020	11.729.930	4.393.560	-	160.270	0
TOTAAL WERKEN IN EXPLOITATIE	92.378.010	35.133.040	44.715.850	0	0	0	9.137.320	92.378.010	44.270.350	12.529.130	35.578.540		1.341.480	0
ONDERHANDEN WERKEN														
Bijdragen aan activa in eigendom van Overheden *1	91.900	0	91.900	21.000	0	0	3.680	112.900	3.680	0	109.220	-	2.760	0
Overigen	170.000	0	170.000	0	0	0	6.800	170.000	6.800	0	163.200	-	5.100	0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk inzake het hoogwaterbeschermingsprogramma	9.560.000	0	9.560.000	7.600.000	0	0	1.912.000	17.160.000	1.912.000	0	15.248.000	-	286.800	0
Overige immateriële vaste activa *3	0	0	0	1.759.500	0	0	0	1.759.500	0	0	1.759.500	-	0	0
TOTAAL ONDERHANDEN WERKEN	9.821.900	0	9.821.900	9.380.500	0	0	1.922.480	19.202.400	1.922.480	0	17.279.920		294.660	0
TOTAAL GEMIDDELD	102.199.910	35.133.040	54.537.750	9.380.500	0	0	11.059.800	111.580.410	46.192.830	12.529.130	52.858.460		1.636.140	0

2.c: Financiële vaste activa

	Stand 31 - 12 - 2017			Mutaties 2018			Stand 31 - 12 - 2018		
	Aan-schaf-prijs	Cumula-tieve verminde-ringen	Boek-waarde	Ver-meer-de-ringen	Her-waar-de-ring	Ver-min-de-ringen	Aan-schaf-prijs	Cumula-tieve verminde-ringen	Boek-waarde
<u>Deelnemingen en effecten</u>									
Aandelen A van de Nederlandse Waterschapsbank	31.880	--	31.880	--	--	--	31.880	--	31.880
Aandelen B van de Nederlandse Waterschapsbank	6.810	--	6.810	--	--	--	6.810	--	6.810
	38.690	--	38.690	--	--	--	38.690	--	38.690

6.3 Staat van vaste schulden

STAAT VAN VASTE SCHULDEN AGV		2018	
Omschrijving	tbv rwzi West	tbv overige activa	Totaal
1. Aantal leningen per 1-1	19	33	52
2. Oorspronkelijk bedrag van de leningen	304.660.000	892.205.000	1.196.865.000
3. Restant bedrag geldleningen per 1-1	183.667.000	502.363.000	686.030.000
4. Nominaal bedrag af te sluiten leningen	8.100.000	58.000.000	66.100.000
5. Bedrag van aflossing	14.159.000	33.079.000	47.238.000
6. Restant bedrag geldleningen per 31-12	177.608.000	527.284.000	704.892.000
7. Rentelast	8.479.000	15.547.000	24.026.000
8. -Gemiddeld rentepercentage	4,7%	3,08%	
9. Gemiddelde restant looptijd in jaren	15,6	20,9	

6.4 Staat van reserves en voorzieningen

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN AGV											
-1-	Stand 1/1 2018 -2-	Belegd bij derden -3-	Beschikbaar voor interne financiering -4-	Mutaties in het jaar 2018					Stand 31/12 2018 -10-	Belegd bij derden -11-	Beschikbaar voor interne financiering -12-
				Vermeerderingen		externe -7-	Verminderingen				
				rente -5-	overige -6-		interne -8-	externe -9-			
A. Algemene reserves											
- Algemene reserve Zuiveringsbeheer	2.452.480		2.452.480	2.450	0		0		2.454.930	2.454.930	
- Algemene reserve Watersysteembeheer	2.452.480		2.452.480	2.450	0		0		2.454.930	2.454.930	
Totaal algemene reserves	4.904.960	0	4.904.960	4.900	0		0		4.909.860	4.909.860	
B. Bestemmingsreserves (en -fonds)											
- Tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing	3.191.430		3.191.430	2.410	-1.564.870		0		1.628.970	1.628.970	
- Tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing	6.084.190		6.084.190	4.920	-2.321.230		0		3.767.880	3.767.880	
- Te dekken exploitatiesaldo	-9.049.550		-9.049.550	0	3.933.730		0		-5.115.820	-5.115.820	
- Bestemmingsfonds Saneren Vecht	4.752.560		4.752.560	11.880	0		0		4.764.440	4.764.440	
Totaal bestemmingsreserves (en -fonds)	4.978.630	0	4.978.630	19.210	47.630		0		5.045.470	5.045.470	
TOTAAL	9.883.590	0	9.883.590	24.110	47.630	0	0	0	9.955.330	9.955.330	

6.5 **Berekening rente-omslagpercentage**

BEREKENING RENTE - OMSLAG AGV			
<u>Financieringsmiddelen AGV</u>			
Boekwaarde activa per 1 januari			510.972.974
Restant geldleningen per 1 januari	2018	502.363.450	
Beschikbaar eigen vermogen per 1 januari	2018	9.883.590	512.247.040
Tekort (-)/overschot (+) aan financieringsmiddelen:			1.274.066
 <u>Rentelasten</u>			
a. rente van geldleningen (bijlage 3):			15.546.770
-waarvan rente ivm financiering van reserve "Te dekken exploitatiesaldo":			
apart toerekenen aan de exploitatie (BBP13)			-271.490
b. kosten van sluiten, vervroegde aflossing en disagio van geldleningen:			0
c. rente tijdelijke financiering kapitaaluitgaven met kasgeld:			-30.000
d. rente algemene en bestemmingsreserve:			24.110
Totale rentelast:			15.269.390 (A)
 <u>Boekwaarde</u>			
Boekwaarde van de kapitaaluitgaven per 1 januari	2018		510.972.974
Gemiddelde geraamde boekwaarde van de vermeerderingen in het dienstjaar:			0
Totale boekwaarde:			510.972.974 (B)
 <u>Rente-omslagpercentage voor</u> 2018			
	(A)	15.269.390	x 100 % =
	(B)	510.972.974	3,00%
 De omslagrente is bepaald exclusief de financiering van de rwzi West te Amsterdam. Hiervoor geldt een uitzonderingsrente, die is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de voor dit project afgesloten geldleningen.			

6.6 Meerjareninvesteringsprogramma

Meerjareninvesteringsprogramma 2018 - 2022 (x € 1.000)									
Programma	categorie	OMSCHRIJVING	Finan. bron	2018	2019	2020	2021	2022	Na 2022 gemidd. per jaar
1		AANLEG/ONDERHOUD WATERKERINGEN	WSH						
	A/C	Programma waterkeringen		920	2.500	3.000	500	500	
	C	Groot onderhoud WK		12.500	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
	C	Bijdrage in HWBP Overig		7.600	4.960	4.530	2.660	1.350	
3		INRICHTING/ONDERHOUD WATERSYSTEMEN	WSH						
		Aanleg/verbetering/onderhoud watersystemen:							
	B	- Waterinrichtingsplannen/NBW		3.700	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
	B	- KRW		1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
	B	- Baggeren waterlopen/saneren waterbodems		500	500	500	500	500	500
	B	- Beheer hoeveelheid water, Technische systemen		4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
A	- Beheer hoeveelheid water, impementatie omgevingswet	1.320	1.390	1.350	900	900			
4		BOUW/EXPLOITATIE ZUIVERINGTECHNISCHE WERKEN	ZH						
	C	- RWZI Weesp nieuwbouw voorbereiding		708					
	A	- RWZI Weesp nieuwbouw uitvoering		1.500	6.000	9.000	2.000		
	A	- Sanitatie A'dam Buiksloterham		1.380	-300				
	A/C	- Pharmafilter AMC, voorbereiding en uitvoering		565	3.500	1.000			
	C	- RWZI Amstelveen; verbouw		111					
	C	- RWZI Amstelveen, vervanging		4.600	379				
	A	- RWZI Amstelveen, vervanging aanvullend		500	3.500	750			
	C	- RWZI Maarssen		4.800	729				
	B	- RWZI West nazorg		2.400	1.800				
	A/B/C	- Diverse maatregelen/aanpassingen rwzi's		8.559	7.250	6.000	5.800	4.300	4.000
	C	- Persleidingen		140					
	B	- Gemaal Postjesweg verplaatsen		300					
	B	- Gemalen					180	180	180
A	- Rwzi West verbetering slibgisting	100	1.500	3.000	400				
A	- Rwzi West slibdroging	900	2.500	10.000	10.000	1.500			
A/C	- Energie Neutraal	9.431	4.840	3.780	5.000	3.900			
5	A/B	INRICHTING/ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS	WSH	630	1.000	1.000			
7		BEHEERSING VAN LOZINGEN	WSH						
	C	- Waterkwaliteitspoor stedelijk gebied		21					
9		BESTUUR	ZH/WSH						
	A	- Waterschapsverkiezingen		750	1.750				
Totaal				69.835	65.698	65.810	49.840	35.030	26.580

Categorie: A: Besluitvorming in AB per kredietaanvraag / B: Verzamelbesluit AB met opdrachtverlening aan DB / C: Kredietbesluit al genomen

De projecten zijn voor 100% in dit overzicht opgenomen. Voor de berekening van de kapitaallasten wordt uitgegaan van een percentage van 85% van de verwachte realisatie m.u.v. de bijdrage in HWBP (=100%).

6.7 Overzicht netto kosten per beleidsproduct

Netto kosten per Beleidsproduct (bedragen x €1.000)	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1. Eigen plannen	5.464	5.553	5.576
2. Plannen van derden	1.364	1.601	1.638
3. Beheersinstrument waterkeringen	2.827	2.594	2.461
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	21.861	27.637	30.031
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	318	307	293
6. Beheersinstrumenten watersystemen	3.545	3.721	4.373
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	10.409	11.729	11.309
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen	7.273	7.410	7.551
9. Beheer hoeveelheid water	11.162	11.739	12.099
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen	497	439	449
11. Monitoring watersystemen	2.914	3.268	3.338
12. Getransporteerd afvalwater	3.503	3.569	3.569
13. Gezuiverd afvalwater	51.972	52.060	54.802
14. Verwerkt slib	12.778	12.726	12.790
15. Afvalwaterbehandeling door derden	905	973	994
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	-	-	-
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	28	650	624
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	229	231	237
22. Keur/Beheer Keurkwartet en VTH-Beleid	-	-	-
23. Vergunningen en keurontheffingen/Vergunningen en meldingen	2.710	2.728	2.787
24. Handhaving keur/Adviezen vergunningen	239	240	245
25. Vergunningen en meldingen/Toezicht	2.013	2.128	2.178
26. Handhaving/Handhaving	1.501	1.501	1.537
27. Rioleringsplannen en subsidies lozingen/Regulering lozingen	2.204	2.201	2.123
28. Aanpak diffuse emissies derden/-	-	-	-
29. Vergunningverlening grondwaterbeheer/-	-	-	-
30. Handhaving grondwaterbeheer/-	-	-	-
31. Belastingheffing	8.223	7.799	7.960
32. Invordering	2.783	3.339	3.402
33. Bestuur	5.529	5.577	5.740
34. Externe communicatie	2.836	2.782	3.186
Totaal	165.087	174.502	181.291

	2018		2022		Opgenomen na exploitatie mutatie tov ZB	2018 exploitatie mutatie tov ZB	2019 WSB	2018 exploitatie mutatie tov ZB	2020 WSB	2020 exploitatie mutatie tov ZB	2021 WSB	2021 exploitatie mutatie tov ZB	2022 WSB	2022 exploitatie mutatie tov ZB
	t/m													
	exploitatie ZB	WSB	exploitatie ZB	WSB										
Gecomprimeerd overzicht van mutaties exploitatiekosten over de jaren:														
1. BESTAAND BELEID														
A. Vervallen incidentele posten:														
BBP13/ALG Vrijval bijdrage reserve "Te dekken exploitatiesaldo"														
Totaal A.														
B. Mutaties reeds besloten (raming conform vorige Besluitna.:														
BBP7/SW Slibafvoer DFI's														
-BP33/ALG: wachtgeld DB-leden na verkiezingen 2019														
BBP4/V HWBP in exploitatie opnemen (incl mutatie bijdrage)														
-mutaties kapitaalactiva activa AGV (conform bestand MIP)														
Totaal B.														
2. ONVERMIDDELIJKE ONTWIKKELINGEN														
C. Nominale loon- en prijsstijging														
Totaal C.														
D. Diverse eerder geraamde onvermiddelijke ontwikkelingen														
BBP 1/V Project overstijgende verkenning (POV) kosten														
BBP14SW Opruimen silbiquines														
BBP13SW Vervallen exploitatiekosten Maarssen														
BBP13/SW Lagere opbrengst derde gezuiverd afvalwater														
BBP 13/SW Extra exploitatiekosten Weesp														
BBP 15/SW Afvalwaterbehandeling door HDSR ivm opheffen Maarssen														
BBP9/VW Extra onderhoud Bediening en onderhoud WS														
BBP 9/VW Extra onderhoud bediening en onderhoud WS														
BBP1 7/VW Omgevingswet bijdrage aan exploitatiekosten Rijk														
BBP 13/SW Hogere beheer- en uitvoeringskosten eigen medewerkers														
BBP 31/DV Toegezegde besparing percepie onderzoek														
BBP 32/DV Toegezegde besparing perceptie onderzoek														
BBP 31/DV Kosten databestandbeheer														
BBP 32/DV Kosten databestandbeheer														
BBP 31/DV Besparing digitalisering														
BBP 32/DV Besparing digitalisering														
BBP 23 /V Besparing digitalisering														
BBP6/VW Structurele kostenstijging ICT														
BBP13/SW Structurele kostenstijging ICT														
BBP 33/Alg Bestuurlijke ondersteuning														
BBP13/SW Processautomatisering (big) data verwerken														
BBP6/VW Informatiebeveiliging														
BBP13/SW Informatiebeveiliging														
BBP6/VW Digitalisering														
BBP13/SW Digitalisering														
Diverse nog niet eerder geraamde onvermiddelijke ontwikkelingen.														
BBP 13/SW Afvalwaterheffing														
BBP 13/SW Extra beheer- en communicatiekosten Bukslooterham														
BBP 34/ALG Public Affairs														
BBP 1/VW Klimaatadaptatie														
BBP 34/ALG Waterbuis/waterbeleving														
BBP 13/SW Samenwerking in reg. (afvalwater)keten														
BBP 34/ALG Samenwerking internationaal														
Div Aanpassing opbrengsten huren, erfocht en liggelden														
Totaal D.														
3.134.060 4.898.200 -1.181.150 -976.640 -3.590.202 -214.740 -1.650.948 -3.546.640 -2.213.690 -1.877.740														

6.9 Mutaties exploitatie; nieuw beleid en besparingen

Omschrijving	t/m 2022		2018		2019		2020		2021		2022	
	exploitatie	ZB	W/WSB	mutatie tov ZB	W/WSB	mutatie tov ZB	W/WSB	mutatie tov ZB	W/WSB	mutatie tov ZB	W/WSB	mutatie tov ZB
4. NIEUW BELEID												
F. Reeds eerder begroot (raming conform MJB): -mutaties kapitaallasten activa AGV (investeringen vanaf 2016)	0	0	1.699.750	3.351.580	1.191.520	2.829.740	1.408.600	2.483.010	510.020	1.880.890		
Totaal F.	0	0	1.699.750	3.351.580	1.191.520	2.829.740	1.408.600	2.483.010	510.020	1.880.890		
MUTATIES BESTUURSAKkoord AGV 2015-2019												
G. Nieuw beleid uit bestuursakkoord												
BPP1/VW: Scenariostudie diepe polders												
BPP1/VW: Waterbestendig (Rainproof)												
BPP7/SW: Vispassage												
BPP1/SW: Diepreschouw												
BPP20/WN: Oplaadpunten												
BPP1/V: Regelgeving												
BPP1/VW: Regelgeving												
BPP34/Alq: Vergrotten waterbewustzijn												
Kapitaallasten van extra investeringen waarvan Loosrechtse plassen:			5.950	23.700		58.990		57.970		-2.550		
Totaal G.	-50.000	-294.050	-100.000	-251.300	0	-66.010	0	57.970	0	-502.550		
5. BESPARINGEN												
H. Efficiency												
Nieuwe efficiency voorstellen van WN:												
2. Extra efficiency apparaat WN												
4. Optimaliseren innovatie												
5. Huisvesting en ICT												
BPP1/VW: Herziening peilbesluiten												
BPP13/SW: Lagere energieprijzen												
Verlagen oninbaar												
subtotaal WN	-375.000	-625.000	-389.110	-400.890	0	0	0	0	0	0	0	0
Extra voorstellen AGV												
BPP33/ALG: Lagere bestuurskosten												
BPP13/SW: Lagere financieringsrente												
BPP4/V: Lagere financieringsrente												
BPP7/VW: Lagere financieringsrente												
BPP13/SW: Temporiseren investeringen												
BPP4/V: Temporiseren investeringen												
BPP4/ALG: Stopzetten dotatie												
BPP13/ALG: Stopzetten dotatie												
subtotaal Extra (AGV)	500.000	-400.000	250.000	-450.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal H.	125.000	-1.025.000	-139.110	-850.890	0	0	0	0	0	0	0	0
3.209.060	3.579.150	279.490	1.272.750	-2.398.682	2.548.990	-242.348	-1.005.660	-1.703.670	-499.400			

6.10 Meerjarenprognose naar beleidsproduct en programma

Beleidsproduct (bedragen x €1.000)	Begroting 2018	Meerjarenprognose			
		2019	2020	2021	2022
1. Eigen plannen	5.576	5.053	4.959	4.967	4.976
2. Plannen van derden	1.638	1.638	1.638	1.638	1.638
3. Beheersinstrument waterkeringen	2.461	2.323	2.042	1.642	1.324
4. Aanleg en onderhoud waterkeringen	30.031	32.004	34.712	33.814	34.149
5. Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	293	287	280	274	267
6. Beheersinstrumenten watersystemen	4.373	4.373	4.373	4.373	4.373
7. Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	11.309	11.096	11.231	11.357	10.975
8. Baggeren van waterlopen en saneren van watersystemen	7.551	7.550	7.563	7.578	7.592
9. Beheer hoeveelheid water	12.099	12.353	12.598	12.814	12.902
10. Calamiteitenbestrijding watersystemen	449	449	449	449	449
11. Monitoring watersystemen	3.338	3.338	3.338	3.338	3.338
12. Getransporteerd afvalwater	3.569	3.766	3.766	3.707	3.631
13. Gezuiverd afvalwater	54.802	54.184	51.935	51.800	50.277
14. Verwerkt slib	12.790	12.773	12.756	12.740	12.723
15. Afvalwaterbehandeling door derden	994	1.768	1.768	1.768	1.768
19. Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	0	0	0	0	0
20. Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	624	653	672	716	698
21. Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	237	237	237	237	237
22. Beheer Keurkwartet en VTH-beleid	0	0	0	0	0
23. Vergunningen en meldingen	2.787	2.786	2.785	2.748	2.677
24. Adviezen vergunningen	245	245	245	245	245
25. Toezicht	2.178	2.178	2.178	2.178	2.178
26. Handhaving	1.537	1.537	1.537	1.537	1.537
27. Regulering lozingen	2.123	2.089	2.050	2.014	1.973
28. vervallen	0	0	0	0	0
29. vervallen	0	0	0	0	0
30. vervallen	0	0	0	0	0
31. Belastingheffing	7.960	7.888	7.821	7.796	7.705
32. Invordering	3.402	3.336	3.269	3.244	3.153
33. Bestuur	5.740	5.952	5.803	5.787	5.771
34. Externe communicatie	3.186	2.982	2.982	2.982	2.982
Totaal	181.291	182.837	182.987	181.739	179.536

MEERJARENRAMING PER PROGRAMMA (x €1.000)	Begroting 2018	Meerjarenraming			
		2019	2020	2021	2022
Veiligheid	36.525	38.273	40.693	39.352	39.293
Schoon water	87.956	87.762	88.312	89.326	87.233
Voldoende water	30.315	30.396	30.591	30.875	31.040
Op en om het Water	2.079	2.107	2.127	2.171	2.152
Draagvlak	11.317	11.184	11.050	11.000	10.818
Algemeen	13.099	13.114	10.214	9.016	9.000
Totaal	181.291	182.837	182.987	181.739	179.536

6.11 Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AEB (Amsterdam)	Afvalenergie Bedrijf Amsterdam
AWO	Afvalwaterovereenkomst
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BAW	Bestuursakkoord Water
BBP	Beleid en Beheer Product
BIWA	Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BOWA	Bestuurlijk overleg water AGV-gebied
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CAB	Commissie Aanpassing Belastingstelsel
CO ₂	Koolstofdioxide
CZV	Chemisch zuurstofverbruik
DB	Dagelijks Bestuur
DVP	Dijkverbeteringsplan
EEP	Energie-Efficiency Programma
GRP	Gemeentelijke rioleringsplannen
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele Behandeling Afvalwater
I/O	Input/output
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IPO	Interprovinciaal Overleg
Isariz	Intergemeentelijke Samenwerking Riolerings- en Zorgtaak
KRW	Kaderrichtlijn Water
LGR	Landelijk Grondwater Register
MIP	Meerjareninvesteringsplan/-programma
MJA	Meerjarenafspraken energie-efficiency
MJB	Meerjarenbegroting
MJP	Meerjarenplan
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
MWh	Megawatt uur
N	Stikstof
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
Nm ³	Normaal kubieke meter gas
OAS	Optimalisatie Afvalwaterstudie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OTO	Opleiding, training en oefening
P	Fosfaat
RVO-Nederland	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie
SGBP	Stroomgebied beheersplan
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
V.e.	Vervuilingseenheid
UvW	Unie van Waterschappen
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet administratieve bepalingen omgevingsrecht
WBP	Waterbeheerplan
WGB	Watergebiedsplan
WIP	Waterinrichtingsplan
WKK	Warmte-krachtkoppeling
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur